

březen 2017

ANALÝZA VYSÍLÁNÍ ČRO K SENÁTNÍM A KRAJSKÝM VOLBÁM V ROCE 2016

Analýza objektivity a vyváženosti
vybraných pořadů ČRo věnovaných senátním a krajským volbám 2016

Objednatel: Rada Českého rozhlasu
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

1. ÚVOD.....	5
2. ZADÁNÍ A CÍL ANALÝZY	6
3. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	7
3.1 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	7
3.2 Mediální obraz a mediální rámce	8
3.3 Metodologická východiska	9
3.4 Popis výzkumného souboru a charakteristika vybraných pořadů.....	9
3.5 Soubor, analytická jednotka	10
3.6 Kvantitativní výzkumné metody	11
3.7 Kvalitativní výzkumné metody.....	12
3.8 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři.....	13
4. ANALYTICKÁ ČÁST	14
4.1 Předvolební diskusní pořady ČRo	14
4.1.1 <i>Senátní duely kandidátů postupujících do 2. kola senátních voleb</i>	<i>16</i>
4.1.2 <i>Krajské debaty – předvolební diskuze se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstev krajů</i>	<i>27</i>
4.1.2.1 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Libereckého kraje	28
4.1.2.2 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Ústeckého kraje	34
4.1.2.3 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Olomouckého kraje	41
4.1.2.4 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva kraje Vysočina	48
4.1.2.5 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Královehradeckého kraje.....	56
4.1.2.6 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Jihomoravského kraje.....	61
4.1.2.7 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Zlínského kraje	69
4.1.3 <i>Předvolební diskusní pořady ČRo – shrnutí</i>	<i>76</i>
4.2 Povolební zpravodajsko-publicistické a diskusní pořady ČRo	78
4.2.1 <i>Volební studio ČRo Plus a Radiožurnálu.....</i>	<i>79</i>
4.2.2 <i>Názory a argumenty</i>	<i>82</i>
4.2.3 <i>Den podle.....</i>	<i>85</i>

5. HLAVNÍ ZÁVĚRY	90
6. LITERATURA.....	93
7. PŘÍLOHY.....	95

1. ÚVOD

Cílem analýzy je zjistit, nakolik si ČRo v určených pořadech počínal v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb. a v Kodexu Českého rozhlasu. Analýza rovněž odpoví na otázku, zda ČRo ve zkoumaných pořadech postupoval v souladu s dokumentem „Pravidla předvolebního vysílání Českého rozhlasu“ z 30. 6. 2016.

Jinými slovy, následující stránky poskytují datová východiska, jejich interpretaci a vyhodnocení, které slouží Radě ČRo k informovanému zodpovězení otázky, zda předvolební a povolební vysílání ČRo v rámci zkoumaných pořadů dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování a vyvážené reprezentace kandidujících subjektů.

Analýza je strukturována do tří základních částí. Po expozici teoreticko-metodologických východisek následuje analytická část, rozdělená do několika podkapitol. Výsledky celé analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na klíčové otázky.

2. ZADÁNÍ A CÍL ANALÝZY

Objednatel Rada ČRo formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem (Příloha č. 3 – Specifikace služeb, dílčí smlouvy ke smlouvě na poskytování analýz plnění požadavků ZČRo a Kodexu ze dne 27. 10. 2016):

Předmětem zadání je analýza vybraných pořadů ČRo věnovaných senátním a krajským volbám 2016. Cílem analýzy je zjistit, nakolik si ČRo v určených pořadech počínal v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu (dále jen ZČRo) a v Kodexu Českého rozhlasu (dále jen Kodex). Zásadní zřetel nechtě je brán k § 2 ZČRo a k Preambuli a článkům 6. a 7. Kodexu, kde jsou vymezeny hlavní úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání vážící se zejména k problematice:

- a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů,
- b) působení ČRo coby fóra pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat široké spektrum názorů a hledisek,
- c) nestrannosti a nezávislosti novinářské práce ČRo. Jsou zde rovněž uvedena důležitá pravidla pro výkony moderátorů ČRo, mj. v diskusních pořadech (čl. 7 Kodexu ČRo).

Analýza rovněž odpoví na otázku, zda ČRo ve zkoumaných pořadech postupoval v souladu s vlastním dokumentem „Pravidla předvolebního vysílání Českého rozhlasu“ z 30. 6. 2016.

Analýza bude kombinovat kvantitativní a kvalitativní metody. Zadavatel očekává, že užití metody umožní analyzovat a zhodnotit mimo jiné i to, zda si moderátoři počínali v souladu s čl. 6.13 Kodexu ČRo, tj. tak, „aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují“, a zda se nedopouštěli nějakých podob favorizace či naopak defavorizace ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.

3. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu a analýzy společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepříliš strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem objektivity, případně vyváženosti. Koncepce mediální (žurnalistické) objektivity vychází z předpokladu, že je možné určité objektivitu dosáhnout, nebo se tomuto ideálu alespoň do určité míry přiblížit. V naší studii vycházíme z toho, že podstatou nároku na objektivní, vyvážené a nestranné poskytování informací je eliminace takových komunikačních strategií, které favorizují jen jednoho z řady aktérů-komunikátorů, respektive jednu hodnotovou perspektivu a interpretaci událostí, o nichž je referováno.

Posuzujeme-li míru novinářské objektivity, vždy *de facto* hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V naší studii budeme primárně vycházet z takového pojetí žurnalistické objektivity, které akcentuje:

- a) poskytování dostatečně širokého spektra názorů na mediovanou problematiku,
- b) poskytování rovnocenného prostoru zastáncům jednotlivých názorových proudů.

Objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet *skutečnost* zveřejňováním všech relevantních, *fakticky správných* a nezkrivených (tj. úplných) *informací*, jež musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena *fakta* od *názorů*. Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivity, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

Pro cíle naší studie, která se zabývá rozhlasovou reprezentací specifické volební agendy v diskuzních a zpravodajsko-publicistických žánrech a formátech, budeme vycházet z Westerstahlovy (1983) definice, kterou jsme museli upravit tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu.

Westerstahl hodnotí objektivitu z pohledu a/ faktičnosti a b/ nestrannosti výstupu. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Tímto směrem naše analýza primárně nepůjde, byť se v kvalitativní části pokusíme identifikovat případná informační zkreslení či manipulaci.

Těžiště kvantitativní části předložené analýzy bude pracovat primárně s druhou složkou objektivity, kterou Westerstahl označuje jako nestrannost, a jež zahrnuje kritérium *vyváženosti*, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy. Primárně se tak zaměříme na to, do jaké míry byl kandidujícím politickým stranám i jejich kandidátům

umožněn srovnatelný přístup do vysílání. Zaměříme se také na složku nestrannosti, respektive na posouzení vyváženosti a neutrality odvysílaného obsahu. Budeme tak primárně analyzovat, do jaké míry se podařilo ve sledovaných pořadech zabránit favorizaci / defavorizaci jak kandidujících politických stran, tak jejich kandidátů.

Favorizaci/defavorizaci budeme chápat jak v rovině explicitní, tak implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě politické strany, respektive politiky-kandidáty, jejich aktivity či ideje. Zaměříme se na analytický popis takového chování sledovaných médií, respektive konkrétních novinářů, jejich jednání, postojů a výrazových prostředků, které se přímo i nepřímo podílely na formování mediálního obrazu kandidujících subjektů.

3.2 Mediální obraz a mediální rámce

Teoretické východisko předložené studie se dále opírá o teorii mediálního obrazu, respektive o zákonitosti, které determinují jeho konstrukci. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejich tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013). Teorii mediálního obrazu tak budeme v této studii používat k výkladu procesu, v jehož rámci materializovaný a zdánlivě uchopitelný otisk reality, stejně jako individualizovaná zkušenost složená z dílčích atributů, podléhá rekonfiguraci a remediaci.

Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře), jejichž interpretace, způsob čtení byl předdefinován pro čtenáře formou jejich zarámování. Analýza užitých rámců bude v případě naší studie sloužit především analýze obrazu kandidujících subjektů ve vybraném předvolebním vysílání ČRo. Budeme sledovat, zda Český rozhlas prostřednictvím moderátorských dotazů na jednotlivé aktéry voleb ve zkoumaném vysílání aplikoval stejné rámce či je rámoval odlišným způsobem.

3.3 Metodologická východiska

Předložená analýza si klade za cíl odpovědět na hlavní výzkumnou otázku:

HVO: Postupoval Český rozhlas při pokrývání volební agendy v určených pořadech v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu a v Kodexu Českého rozhlasu?

Odpověď na tuto otázku poskytne závěrečná syntéza zjištění z kvantitativní a kvalitativní analýzy zaměřené na zodpovězení vedlejších výzkumných otázek:

A/ Poskytl ČRo v rámci zkoumaného předvolebního vysílání objektivní, vyvážený a nestranný obraz kandidujících subjektů, respektive jejich představitelů?

B/ Jaké komunikační strategie byly využity v reprezentaci voleb a jejích aktérů ve zkoumaném povolebním vysílání ČRo? Nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována určitá politická strana nebo hnutí či názorová perspektiva a jiné potlačovány?

C/ Vytvořil Český rozhlas ve zkoumaném povolebním vysílání podmínky pro vyjadřování širokého spektra názorů a hledisek?

D/ Do jaké míry poskytl Český rozhlas ve sledovaném povolebním vysílání objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů?

E/ Objevil se v určeném vysílání favorizující či defavorizující přístup k některým aktérům voleb či reprezentantům názorových perspektiv svědčící o ztrátě nestrannosti či dokonce podjatosti?

3.4 Popis výzkumného souboru a charakteristika vybraných pořadů

Předmětem analýzy byly dle zadání zadavatele následující pořady a vysílání:

POŘADY S PŘEDVOLEBNÍ DRAMATURGIÍ

I. Předvolební debaty, odvysílané regionálními stanicemi ČRo, **s lídry či představiteli politických stran, hnutí a koalic kandidujících ve volbách do krajských zastupitelstev 7. a 8. října 2016 v sedmi vybraných krajích.**

Vybrané diskuse se týkaly kandidujících subjektů v Olomouckém, Libereckém, Ústeckém, Jihomoravském, Královehradeckém a Zlínském kraji a v kraji Vysočina.

II. 14 předvolebních diskuzních duelů kandidátů do Senátu postoupivších do 2. kola senátních voleb

Tyto diskuse vysílaly regionální stanice ČRo a 8 z nich podle výběru ČRo také stanice Radiožurnál nebo ČRo Plus v pořadech Pro a proti a Dvacet minut Radiožurnálu.

Vybrané duely se týkaly postupujících kandidátů v obvodech:

Plzeň jih (č. 7), Jihlava (č. 52), Český Krumlov (č. 10), Liberec (č. 34), Pardubice (č. 43), Kutná Hora (č. 40), Brno-město (č. 58), Most (č. 4), Praha 6 (č. 25), Tábor (č. 13), Karlovy Vary (č. 1), Hodonín (č. 79), Praha 10 (č. 22) a Ostrava-město (č. 70).

Pořady s předvolební dramaturgií jsou analyzovány s využitím kvantitativní i kvalitativní výzkumné metody.

POŘADY DISKUSNÍ A ZPRAVODAJSKO-PUBLICISTICKÉ

III. Povolební společný speciál stanic Radiožurnál a Plus (v programu jako „Volební studio ČRo Plus a Radiožurnálu“) vysílaný dne 8. 10. v době od 16 do 20 hod. (nepočítaje v to zpravodajské relace, které v té době zazněly)

IV. Pořad „Den podle Barbory Tachecí – speciál“ vysílaný s tématem voleb dne 9. 10. 2016 v době 16–18 hod. (nepočítaje v to zpravodajské relace, které v té době zazněly)

V. Pořad *Názory a argumenty* (nedělní diskuse – speciál s tématem voleb) vysílaný dne 9. 10. 2016 v době 18:10–19 hod. (mimo zpravodajskou relaci, která v té době zazněla)

Povolební publicistické pořady jsou analyzovány primárně s využitím kvalitativních výzkumných metod.

3.5 Soubor, analytická jednotka

Jak vyplývá ze zadání, analýza prezentuje závěry vyčerpávajícího šetření. Nebyla tedy využita žádná z výběrových procedur a byly analyzovány všechny zadané pořady, respektive vysílání. Jinými slovy, výstup z kvantitativní části analýzy nepracuje se statisticky koncipovanou reprezentativitou závěrů, respektive nezobecňuje na základní soubor, ale poskytuje informace za celý relevantní soubor, jak jej definoval zadavatel. Přesnost závěrů je v tomto ohledu vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Základní analytickou jednotkou, se kterou pracujeme v kvantitativní i kvalitativní části analýzy, je promluva profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), včetně interakce mezi moderátory a mluvčími. Její nejtypičtější formou byla zvláště v diskuzních pořadech moderátorova otázka.

3.6 Kvantitativní výzkumné metody

Pro naplnění výše zmíněných cílů byla jako klíčový výzkumný nástroj zvolena metoda explorativní obsahové analýzy, respektive její kvantitativní i kvalitativní verze, které zohledňují a kombinují časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Porovnáme-li další možné metody, které by připadaly v úvahu pro analýzu daného tématu, z pohledu potenciální validity a reliability dat, které poskytují, jeví se obsahová analýza vzhledem k zadání analýzy jako nejvhodnější.

Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt. Metoda kvantitativní obsahové analýzy je využita k analýze diskuzních pořadů s předvolební dramaturgií – Krajských debat a Senátních duelů.

Aplikace **kvantitativní části obsahové analýzy** probíhala v následujících krocích:

- I. V první kvantifikační fázi analýzy jsme převedli do operacionální, měřitelné podoby výše uvedené problémové okruhy/otázky tak, aby zvolené indikátory umožňovaly měřit objektivitu a vyváženost reprezentace jednotlivých politických stran a kandidátů.
- II. Tyto měřitelné proměnné jsme rozdělili do následujících subcelků, z nichž každý představuje jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivit, respektive vyváženosti a nestrannosti.

V rámci kvantitativní analýzy jsme sledovali **dva základní faktory**:

- **kvantitativní reprezentaci** kandidujících politických subjektů a
- **strukturu a povahu dotazů** položených moderátorem.

Kvantitativní reprezentace kandidujících politických subjektů sleduje:

- **zastoupení kandidujících stran/subjektů** v jednotlivých diskuzních pořadech,
- **stopáž**, která byla těmto subjektům poskytnuta,
- **počet dotazů**, které byly adresovány jednotlivým mluvčím.

Struktura a povaha dotazů položených moderátorem má pak tyto indikátory:

- **typologie dotazů**
 - hlavní dotaz
 - vedlejší dotaz
 - doplňovací dotaz
- **míra polemičnosti** dotazů - valence
 - neutrální dotaz
 - vstřícný dotaz
 - kritický dotaz
- **zacílení** dotazů
 - ad hominem
 - ad rem

Analýza struktury dotazů se zaměřila na následující rámce přikládané jednotlivým mluvčím jakožto kandidujícím subjektům (senátní volby) či reprezentantům kandidujících subjektů (krajské volby):

- profesní kompetence kandidáta,
- osobnostní rysy, morální integrita kandidáta,
- hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta,
- strategie, chování kandidáta v kampani,
- program strany / kandidáta,
- vztahy dané strany / kandidáta s ostatními kandidujícími subjekty,
- vnitrostranické vztahy,
- strategie, chování strany v kampani.

3.7 Kvalitativní výzkumné metody

Otázka, do jaké míry dodržovaly vybrané pořady ČRo ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda analyzované vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování, má samozřejmě i svou kvalitativně analyzovatelnou dimenzi. Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu není jeho frekvenční nasycenost, ale soustřeďuje se na významové akcenty samotných mluvčích/novinářů, které se snaží rekonstruovat. Jako základní přístup jsme zvolili koncepci kvalitativní obsahové analýzy Kimberley Neuendorf (2002), Neuendorf & Skalski (2009), doplněnou o metodu interpretativního čtení (Kronick, 1997).

Vzhledem k výše uvedenému zadání jsme se soustředili v této kvalitativní části analýzy na komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které konstruovali novináři ve sledovaných pořadech. Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i jeho interakce s hosty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči politickým stranám/kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vznikal.

Speciální pozornost byla zaměřena především na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivity. Zvláštní pozornost byla věnována následujícím komunikačním situacím, z nichž některé jsou přímo uvedeny v Kodexu ČRo a v Pravidlech Českého rozhlasu v souvislosti s volbami do zastupitelstev krajů a do 1/3 Senátu Parlamentu ČR 2016.

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ ČRo, kteří:

- 1) straní politické straně/ kandidátům (přímo i nepřímo),
- 2) snižují či zesměšňují stranu/ kandidáta/y (přímo i nepřímo),
- 3) nekorigují hosta/y, kteří poškozují kandidující stranu/ kandidáty za použití nekorektních argumentů nebo jí naopak zjevně straní, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ ČRo, kteří:

- 4) uvádějí nepřesné informace,
- 5) zkreslují informace,
- 6) potlačují relevantní informace.

Zjištěná pochybení byla zaznamenávána do polostrukturovaných záznamových archů spolu s příslušnými ukázkami. Tyto archy sloužily spolu s kvantitativními daty jako podklad pro zpracování analýzy. Záznamové archy jsou součástí přílohy této zprávy.

Pro analýzu povolebního vysílání byla dále využita **metoda diskurzivní analýzy**. Zajímá nás, jakou reprezentaci voleb a jejich vytvářel ČRo ve vybraném povolebním vysílání.

Diskurzivní strategie moderátorů v pořadech *Názory a argumenty* a *Den* podle jsme podrobili diskurzivní analýze vycházející z modelu J. P. Geeho (Gee 1999), který předpokládá, že při každém použití jazyka simultánně – a také vyjednáváním a spoluprací mezi účastníky interakce – vytvářejí mluvčí sedm komponent reality/jazykové situace („seven building tasks“), které indikují jejich postoj k předmětné problematice.

Všechny tyto součásti komunikační situace jsou vzájemně provázány tak, aby každá z komponent dávala význam zbývajícím šesti (Gee 1999). V naší analýze jsme se soustředili zvláště na následující kategorie-mechanismy: a) *zvýznamňování*, které indikuje stupeň důležitosti, již text (mluvčí) připisuje objektům, jednání a ideám; b) *aktivity*, které daný text, promluva, mluvčí akcentuje; c) *identity*, respektive na způsob, jak se mluvčí skrze svůj text identifikují a jaké identity z takové sebe prezentace vystupují; d) jaké *vztahy* promluvy ne/podporují, či e) jakou *politiku sociálních statků*, považují za „normální“, „vhodnou“ a „správnou“; f) jaké *souvislosti* text vytváří nebo ruší mezi různými jevy či entitami a jaký je charakter těchto spojení a g) *znakové systémy a formy vědění* - jaké hodnoty a přesvědčení analyzované texty a jejich autoři ve svých promluvách akcentovali – privilegovali nebo naopak zpochybňovali.

Vzhledem k fragmentárnosti výpovědí (diskutujících i novinářů) byly v samotném textu využity a interpretovány jen nejdůležitější komponenty, indikující způsob jak mluvčí vykládají realitu.

3.8 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy, ukládána do datové matice a zpracována s využitím statistického software SPSS.

Kódování realizovalo pět předem zaškolených kodérů. Každý kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů. Ve druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole analytiků, kteří měli za úkol sjednotit zbývajících případy nejednoznačného kódování.

4. ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část zprávy je rozdělena do dvou základních částí. První je věnována předvolebnímu vysílání vybraných pořadů ČRo, druhá se zabývá povolebními diskuzními a zpravodajsko-publicistickými pořady.

4.1 Předvolební diskusní pořady ČRo

Následující kapitola se týká vybraných předvolebních diskusních pořadů Českého rozhlasu. Analýza je rozdělena do dvou částí. První část se zabývá Senátními duely kandidátů postupujících do druhého kola senátních voleb, druhá část se věnuje debatám s představiteli politických subjektů kandidujících do zastupitelstev vybraných krajů.

Jak již bylo naznačeno v teoretické části, v rámci kvantitativní analýzy jsme sledovali dva základní faktory:

- **kvantitativní reprezentaci** kandidujících politických subjektů
- **strukturu a povahu dotazů** položených moderátorem

Kvantitativní reprezentace kandidujících politických subjektů sleduje:

- **zastoupení kandidujících stran/subjektů** v jednotlivých diskusních pořadech
- **stopáž**, která byla těmto stranám, koalicím a kandidátům poskytnuta
- **počet dotazů**, které byly adresovány jednotlivým mluvčím

Struktura a povaha dotazů položených moderátorem má pak tyto indikátory:

- **typologie dotazů**
 - hlavní dotaz (zadání tematického rámce)
 - vedlejší dotaz (rozvíjení tématu nastoleného hlavním dotazem)
 - doplňovací dotaz (výzva k upřesnění odpovědi)
- **míra polemičnosti** dotazů - valence
 - neutrální dotaz
 - vstřícný dotaz (nahrávka)
 - kritický dotaz (kritická osobní otázka, která zpochybňuje kredibilitu kandidáta, respektive upozorňuje na informaci, která by mohla zpochybnit jeho obraz)
- **zacílení** dotazů
 - ad hominem (tvrzení/otázka, která má tendenci zpochybnit stanovisko mluvčího/strany)
 - ad rem (obecně zjišťování)

Analýza struktury dotazů se zaměřila na následující **rámce** přikládané jednotlivým mluvčím jakožto kandidujícím subjektům (senátní volby) či reprezentantům kandidujících subjektů (krajské volby):

- profesní kompetence kandidáta
- osobnostní rysy, morální integrita kandidáta
- hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta
- strategie, chování kandidáta v kampani
- program strany /kandidáta
- vztahy dané strany/kandidáta s ostatními kandidujícími subjekty
- vnitrostranické vztahy
- strategie, chování strany v kampani

V rámci **kvalitativní analýzy** se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...)
- informační nepřípravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně)
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem
- neschopnost diskusi soudcovat
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků
- neschopnost korigovat fauly, kterých se diskutující dopouštěli
- neovládnutí emocí (ironie, sarkasmus, zesměšňování) na straně moderátora
- defavorizace politické strany/ představitele/ kandidáta (např. zesměšňování, dehonestace) ze strany moderátora
- favorizace politické strany/ představitele ze strany moderátora
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění (nejsou uvedeny parametry a kontext výzkumu: interval sběru dat, velikost vzorku, znění položených otázek, přečeňování jednoho měření jako by šlo o trend, neopravení nekorektní interpretace hostů pořadu, prezentace volební prognózy v době hlasování)
- představitel politického subjektu/ kandidát nedostal možnost vyjádřit se k hlavnímu dotazu jako další hosté (měl možnost pouze reagovat na téma vnesené předřečníkem)

Vlastní způsob vedení analýzy reflektuje specifičnost voleb, ke kterým se předvolební vysílání vztahuje. V případě diskuzních pořadů se senátně-předvolební dramaturgií analytický přístup není stranický, ale individuální. Referenčním rámcem tedy není stranická příslušnost kandidátů v celku vysílaných diskuzí, ale jednotlivá vysílání, která pokrývají předvolební agendu v konkrétních senátních obvodech. Tímto způsobem analýza sleduje dodržování principu objektivity a vyváženosti ve vztahu k jednotlivým senátním kandidátům kandidujících v daných volebních obvodech a vystoupiivších v předvolebním vysílání ČRo.

Domníváme se, že agregace dat do obecnějších celků, kupříkladu jejich slučování prostřednictvím stranického kritéria, by nedokázala odhalit případnou nevyváženost vysílání a přítomnost de/favorizačních praktik vůči konkrétním kandidátům. Takto vedená detailní analýza současně poskytuje i informace pro posouzení objektivity a vyváženosti vysílání jako celku.

Stejný přístup volíme i u analýzy diskuzních pořadů věnovaných krajským volbám. Zde jsou referenčním rámcem analýzy kraje, do jejichž zastupitelstev kandidovaly subjekty, jejichž představitelé vystoupili ve zkoumaném diskuzním pořadu ČRo zaměřeném na krajské volby. Vzhledem k nízkým počtům dotazů adresovaných jednotlivým kandidujícím subjektům uvádíme hodnoty v tabulkách v absolutních i relativních čtenostech. Politická příslušnost senátních kandidátů je prezentována podle kritéria volební strany, jak je uvedena na internetových stránkách ČSÚ věnovaných volbám v ČR¹.

4.1.1 Senátní duely kandidátů postupujících do 2. kola senátních voleb

Český rozhlas v období mezi 1. a 2. kolem senátních voleb prostřednictvím regionálních stanic a ČRo Radiožurnál a ČRo Plus odvysílal duely kandidátů postupujících ve svém volebním obvodu do druhého kola senátních voleb. Dle specifikace zadavatele do analýzy vstoupilo 14 odvysílaných duelů. Tyto diskuse vysílaly regionální stanice ČRo a 8 z nich podle výběru ČRo také stanice Radiožurnál nebo ČRo Plus v pořadech Pro a proti a Dvacet minut Radiožurnálu. Diskuze vedli moderátoři jednotlivých stanic.

Stopáž diskuzí se pohybovala v rozpětí od 19 do 26 minut. Diskuze se odehrávaly bez účasti publika. Přehled analyzovaných duelů prezentuje tabulka 1.

Tabulka č. 1: Data vysílání diskuzí a zúčastnění kandidáti

číslo sen. obvodu	stanice	datum vysílání	kandidát / volební strana	kandidát / volební strana
1	ČRo Plus	13. 10. 2016	Jan Horník (STAN)	Josef Váňa (ANO 2011)
4	ČRo Radiožurnál	11. 10. 2016	Alena Dernerová (Severočeši.cz)	Jiří Šlégr (ČSSD)
7	ČRo Plzeň	13. 10. 2016	Dagmar Terelmešová (ČSSD)	Václav Chaloupek (OPAT)
10	ČRo České Budějovice	11. 10. 2016	Jindřich Florián (ČSSD)	Tomáš Jirsa (ODS)
13	ČRo Radiožurnál	13. 10. 2016	Jan Mládek (ČSSD)	Jaroslav Větrovský (ANO 2011)
22	ČRo Plus	12. 10. 2016	Jiří Holubář (TOP+STAN)	Renata Chmelová (KDU+Pir+DPD+LES)
25	ČRo Radiožurnál	12. 10. 2016	Jiří Růžička (TOP 09+STAN)	Václav Bělohradský (SZ+ČSSD)
34	ČRo Sever	12. 10. 2016	Marek Vávra (ANO 2011)	Michael Canov (STAN+SLK)
40	(jen) ČRo Region	12. 10. 2016	Ivo Šanc (STAN)	Jaromír Strnad (ČSSD)
43	ČRo Hradec Králové	12. 10. 2016	Jaroslav Menšík (ANO 2011)	Miluše Horská (KDU-ČSL + Nestráníci)
52	ČRo Region	12. 10. 2016	Michal Stehlík (KDU-ČSL)	Miloš Vystrčil (ODS, STO, SNK, ED, SsČR)
58	ČRo Radiožurnál	10. 10. 2016	Jiří Dušek (ANO 2011)	Stanislav Juránek (KDU-ČSL)
70	ČRo Plus	10. 10. 2016	Liana Janáčková (Nezávislí)	Zdeněk Nytra (nezávislý kandidát)
79	ČRo Plus	11. 10. 2016	Anna Hubáčková (KDU-ČSL)	Zdeněk Škromach (ČSSD)

¹ <https://www.volby.cz>

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

V rámci kvantitativní části analýzy jsme se nejprve zaměřili na prvek kvantitativní reprezentace jednotlivých kandidátů. Zajímá nás tedy, jaký podíl dostali jednotliví senátní kandidáti postoupivší do druhého kola senátních voleb na celkové stopáži duelů, ve kterých vystoupili, a počet moderátorských dotazů, které obdrželi.

V celkovém srovnání se podíl promluv jednotlivých kandidátů na celkové stopáži pohybuje v rozmezí 24-43 %. Nejmenší podíl promluv vykazuje Jiří Dušek (ANO 2011), naopak nejvyšší podíl stopáže diskuze inkasoval Zdeněk Škromach (ČSSD). Kritérium rovnovážné reprezentace však primárně posuzujeme na úrovni jednotlivých dvojic kandidujících v daných senátních obvodech. Zajímá nás tedy stopáž poskytnutá kandidátovi ve vztahu ke stopáži poskytnuté jeho protikandidátovi. V rámci této perspektivy lze většinu duelů z hlediska stopáže poskytnuté oběma kandidátům označit za vyvážené, rozdíly mezi kandidáty v rámci diskuzních dvojic jsou ve většině případů poměrně malé a jsou vysvětlitelné odlišným projevem a komunikačním stylem kandidátů.

Výraznější rozdíly ve stopáži promluv kandidátů lze identifikovat ve čtyřech případech. Michael Canov (STAN+SLK) v duelu s Markem Vávrou (ANO 2011) inkasoval o 19 % více vysílacího času (o 5 minut a 16 sekund více než jeho protikandidát), Stanislav Juránek (KDU-ČSL) získal o 18 % (4 min. 1 s.) více vysílacího času než protikandidát Jiří Dušek (ANO 2011), stopáž promluv Zdeňka Škromacha (ČSSD) byl o 15 % (4 min. 3 s.) vyšší než Anny Hubáčkové (KDU-ČSL) a v duelu Jana Mládka (ČSSD) a Jaroslava Větrovského je stopáž promluv Jana Mládka o 12 % vyšší než u jeho protikandidáta (2 min. 59 s.).

Tabulka č. 2: Stopáž promluv jednotlivých kandidátů a celková stopáž

číslo volebního obvodu	kandidát / volební strana	celková stopáž vysílání s účastí kandidáta	stopáž promluv kandidáta	podíl promluv kandidáta na celkové stopáži (%)
1	Jan Horník (STAN)	25 m 42 s	9 m 6 s	35 %
	Josef Váňa (ANO 2011)	25 m 42 s	9 m 48 s	38 %
4	Alena Dernerová (Severočeši.cz)	22 m 40 s	8 m 23 s	37 %
	Jiří Šlégr (ČSSD)	22 m 40 s	7 m 17 s	32 %
7	Dagmar Terelmešová (ČSSD)	25 m 5 s	9 m 41 s	39 %
	Václav Chaloupek (OPAT)	25 m 5 s	8 m 42 s	35 %
10	Jindřich Florián (ČSSD)	25 m 0 s	7 m 16 s	29 %
	Tomáš Jirsa (ODS)	25 m 0 s	9 m 41 s	39 %
13	Jan Mládek (ČSSD)	25 m 25 s	9 m 54 s	39 %
	Jaroslav Větrovský (ANO 2011)	25 m 25 s	6 m 55 s	27 %
22	Jiří Holubář (TOP+STAN)	25 m 25 s	10 m 42 s	42 %
	Renata Chmelová (KDU+Pir+DPD+LES)	25 m 25 s	8 m 56 s	35 %
25	Jiří Růžička (TOP 09+STAN)	24 m 35 s	8 m 42 s	35 %
	Václav Bělohradský (SZ+ČSSD)	24 m 35 s	9 m 45 s	40 %

číslo volebního obvodu	kandidát / volební strana	celková stopáž vysílání s účastí kandidáta	stopáž promluvy kandidáta	podíl promluvy kandidáta na celkové stopáži (%)
34	Marek Vávra (ANO 2011)	28 m 24 s	6 m 33 s	23 %
	Michael Canov (STAN+SLK)	28 m 24 s	11 m 49 s	42 %
40	Ivo Šanc (STAN)	22 m 32 s	6 m 54 s	31 %
	Jaromír Strnad (ČSSD)	22 m 32 s	7 m 32 s	33 %
43	Jaroslav Menšík (ANO 2011)	19 m 25 s	6 m 19 s	33 %
	Miluše Horská (KDU-ČSL+Nestraníci)	19 m 25 s	7 m 57 s	41 %
52	Michal Stehlík (KDU-ČSL)	24 m 40 s	8 m 45 s	35 %
	Miloš Vystrčil (ODS, STO, SNK, ED, SsČR)	24 m 40 s	9 m 29 s	38 %
58	Jiří Dušek (ANO 2011)	23 m 0 s	5 m 33 s	24 %
	Stanislav Juránek (KDU-ČSL)	23 m 0 s	9 m 34 s	42 %
70	Liana Janáčková (Nezávislí)	26 m 1 s	10 m 5 s	39 %
	Zdeněk Nytra (nezávislý kandidát)	26 m 1 s	9 m 35 s	37 %
79	Anna Hubáčková (KDU-ČSL)	25 m 53 s	7 m 10 s	28 %
	Zdeněk Škromach (ČSSD)	25 m 53 s	11 m 13 s	43 %

V počtu dotazů adresovaných jednotlivým kandidátům lze pozorovat rozdíly, a to jak při celkovém srovnání, tak v rámci jednotlivých dvojic kandidátů. Pokud však údaj o počtu dotazů dáme do spojitosti s průměrnou délkou odpovědí kandidátů, lze konstatovat, že větší počet dotazů zpravidla koresponduje s kratší průměrnou délkou odpovědí kandidáta, a naopak, bylo-li kandidátovi adresováno menší množství dotazů, dostal větší prostor pro vyjádření. Frekvence dotazů a délka odpovědí se odvíjely od rozdílného průběhu diskuzí a mluvních stylů diskutujících.

Popsaný vztah mezi počtem položených otázek a délkou odpovědí však neplatí pro kandidáta Jana Mládku (ČSSD), který obdržel vyšší počet dotazů než jeho protikandidát Jaroslav Větrovský (ANO 2011) a současně získal i vyšší průměrnou stopáž odpovědí, což vedlo k vyššímu podílu promluvy tohoto kandidáta na celkové stopáži diskuze.

Ve srovnání s ostatními duely také pozorujeme celkově nízký počet moderátorských dotazů v duelu Jindřich Florián (ČSSD) - Tomáš Jirsa (ODS). Jak ukázala kvalitativní analýza, průběh této diskuze se od ostatních poněkud lišil. Moderátor v ní výrazněji připouštěl spontánní reakce mluvčích na sebe navzájem a místy ztrácel kontrolu nad průběhem diskuze. Detailněji se tomuto duelu věnujeme v kvalitativní části analýzy.

Analýza typologie dotazů ukazuje, že v rámci jednotlivých duelů obdrželi kandidáti podobný počet hlavních dotazů a měli tedy srovnatelnou možnost vyjádřit se k diskutovaným tématům. Rozdíly, které se promítají do celkového počtu dotazů adresovaných jednotlivým kandidátům, registrujeme v počtech vedlejších a doplňujících dotazů. Pokládání vedlejších a doplňovacích dotazů však do značné míry vycházelo z charakteru předchozích odpovědí respondentů

(obsažnost a míra konkrétnosti odpovědi, relevance vzhledem k předchozímu dotazu) a rozdíly v jejich počtech nepovažujeme za výraz nevyváženého přístupu k jednotlivým diskutujícím.

Tabulka č. 3: Typ dotazů²

číslo volebního obvodu	kandidát / volební strana	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
1	Jan Horník (STAN)	38 %	50 %	13 %	6	8	2	16
	Josef Váňa (ANO 2011)	19 %	54 %	27 %	5	14	7	26
4	Alena Dernerová (Severočeši.cz)	27 %	45 %	27 %	6	10	6	22
	Jiří Šlégr (ČSSD)	35 %	59 %	6 %	6	10	1	17
7	Dagmar Terelmešová (ČSSD)	42 %	42 %	17 %	5	5	2	12
	Václav Chaloupek (OPAT)	38 %	54 %	8 %	5	7	1	13
10	Jindřich Florián (ČSSD)	63 %	25 %	13 %	5	2	1	8
	Tomáš Jirsa (ODS)	80 %	20 %		4	1		5
13	Jan Mládek (ČSSD)	47 %	35 %	18 %	8	6	3	17
	Jaroslav Větrovský (ANO 2011)	62 %	31 %	8 %	8	4	1	13
22	Jiří Holubář (TOP+STAN)	25 %	45 %	30 %	5	9	6	20
	Renata Chmelová (KDU+Pir+DPD+LES)	29 %	50 %	21 %	4	7	3	14
25	Jiří Růžička (TOP 09+STAN)	36 %	50 %	14 %	5	7	2	14
	Václav Bělohradský (SZ+ČSSD)	26 %	52 %	22 %	6	12	5	23
34	Marek Vávra (ANO 2011)	35 %	59 %	6 %	6	10	1	17
	Michael Canov (STAN+SLK)	43 %	50 %	7 %	6	7	1	14
40	Ivo Šanc (STAN)	43 %	43 %	14 %	6	6	2	14
	Jaromír Strnad (ČSSD)	38 %	50 %	13 %	6	8	2	16
43	Jaroslav Menšík (ANO 2011)	64 %	36 %		7	4		11
	Miluše Horská (KDU-ČSL+Nestráníci)	58 %	42 %		7	5		12
52	Michal Stehlík (KDU-ČSL)	62 %	38 %		8	5		13
	Miloš Vystřčil (ODS, STO, SNK, ED, SsČR)	58 %	33 %	8 %	7	4	1	12
58	Jiří Dušek (ANO 2011)	26 %	48 %	26 %	6	11	6	23
	Stanislav Juránek (KDU-ČSL)	20 %	44 %	36 %	5	11	9	25
70	Liana Janáčková (Nezávislí)	23 %	45 %	32 %	5	10	7	22
	Zdeněk Nytra (nezávislý kandidát)	29 %	41 %	29 %	5	7	5	17
79	Anna Hubáčková (KDU-ČSL)	35 %	48 %	17 %	8	11	4	23
	Zdeněk Škromach (ČSSD)	30 %	35 %	35 %	6	7	7	20

² Typologie dotazů: hlavní dotaz zadává tematický rámec, vedlejší dotaz rozvíjí téma nastolené hlavním dotazem, doplňovací dotaz představuje výzvu k doplnění odpovědi.

Co se týče valence a zacílení dotazů, u všech kandidátů naprosto převažují neutrálně laděné dotazy, kritické dotazy se vyskytují zřídka, vstřícné dotazy (nahrávka) jsme nezaznamenali vůbec. Podobně z hlediska zacílení dotazů převažují dotazy věcné (ad rem) nad osobně laděnými dotazy zpochybňujícími předchozí tvrzení mluvčího či jeho kredibilitu (ad hominem). Vyšší počet kritických a ad hominem dotazů jsme zaznamenali v duelech Janáčková-Nytra a Horník-Váňa. Kritičtějším moderátorskému stylu Veroniky Sedláčkové byly ve zmíněných duelech vystaveni vždy oba kandidáti, větší výskyt kriticky laděných dotazů a dotazů zpochybňujících tvrzení mluvčího (ad hominem) proto nepovažujeme za projev nevyváženosti či odlišného přístupu moderátorky vůči některému z kandidátů.

Tabulka č. 4: Valence dotazů

číslo volebního obvodu	kandidát / volební strana	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)
1	Jan Horník (STAN)	81 %		19 %	13		3
	Josef Váňa (ANO 2011)	85 %		15 %	22		4
4	Alena Dernerová (Severočeši.cz)	100 %			22		
	Jiří Šlégr (ČSSD)	94 %		6 %	16		1
7	Dagmar Terelmešová (ČSSD)	100 %			12		
	Václav Chaloupek (OPAT)	100 %			13		
10	Jindřich Florián (ČSSD)	100 %			8		
	Tomáš Jirsa (ODS)	100 %			5		
13	Jan Mládek (ČSSD)	100 %			17		
	Jaroslav Větrovský (ANO 2011)	100 %			13		
22	Jiří Holubář (TOP+STAN)	100 %			20		
	Renata Chmelová (KDU+Pir+DPD+LES)	100 %			14		
25	Jiří Růžička (TOP 09+STAN)	100 %			14		
	Václav Bělohradský (SZ+ČSSD)	96 %		4 %	22		1
34	Marek Vávra (ANO 2011)	100 %			17		
	Michael Canov (STAN+SLK)	100 %			14		
40	Ivo Šanc (STAN)	100 %			14		
	Jaromír Strnad (ČSSD)	100 %			16		
43	Jaroslav Menšík (ANO 2011)	100 %			11		
	Miluše Horská (KDU-ČSL+Nestraníci)	100 %			12		
52	Michal Stehlík (KDU-ČSL)	100 %			13		
	Miloš Vystrčil (ODS, STO, SNK, ED, SsČR)	100 %			12		
58	Jiří Dušek (ANO 2011)	100 %			23		
	Stanislav Juránek (KDU-ČSL)	92 %		8 %	23		2
70	Liana Janáčková (Nezávislí)	73 %		27 %	16		6
	Zdeněk Nytra (nezávislý kandidát)	76 %		24 %	13		4
79	Anna Hubáčková (KDU-ČSL)	100 %			23		
	Zdeněk Škromach (ČSSD)	100 %			20		

Tabulka č. 5: Zacílení dotazů

číslo volebního obvodu	kandidát / volební strana	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)
1	Jan Horník (STAN)	13 %	88 %	2	14
	Josef Váňa (ANO 2011)	12 %	88 %	3	23
4	Alena Dernerová (Severočeši.cz)		100 %		22
	Jiří Šlégr (ČSSD)	6 %	94 %	1	16
7	Dagmar Terelmešová (ČSSD)		100 %		12
	Václav Chaloupek (OPAT)		100 %		13
10	Jindřich Florián (ČSSD)		100 %		8
	Tomáš Jirsa (ODS)		100 %		5
13	Jan Mládek (ČSSD)		100 %		17
	Jaroslav Větrovský (ANO 2011)		100 %		13
22	Jiří Holubář (TOP+STAN)		100 %		20
	Renata Chmelová (KDU+Pir+DPD+LES)		100 %		14
25	Jiří Růžička (TOP 09+STAN)		100 %		14
	Václav Bělohradský (SZ+ČSSD)	4 %	96 %	1	22
34	Marek Vávra (ANO 2011)		100 %		17
	Michael Canov (STAN+SLK)		100 %		14
40	Ivo Šanc (STAN)		100 %		14
	Jaromír Strnad (ČSSD)		100 %		16
43	Jaroslav Menšík (ANO 2011)		100 %		11
	Miluše Horská (KDU-ČSL+Nestraníci)		100 %		12
52	Michal Stehlík (KDU-ČSL)		100 %		13
	Miloš Vystrčil (ODS, STO, SNK, ED, SsČR)		100 %		12
58	Jiří Dušek (ANO 2011)		100 %		23
	Stanislav Juránek (KDU-ČSL)	8 %	92 %	2	23
70	Liana Janáčková (Nezávislí)	27 %	72 %	6	15
	Zdeněk Nytra (nezávislý kandidát)	24 %	76 %	4	13
79	Anna Hubáčková (KDU-ČSL)		100 %		23
	Zdeněk Škromach (ČSSD)	5%	95 %	1	19

Další rovinou analýzy struktury dotazů bylo sledování jejich zaměření – tedy prostřednictvím jakých témat moderátoři prezentovali jednotlivé kandidáty. Tematická analýza dotazů ukazuje, že moderátoři pokládali nejčastěji dotazy zaměřené na politické, hodnotové a ideové postoje kandidáta a na jejich volební program, častěji se dále vyskytuje rámec profesních kompetencí kandidáta.

Určitou výjimku představuje duel Jiřího Duška (ANO 2011) a Stanislava Juránka (KDU-ČSL), ve kterém moderátorka úvodní více než třetinu diskuze (8 min. 10 s.) věnovala aktuálnímu tématu vyjednávání nové vládnoucí koalice v Jihomoravském kraji. Oběma kandidátům tak byly adresovány vyšší počty dotazů spadajících do rámce „vztahy s ostatními stranami“ a naopak byl oslaben rámec „program kandidáta“. Byť v tomto kontextu nelze hovořit o nevyváženosti či de/favorizačnímu účinku vůči některému z kandidátů, je otázkou, zda takto pojatá diskuze koresponduje s koncepcí pořadu, který má za cíl posluchači-voliči představit názory a program kandidátů na post senátora.

Dotazy z tematického rámce „profesní kompetence kandidáta“ se většinou zabývaly kompetencemi a možnostmi senátora ve vztahu k prvkům volebního programu kandidáta a týkaly se i tématu sladování stávající profese kandidáta s případným výkonem senátorské funkce.

Rámec „vztahy s ostatními stranami“ zahrnuje i dotazy na téma volební podpory stran či kandidátů, kteří v daném volebním obvodu neuspěli a nepostoupili do druhého kola senátních voleb.

Detailnější analýza tematických rámců na úrovni dvojic kandidátů v jednotlivých diskuzích je, s ohledem na velmi nízké četnosti dotazů, problematická. Můžeme konstatovat, že na úrovni jednotlivých dvojic kandidátů lze pozorovat rozdíly z hlediska tematických rámců nesených prostřednictvím dotazů adresovaných jednotlivým kandidátům. Hodnoty v rámci jednotlivých diskuzí neukazují na zřejmou nevyváženost, dílčí rozdíly považujeme za vysvětlitelné profesními a biografickými specifiky kandidátů, které moderátoři reflektovali při formulaci dotazů, i vlastními odpověďmi mluvčích.

Tabulka č. 6: Tematické rámce dotazů³

číslo vol. obvodu	kandidát / volební strana	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje	strategie, chování kandidáta v kampani	program kandidáta	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
1	Jan Horník (STAN)	16	19 %	19 %	44 %		25 %				13 %
	Josef Váňa (ANO 2011)	26	4 %	35 %	35 %	4 %	27 %		4 %		12 %
4	Alena Dernerová (Severočeši.cz)	22	5 %		59 %	9 %	5 %	9 %	23 %		5 %
	Jiří Šlégr (ČSSD)	17		6 %	59 %	12 %		12 %			18 %
7	Dagmar Terelmešová (ČSSD)	12			58 %	33 %	17 %				8 %
	Václav Chaloupek (OPAT)	13			54 %	23 %	15 %	8 %			15 %
10	Jindřich Florián (ČSSD)	8	13 %		50 %	38 %		13 %			13 %
	Tomáš Jirsa (ODS)	5	20 %		80 %	20 %		20 %			
13	Jan Mládek (ČSSD)	17	6 %	12 %	41 %	6 %	12 %	12 %	6 %		12 %
	Jaroslav Větrovský (ANO 2011)	13	8 %	8 %	46 %	15 %	15 %	8 %			8 %
22	Jiří Holubář (TOP+STAN)	20	20 %	5 %	40 %		30 %	5 %			5 %
	Renata Chmelová (KDU+Pir+DPD+LES)	14	14 %	7 %	43 %		21 %	7 %	7 %		7 %
25	Jiří Růžička (TOP 09+STAN)	14	7 %		36 %		29 %	7 %			21 %
	Václav Bělohradský (SZ+ČSSD)	23			61 %		35 %				9 %
34	Marek Vávra (ANO 2011)	17			76 %		29 %				
	Michael Canov (STAN+SLK)	14			64 %		43 %				
40	Ivo Šanc (STAN)	14	7 %		50 %	21 %	21 %	21 %			7 %
	Jaromír Strnad (ČSSD)	16	6 %		31 %	19 %	25 %	25 %			19 %
43	Jaroslav Menšík (ANO 2011)	11	9 %		55 %	18 %	9 %		9 %		9 %
	Miluše Horská (KDU-ČSL+Nestraníci)	12	8 %		50 %	17 %	8 %		8 %		17 %
52	Michal Stehlík (KDU-ČSL)	13			92 %	8 %	23 %				
	Miloš Vystrčil (ODS, STO, SNK, ED, SsČR)	12			92 %	8 %	25 %				
58	Jiří Dušek (ANO 2011)	23	26 %		35 %	17 %	4 %	39 %			4 %
	Stanislav Juránek (KDU-ČSL)	25	19 %		35 %	12 %	4 %	31 %	12 %		
70	Liana Janáčková (Nezávislí)	22	5 %		45 %		18 %	14 %		5 %	23 %
	Zdeněk Nytra (nezávislý kandidát)	17	24 %		53 %		35 %				12 %
79	Anna Hubáčková (KDU-ČSL)	23	17 %		43 %	9 %	22 %	9 %			4 %
	Zdeněk Škromach (ČSSD)	20	5 %		40 %	10 %	20 %	10 %			15 %

³ Dotaz může spadat do více tematických rámců, součet řádkových četností tedy nemusí být roven 100 %.

Shrneme-li výsledky z kvantitativní části analýzy, lze konstatovat, že kandidáti obdrželi srovnatelné počty hlavních dotazů a i přes odchylky v počtech vedlejších a doplňujících dotazů, další data o struktuře a povaze dotazů neindikují, že by na úrovni jednotlivých duelů moderátoři vůči některému z kandidátů volili odlišný, ať už favorizační, či defavorizační přístup vůči účastníkům diskuzí.

Ve čtyřech duelech jsme pak identifikovali výrazný rozdíl v kvantitativní reprezentaci jednotlivých kandidátů.

Michael Canov (STAN+SLK) v duelu s Markem Vávrou (ANO 2011) získal o 19 % více vysílacího času (5 min. 16 s.) více než jeho protikandidát, Zdeněk Škromach (ČSSD) v diskuzi s Annou Hubáčkovou (KDU-ČSL) o 15 % času více (4 min. 3 s.). V uvedených případech oba kandidáti s nižší stopáží promluv obdrželi vyšší počet dotazů (srovnatelné struktury i povahy) a zjištěné rozdíly ve stopáži lze přičíst odlišnému mluvnímu stylu kandidátů a jejich rozdílné schopnosti zužitkovat poskytnutý prostor pro zodpovězení dotazů. Stejným způsobem vysvětlujeme i o 18 % vyšší (4 min. 1 s.) podíl promluv Stanislava Juránka (KDU-ČSL) ve srovnání s jeho protikandidátem Jiřím Duškem (ANO 2011). Oba kandidáti obdrželi srovnatelný počet dotazů, Jiří Dušek (ANO 2011) však vykazuje nejnižší průměrnou délku odpovědí ze všech kandidátů (14 s.). Ani další data o struktuře a charakteru dotazů nenaznačují odlišný přístup moderátora vůči účastníkům tohoto duelu.

Rozdílné stopáže promluv kandidátů ve zmíněných tak nepovažujeme za důsledek aktivity moderátorů diskuzí.

V duelu Jana Mládky (ČSSD) a Jaroslava Větrovského (ANO 2011) je stopáž promluv Jana Mládky o 12 % vyšší než u jeho protikandidáta (2 min. 59 s.). Jan Mládek vykazuje mírně vyšší průměrnou délku promluv, nicméně obdržel o 4 dotazy více než jeho protikandidát. Vyšší počet dotazů adresovaných Janu Mládkovi, který se promítl do celkově vyššího prostoru, který v rámci diskuze tento kandidát získal, lze považovat za dílčí pochybení moderátora diskuze. Popsaný rozdíl v poskytnutém prostoru ovšem nepovažujeme za natolik výrazný, abychom jej označili za porušení vyváženosti na úrovni dané diskuze. Ani další data o struktuře a povaze dotazů nenaznačují moderátorovo systematické či záměrné de/favorizování některého z účastníků tohoto duelu.

I přes popsané pochybení tak lze celkově konstatovat, že data o kvantitativní reprezentaci jednotlivých kandidátů, ani analýza struktury a povahy dotazů, neindikují přítomnost nevyváženého přístupu vůči zúčastněným kandidátům.

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

V rámci kvalitativní analýzy jsme se zaměřili na identifikaci eventuálních moderátorských pochybení či faulů, a to v rozsahu, popsaném v teoretické části a v úvodu této kapitoly. Analýza ukazuje, že během 14 vysílání Senátních duelů se moderátoři dopustili různých druhů profesních chyb.

V několika případech jsme zaregistrovali dílčí dotazy či výroky s defavorizačním vyzněním vůči příjemcům sdělení. V duelu mezi Stanislavem Juránkem (KDU-ČSL) a Jiřím Duškem (ANO 2011), se moderátorka ptá nestraníka Jiřího Duška, kandidujícího za ANO, zda není chyba, že hnutí ANO silně brojí proti bývalému hejtmánovi Haškovi. Jiří Dušek odpovídá, že na to se musí zeptat hnutí ANO. Moderátorka následně reaguje způsobem, který spojení s danou politickou stranou až stigmatizuje: „*(t)ak vy za ně kandidujete do Senátu, to ze sebe nesmyjete už nikdy, byť jste samozřejmě nezávislý, nejste členem hnutí. Ale to už Vám nikdo neodpáře, pane Dušku. Ale proto se Vás znovu ptám, nemělo by to hnutí ANO přehodnotit, když se tam dá najít u pana Haška i ledasco dobrého?*“ (Jiří Dušek, ANO 2011, 10. 10. 2016, čas: 7:36).

V duelu Aleny Dernerové (Severočeši.cz) a Jiřího Šlégra (ČSSD) čelil Jiří Šlégr defavorizačnímu dotazu mířícímu na jeho přesuny v rámci politických stran: „*(j)eště by mě zajímala jedna věc, pane Šlégre, Vy jste byl ve sněmovně za ČSSD, potom jste odešel. Spoluzakládal jste stranu Národní socialisté - LEV 21 Jiřího Paroubka. Teď kandidujete znovu za ČSSD, jak to vnímáte, jste politický turista?*“ (11. 10. 2016, čas: 6:03)

V duelu Janáčková-Nytra moderátorka Lianě Janáčkové klade dotaz: „*(a) teď ta moje otázka, jestli tedy kraj, Senát, kandidovali jste, vy osobně Nezávislí, v obou případech, berete to tak, jakože buď to, nebo to, zkoušíte prostě, co se dá?*“ (10. 10. 2016, čas: 4:56). Dotaz posouvá zcela standardní aspekt působení politických stran a subjektů do té roviny, že Nezávislým je jedno, ve kterých volbách uspějí, jen aby uspěli (aniž by jí k tomu Liana Janáčková dala nějaký předchozí podnět), a má vůči danému politickému subjektu ironické až defavorizační vyznění. Ve stejné debatě moderátorka ironicky vstupuje do výroku Liany Janáčkové omezit vyplácení dětských přídatků maximálně na tři děti v rodině: „*To už zní skoro jako kulturní revoluce*“ (čas: 18:23).

Sporadicky v diskuzích zazněly i další dotazy s ironickým vyzněním, například:

- v duelu Holubář-Chmelová Jiří Holubář (Top 09 + STAN) v souvislosti se svou lékařskou praxí zmíní, že má domluvený zástup, moderátorka neovládne ironii a ptá se jej: „*(v) Senátu nebo v praxi?*“ (12. 10. 2016, čas: 6:45)
- v duelu Jaromíra Strnada (ČSSD) a Ivo Šance (STAN) poté, co Ivo Šanc uvede, že důvěra veřejnosti v Senát dosahuje 30 %, se moderátor ptá: „*(p)ardon, to považujete za hodně?*“ (12. 10. 2016, čas: 17:02)

Další občasně se vyskytující chybou bylo kladení sugestivních otázek, například:

- „*Pane Větrovský, já předpokládám, že Vy, kdybyste neuspěl, tak zůstanete starostou Mladé Vožice. Je to tak?*“ (Jaroslav Větrovský, ANO 2011, 13. 10. 2016, čas: 7:04)
- „*Pane Větrovský já předpokládám, že i Vy byste se jako senátor snažil o dostavbu dálnice na Budějovice, je to tak?*“ (Jaroslav Větrovský, ANO 2011, 13. 10. 2016, čas: 20:11)
- „*Pane ministře, na co byste se chtěl v Senátu v případě svého zvolení zaměřit Vy? Na ekonomiku předpokládám.*“ (Jan Mládek, ČSSD, 13. 10. 2016, čas: 8:11)

- „Paní Hubáčková, já předpokládám, že s výsledkem prvního kola senátních voleb spokojená jste, je to tak?“ (Anna Hubáčková, KDU-ČSL, 11. 10. 2016, čas: 2:10)

Ojediněle jsme zaznamenali dotazy vystavěné na argumentu s nejasně definovaným zdrojem, případně věcně nesprávné dotazy:

- „Hejtman Zimola podle tisku řekl, že úsek do Českých Budějovic by mohl být hotový do 3 let. Pane ministře Mládku, souhlasíte, a pokud budete senátorem, budete se snažit udělat něco pro dokončení D3?“ (Jan Mládek, ČSSD, 13. 10. 2016, čas: 18:41) – moderátor se odkazuje na informaci z tisku, ovšem blíže neupřesňuje, ze kterých novin danou informaci získal.
- „Během jedné z těch předcházejících debat kandidátů do Senátu zazněl takový nápad, že by se mohla zvýšit laťka, kterou musí překonat poslanci, když přehlasovávají rozhodnutí Senátu. Protože teď je poměrně jednoduché to zvrátit, stačí prostá většina a tak to vypadá, že když Senát se k něčemu rozhodne tak Poslanecká sněmovna velmi snadno to rozhodnutí prostě smázne. Byl byste pro to?“ (Jan Mládek, ČSSD, 13. 10. 2016, čas: 17:01) následně je respondentem opraven, že k přehlasování senátního veta je potřeba nadpoloviční většina všech poslanců.

Z hlediska vedení debat je nutno jakožto problematický zmínit duel mezi Jindřichem Floriánem (ČSSD) a Tomášem Jirsou (ODS), odvysílaný 11. 10. 2016 ČRo České Budějovice. V uvedeném duelu moderátor místy ponechával debatě zcela volný průběh a ta se v určitých fázích měnila ve volnou výměnu názorů a vzájemné invektivy mluvčích bez moderátorských korekcí (například čas 5:40 - 8:01, 16:10 – 18:50, 21:30 – 23:00). Moderátor také připouštěl, aby si kandidáti kladli dotazy navzájem, čemuž odpovídá i velmi nízký počet moderátorských dotazů, které v diskusi zazněly. Výpadky v moderátorské roli připustil i sám moderátor, když s určitým pobavením konstatoval: „(m)ně se to líbí, že si to chvílema tady kočírujete úplně sami – nejdřív pan doktor Florián, teď vy.. já bych se zeptal.. (smích)“ (čas 21:30).

Celkově však lze konstatovat, že byť kvalitativní analýza odhalila dílčí moderátorská pochybení a fauly, popsaná zjištění nedosahují takové intenzity, na základě které by bylo možné hovořit o porušení objektivit a vyváženosti a zjevné či systematické de/favorizaci některého ze senátních kandidátů, kteří ve sledovaném vysílání vystoupili.

4.1.2 Krajské debaty – předvolební diskuze se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstev krajů

Český rozhlas prostřednictvím regionálních stanic odvysílal debaty se zástupci politických stran, hnutí a koalic kandidujících ve volbách do krajských zastupitelstev na podzim 2016. Diskuze se zástupci kandidujících subjektů se uskutečnily v jednotlivých regionech tak, aby pozvaní kandidáti debatovali o tom, co budou moci z pozice na krajské úrovni ovlivnit.

Cílem pořadu, dle Konceptu předvolebního vysílání ČRo pro krajské a senátní volby 2016⁴, bylo umožnit účast představitelům všech kandidujících subjektů v daném kraji. Nebylo tedy uplatňováno žádné selekční kritérium ani výběrový klíč. Aby dostali prostor zástupci všech kandidujících subjektů, byl pořad pro jednotlivé kraje rozdělen do více debat. Rozdělení kandidátů do jednotlivých debat proběhlo na základě losu za účasti notáře.

Předmětem naší analýzy jsou, dle specifikace zadavatele, předvolební diskuze ze sedmi krajů - Olomouckého, Libereckého, Ústeckého, Královehradeckého, Jihomoravského, Zlínského a kraje Vysočina. Celkem bylo v rámci sedmi sledovaných krajů odvysíláno 33 diskuzí - po čtyřech v Libereckém a Královehradeckém kraji, ve zbývajících krajích, které jsou předmětem této analýzy, proběhlo vždy pět debat. Debat se zúčastnilo 125 představitelů kandidujících subjektů.

Debaty moderovali redaktoři regionálních stanic. Stopáž jednotlivých vysílání se pohybovala v rozmezí od 44 do 56 minut, v jednom případě byla stopáž debaty kvůli nízkému počtu zúčastněných subjektů zkrácena o polovinu⁵.

Formát jednotlivých debat byl podobný. Strukturované části (zodpovídání moderátorských dotazů) byly různou měrou doplňovány o diskuzní části, v nichž moderátoři připouštěli možnost dalšího vyjádření kandidátům, kteří požádali o slovo (vlastní aktivitu mluvčích). Abychom mohli lépe postihnout přístup moderátorů v jednotlivých diskuzích, analyzovali jsme zvláště stopáže odpovědí na dotazy moderátora a stopáže promluv, které byly výsledkem vlastní komunikační iniciativy mluvčího.

Charakter analýzy, stejně jako v případě senátních duelů, reflektuje specifičnost voleb, k nimž se dané předvolební vysílání vztahuje. V případě diskuzních pořadů s krajskou předvolební dramaturgií tak referenčním rámcem není stranická příslušnost kandidátů v celku vysílání daného pořadu, ale jednotlivá vysílání, která pokrývají předvolební agendu v konkrétních analyzovaných krajích. V případě krajských debat je tak analýza vedena na úrovni jednotlivých volebních celků – tedy krajů. Takto vedená detailní analýza poskytuje informace pro posouzení

⁴ Koncept předvolebního vysílání Českého rozhlasu pro krajské a senátní volby podzim 2016, dostupný online: http://media.rozhlas.cz/_binary/03659509.pdf

⁵ Debata s představiteli subjektů kandidujících do zastupitelstva Olomouckého kraje ze dne 27. 9. 2016, stopáž debaty činila 26 minut a 48 sekund.

objektivitu a vyváženosti zkoumaného vysílání na úrovni jednotlivých krajů a skrze ně také i celku sledovaného vysílání.

4.1.2.1 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Libereckého kraje

Ve čtyřech debatách vystoupilo celkem 14 zástupců politických subjektů kandidujících do zastupitelstva Libereckého kraje. V debatě konané 19. 9. 2016 vystoupili 3 hosté, možnost účasti nevyužila koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky, Hnutí občanů za kraje a Nového směru.

Debaty ze dne 20. 9. 2016 se zúčastnili představitelé 4 kandidujících subjektů, nabídku účasti nevyužila Romská demokratická strana. Stejný počet diskutujících vystoupil i v debatě ze dne 21. 9. 2016, v tomto termínu pozvání nevyužila strana Národní socialisté – LEV 21.

Debaty z 21. 9. 2016 se zúčastnili 3 představitelé, pozvání do debaty nevyužili představitelé subjektů Volte Pravý Blok www.cibulka.net a Dělnická strana sociální spravedlnosti – Imigranty a islám v ČR nechceme!.

Debaty moderoval David Hamr.

Tabulka č. 7: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum	stanice	počet zúčastněných subjektů	strana/ kandidující subjekt
19. 9. 2016	ČRo Sever	3	Budoucnost pro Liberecký kraj
			ČSSD
			KSČM
20. 9. 2016	ČRo Sever	4	ODS
			Starostové pro Liberecký kraj
			TOP 09
			Úsvit s Blokem proti islamizaci
21. 9. 2016	ČRo Sever	4	koalice SPD a SPO
			NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI
			Svobodní a Soukromníci
			Změna pro Liberecký kraj
22. 9. 201	ČRo Sever	3	ANO 2011
			Česká pirátská strana
			Národní demokracie

Moderátor všechny debaty strukturoval do stejných tematických bloků. Diskutována byla témata týkající se dění v kraji – zdravotnictví, dostupnost zdravotní péče a nedostatek zdravotnického personálu, doprava a dopravní obslužnost kraje a transparentnost veřejné

správy. V rámci debat bylo mluvčím po přihlášení a přidělení slova moderátorem umožněno na sebe reagovat či doplnit další informace k tématu.

V rámci jednotlivých debat moderátor adresoval hostům stejný nebo srovnatelný počet hlavních dotazů a v tomto smyslu k nim přistupoval vyváženě. Odlišné hodnoty v počtech hlavních dotazů napříč diskuzemi lze vysvětlit odlišnou dynamikou jednotlivých debat.

Co se týče struktury a povahy kladených dotazů, lze konstatovat, že všechny dotazy byly neutrálně laděné, s věcným zacílením. Stejně tak z hlediska témat, nesených moderátorskými dotazy, nebyl žádný z mluvčích tematizován odlišným způsobem – všichni mluvčí většinově zodpovídali dotazy spadající do rámce „politické a hodnotové postoje kandidáta“.

Odchylky jsme identifikovali v prostoru poskytnutém jednotlivým subjektům. První dvě debaty lze z hlediska kvantitativní reprezentace označit za vyvážené, moderátor zúčastněným subjektům adresoval srovnatelné počty dotazů i hlavních dotazů, stopáže promluv mluvčích jsou srovnatelné a nevykazují výraznější odchylky.

V diskuzi z 21. 9. 2016 již ale spatřujeme výraznější rozdíly v distribuci času věnovaného jednotlivým kandidátům. Nejvíce prostoru v rámci této diskuse dostal zástupce strany Změna pro Liberecký kraj (souhrnně 13 minut 45 sekund), naopak nejméně prostoru v debatě získali představitelé subjektu NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI (souhrnně 4 minuty a 45 sekund) a koalice Svobodní a soukromníci (souhrnně 5 minut a 15 sekund).

Nízkou míru stopáže promluv subjektu NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI pak přičítáme úspornějšímu stylu vyjadřování představitelky strany, která při srovnatelném počtu dotazů dosahuje při zodpovídání moderátorských dotazů průměrné délky odpovědi 21 sekund a celkové stopáže 4 minut 33 sekund.

Představiteli koalice Svobodní a soukromníci bylo adresováno 8 dotazů, zatímco u ostatních účastníků diskuze z 21. 9. se počet obdržených dotazů pohybuje mezi 13 a 14. Byť z hlediska valence a zacílení dotazů nepozorujeme odchylky v přístupu moderátora vůči jednotlivým subjektům, rozdíly v souhrnné délce promluv jednotlivých aktérů i odchylky v počtech dotazů adresovaných jednotlivým mluvčím lze považovat za pochybení moderátora, který představiteli Změny pro Liberecký kraj počtem adresovaných dotazů i poskytnutým časem na jejich zodpovězení (průměrná délka odpovědi je nejvyšší ze všech účastníků dané diskuze – 49 sekund) umožnil získat vysoký podíl promluv na celkové stopáži diskuze.

V kontextu všech odvysílaných debat v rámci daného kraje pak lze z hlediska poskytnutého času vnímat problematicky také souhrnný prostor poskytnutý představiteli Národní demokracie, který při neúčasti dvou hostů v debatě ze dne 22. 9. získal k zodpovídání moderátorských dotazů 14 minut a 13 sekund a souhrnně k promluvám více než 15 minut, což je zřetelně více než u subjektů, které vystoupily v debatách se čtyřmi účastníky.

Tabulka č. 8: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

	strana/ kandidující subjekt	celková stopáž diskuze, jíž se strana zúčastnila	celková stopáž promluv zástupce strany	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	podíl všech promluv zástupce strany na celkové stopáži (%)	podíl promluv – odpovědí na dotazy moderátora zástupce strany na celkové stopáži (%)
23. 9. 2016	Budoucnost pro Liberecký kraj	56 min 1 s	9 min 6 s	7 min 36 s	16 %	14 %
	ČSSD	56 min 1 s	9 min 6 s	8 min 57 s	16 %	16 %
	KSČM	56 min 1 s	11 min 16 s	10 min 5 s	20 %	18 %
26. 9. 2016	ODS	55 min 56 s	9 min 56 s	7 min 30 s	18 %	13 %
	Starostové pro Liberecký kraj	55 min 56 s	8 min 12 s	6 min 4 s	15 %	11 %
	TOP 09	55 min 56 s	7 min 25 s	5 min 56 s	13 %	11 %
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	55 min 56 s	10 min 6 s	8 min 39 s	18 %	15 %
27. 9. 2016	koalice SPD a SPO	56 min 0 s	7 min 52 s	6 min 41 s	14 %	12 %
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	56 min 0 s	4 min 45 s	4 min 33 s	8 %	8 %
	Svobodní a Soukromníci	56 min 0 s	5 min 15 s	4 min 19 s	9 %	8 %
	Změna pro Liberecký kraj	56 min 0 s	13 min 45 s	11 min 28 s	25 %	20 %
29. 9. 201	ANO 2011	55 min 57 s	11 min 10 s	10 min 55 s	20 %	20 %
	Česká pirátská strana	55 min 57 s	9 min 57 s	8 min 57 s	18 %	16 %
	Národní demokracie	55 min 57 s	15 min 9 s	14 min 13 s	27 %	25 %

Tabulka č. 9: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

datum	strana/kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi (%)	průměrná délka odpovědi
23. 9. 2016	Budoucnost pro Liberecký kraj	13	34 %	35 s
	ČSSD	13	34 %	41 s
	KSČM	12	32 %	50 s
26. 9. 2016	ODS	5	20 %	1 min 30 s
	Starostové pro Liberecký kraj	6	24 %	1 min 1 s
	TOP 09	7	28 %	51 s
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	7	28 %	1 min 14 s
27. 9. 2016	koalice SPD a SPO	14	29 %	29 s
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	13	27 %	21 s
	Svobodní a Soukromníci	8	16 %	32 s
	Změna pro Liberecký kraj	14	29 %	49 s
29. 9. 201	ANO 2011	14	31 %	47 s
	Česká pirátská strana	15	33 %	38 s
	Národní demokracie	17	38 %	50 s

Tabulka č. 10: Typ dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	Budoucnost pro Liberecký kraj	46 %	23 %	31 %	6	3	4	13
	ČSSD	46 %	46 %	8 %	6	6	1	13
	KSČM	42 %	33 %	25 %	5	4	3	12
26. 9. 2016	ODS	80 %	20 %		4	1		5
	Starostové pro Liberecký kraj	67 %	17 %	17 %	4	1	1	6
	TOP 09	57 %	14 %	29 %	4	1	2	7
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	57 %	14 %	29 %	4	1	2	7
27. 9. 2016	koalice SPD a SPO	36 %	50 %	14 %	5	7	2	14
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	31 %	38 %	31 %	4	5	4	13
	Svobodní a Soukromníci	50 %	38 %	13 %	4	3	1	8
	Změna pro Liberecký kraj	29 %	43 %	29 %	4	6	4	14
29. 9. 201	ANO 2011	36 %	36 %	29 %	5	5	4	14
	Česká pirátská strana	43 %	36 %	21 %	6	5	3	15
	Národní demokracie	35 %	29 %	35 %	6	5	6	17

Tabulka č. 11: Valence dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	Budoucnost pro Liberecký kraj	100 %			13			13
	ČSSD	100 %			13			13
	KSČM	100 %			12			12
26. 9. 2016	ODS	100 %			5			5
	Starostové pro Liberecký kraj	100 %			6			6
	TOP 09	100 %			7			7
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	100 %			7			7
27. 9. 2016	koalice SPD a SPO	100 %			14			14
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	100 %			13			13
	Svobodní a Soukromníci	100 %			8			8
	Změna pro Liberecký kraj	100 %			14			14
29. 9. 201	ANO 2011	100 %			14			14
	Česká pirátská strana	100 %			14			14
	Národní demokracie	100 %			17			17

Tabulka č. 12: Zacílení dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	Budoucnost pro Liberecký kraj		100%		13	13
	ČSSD		100%		13	13
	KSČM		100%		12	12
26. 9. 2016	ODS		100%		5	5
	Starostové pro Liberecký kraj		100%		6	6
	TOP 09		100%		7	7
	Úsvit s Blokem proti islamizaci		100%		7	7
27. 9. 2016	koalice SPD a SPO		100%		14	14
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI		100%		13	13
	Svobodní a Soukromníci		100%		8	8
	Změna pro Liberecký kraj		100%		14	14
29. 9. 201	ANO 2011		100%		14	14
	Česká pirátská strana		100%		14	14
	Národní demokracie		100%		17	17

Tabulka č. 13: Tematické rámce dotazů

strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
Budoucnost pro Liberecký kraj	13			85 %		15 %				8 %
ČSSD	13			85 %		15 %				
KSČM	12			83 %		17 %				
ODS	5			100 %						
Starostové pro Liberecký kraj	6			100 %						
TOP 09	7			100 %						
Úsvit s Blokem proti islamizaci	7	14 %		100 %						14 %
koalice SPD a SPO	14	7%		93%						
NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	13	8%		92%						
Svobodní a Soukromníci	8			88 %						13 %
Změna pro Liberecký kraj	14			93 %						7 %
ANO 2011	14			79 %		14 %				7 %
Česká pirátská strana	14			93 %		7 %				
Národní demokracie	17			94 %						6 %

Kvalitativní analýza odhalila pouze ojedinělé profesní chyby na straně moderátora. V několika případech jsme identifikovali dotazy vystavěné na informaci s nejasně definovaným zdrojem, například: „(k)valita silnic nižších tříd je podle voličských i odborných studií neuspokojivá.“ (koalice SPD a SPO, 20. 9., čas: 21:25)

Za nevhodné a defavorizační pak považujeme přivítání moderátora představitelky subjektu Úsvit s Blokem proti islamizaci, Jany Hnykové, v diskuzi z 20. 9. 2016: „(j)sem rád, že tu také mohu přivítat reprezentantku něžného pohlaví, paní Janu Hnykovou, lídryni koalice Úsvitu s Blokem proti islamizaci, poslankyni Parlamentu České republiky.“ (20. 9., čas: 1:16). Byť sousloví „něžné pohlaví“ v určitých skupinách stále přežívá jako zažitý řečový obrat, jeho použití postavilo představitelku daného subjektu do nerovného silového postavení vůči přítomným mužům. V kontextu dané debaty se však jednalo o ojedinělý sexistický výrok nenarušující další průběh diskuze a ani jinak rovný přístup moderátora vůči dané kandidátce.

4.1.2.2 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Ústeckého kraje

V rámci Ústeckého kraje proběhlo celkem 5 debat, v nichž vystoupilo 20 představitelů politických stran, hnutí a koalic kandidujících do zastupitelstva Ústeckého kraje. V debatách z 23., 26. a 29. 9. 2016 vystoupili čtyři mluvčí, debaty z 29. 9. 2016 se zúčastnili zástupci pěti kandidujících subjektů, debaty z 30. 9. 2016 pak pouze tři zástupci.

Nabídku účasti v diskuzích nevyužili tři strany: ANO 2011, s vylosovanou účastí na debatě 29. 9., Sdružení pro republiku – republikánská strana Čech, Moravy a Slezska (vylosovaná účast na debatě 30. 9.) a Volte Pr.Blok www.cibulka.net (vylosovaná účast na debatě 30. 9.). Neúčast dvou subjektů pak měla za následek, že v debatě z 30. 9. vystoupily pouze tři subjekty. Délka vysílání debat s nižším počtem zúčastněných subjektů nebyla zkrácena.

Debaty moderovala Alena Perková.

Tabulka č. 14: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum	stanice	počet zúčastněných subjektů	strana/ kandidující subjekt
23. 9. 2016	ČRo Sever	4	DSSS - NE imigrantům, PROTI nepřízpůsobivým, PRO pořádek!
			koalice SPD a SPO
			Severočeši.cz
			Starostové a Sportovci pro Ústecký kraj
26. 9. 2016	ČRo Sever	4	Ilegálním imigrantům NE - peníze raději pro naše děti
			NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI
			STAN
			Úsvit s Blokem proti islamizaci
27. 9. 2016	ČRo Sever	5	ČSSD
			KSČM
			Národní demokracie
			Piráti a SZ
			Svobodní a Soukromníci
29. 9. 201	ČRo Sever	4	JsmePRO! Kraj 2016
			Komunistická strana Československa
			ProKraj
			TOP 09
30. 9. 2016	ČRo Sever	3	Alternativa pro občany
			NOVÝ SEVER
			ODS

Moderátorka diskuze strukturovala do tematických bloků, diskutována byla témata, která nejvíce trápí obyvatele Ústeckého kraje – nezaměstnanost, zdravotnictví a nedostatek zdravotnického personálu a otázka bezpečnosti a kriminality. V rámci debat moderátorka umožňovala hostům po přidělení slova na sebe reagovat či sdělit k tématu další informace.

Z hlediska struktury a povahy dotazů adresovaných jednotlivým mluvčím lze debaty hodnotit jako vyvážené. Naprostá většina dotazů adresovaných jednotlivým představitelům zúčastněných subjektů měla neutrální vyznění a věcné zacílení. U všech zástupců zúčastněných stran také převládají dotazy z tematických rámců „hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta“ a „program strany“. Všem zástupcům byl také adresován stejný nebo srovnatelný počet hlavních dotazů, měli tedy srovnatelnou možnost vyjádřit se k hlavním tématům diskuzí. Z hlediska prostoru, poskytnutém představitelům kandidujících subjektů, lze u většiny debat konstatovat, že identifikované rozdíly mezi účastníky jednotlivých diskuzí jsou akceptovatelné a vysvětlitelné odlišným mluvním projevem jednotlivých mluvčích.

Toto však neplatí v případě debaty z 27. 9. 2016, ve které v prostoru poskytnutém zástupcům zúčastněných subjektů pozorujeme výraznější rozdíly. Nejnižší délku promluv pozorujeme u Národní demokracie (souhrnně 5 minut a 44 sekund, z toho 4 min. 20 s. představuje čas na zodpovídání moderátorských dotazů) a strany Svobodní a Soukromníci (souhrnně 6 minut a 10 sekund, 4 minuty a 49 sekund činí zodpovídání moderátorských dotazů).

Nízký podíl promluv zástupce Národní demokracie v kontextu dalších dat (vysoký počet obdržených dotazů, nejkratší průměrná délka odpovědí ze všech účastníků debat v rámci kraje) nepovažujeme za projev nevyváženosti.

Na druhé straně pak stojí ČSSD, jejíž představitel v dané debatě inkasoval k promluvám souhrnně 13 minut a 24 sekund. Vysoká stopáž promluv zástupce ČSSD je dána jednak vysokou průměrnou délkou odpovědí na moderátorské dotazy (1 min. 17 s.) i jeho další komunikační iniciativou v rámci volně diskuzních částí, kde získal další výrazný prostor k promluvám (4 min. 24 s.). Vysoká průměrná délka odpovědí představitel ČSSD i výrazný prostor poskytnutý pro promluvy po udělení slova ve volně diskuzní části indikuje nedostatečnou regulaci délky promluv zástupce této strany ze strany moderátorky diskuze.

Ve srovnání času, poskytnutého představitelům napříč všemi zkoumanými debatami v rámci daného kraje, si ovšem také nelze nevšimnout, že rozdíly v čase poskytnutém k promluvám souvisí s počtem účastníků jednotlivých diskuzí. Nezkrácení debaty z 30. 9. 2016 s pouze třemi účastníky rezultovalo ve vyšší stopáži promluv všech zúčastněných, přičemž dva subjekty z této debaty obdržely nejvíce času ze všech subjektů, které se debat v rámci Ústeckého kraje zúčastnily (ODS 14 minut a 18 sekund, Alternativa pro občany 13 minut 58 sekund). Představitelé Alternativy pro občany, Nového severu a ODS tak díky neúčasti představitelů zbylých dvou stran obdrželi větší prostor k sebezprezentaci než účastníci debaty z 27. 9., kde se o vysílací čas dělilo pět subjektů⁶ (s výjimkou již zmíněné ČSSD).

⁶ Průměrná souhrnná stopáž promluv účastníků debaty z 27. 9. 2016 činí 8 min. 56 s., průměrná stopáž promluv mluvčích v debatě z 30. 9. 2016 činí 13 min. 43 s.

Tabulka č. 15: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

	strana/ kandidující subjekt	celková stopáž diskuze, již se strana zúčastnila	celková stopáž promluv zástupce strany	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	podíl všech promluv zástupce strany na celkové stopáži (%)	podíl promluv – odpovědí na dotazy moderátora zástupce strany na celkové stopáži (%)
23. 9. 2016	DSSS - NE imigrantům, PROTI nepřizpůsobivým, PRO pořádek!	55 min 52 s	9 min 37 s	9 min 37 s	17 %	17 %
	koalice SPD a SPO	55 min 52 s	11 min 46 s	11 min 46 s	21 %	21 %
	Severočeši.cz	55 min 52 s	8 min 57 s	8 min 57 s	16 %	16 %
	Starostové a Sportovci pro Ústecký kraj	55 min 52 s	13 min 1 s	12 min 58 s	23 %	23 %
26. 9. 2016	Ilegálním imigrantům NE - peníze raději pro naše děti	56 min 0 s	13 min 22 s	13 min 22 s	24 %	24 %
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	56 min 0 s	9 min 12 s	9 min 12 s	16 %	16 %
	STAN	56 min 0 s	8 min 40 s	8 min 40 s	15 %	15 %
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	56 min 0 s	11 min 9 s	11 min 9 s	20 %	20 %
27. 9. 2016	ČSSD	55 min 54 s	13 min 24 s	9 min 0 s	24 %	16 %
	KSČM	55 min 54 s	9 min 35 s	7 min 53 s	17 %	14 %
	Národní demokracie	55 min 54 s	5 min 44 s	4 min 20 s	10 %	8 %
	Piráti a SZ	55 min 54 s	9 min 48 s	6 min 59 s	18 %	12 %
	Svobodní a Soukromníci	55 min 54 s	6 min 10 s	4 min 49 s	11 %	9 %
29. 9. 201	JsmePRO! Kraj 2016	56 min 13 s	12 min 22 s	9 min 17 s	22 %	17 %
	Komunistická strana Československa	56 min 13 s	11 min 5 s	9 min 56 s	20 %	18 %
	ProKraj	56 min 13 s	10 min 10 s	8 min 27 s	18 %	15 %
	TOP 09	56 min 13 s	9 min 47 s	8 min 32 s	17 %	15 %
30. 9. 2016	Alternativa pro občany	56 min 8 s	13 min 58 s	13 min 45 s	25 %	24 %
	NOVÝ SEVER	56 min 8 s	12 min 54 s	12 min 4 s	23 %	21 %
	ODS	56 min 8 s	14 min 18 s	14 min 3 s	25 %	25 %

Tabulka č. 16: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

datum	strana/kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi (%)	průměrná délka odpovědi
23. 9. 2016	DSSS - NE imigrantům, PROTI nepřizpůsobivým, PRO pořádek!	10	22 %	58 s
	koalice SPD a SPO	12	26 %	59 s
	Severočeši.cz	14	30 %	38 s
	Starostové a Sportovci pro Ústecký kraj	10	22 %	1 min 18 s
26. 9. 2016	Ilegálním imigrantům NE - peníze raději pro naše děti	16	22 %	50 s
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	26	36 %	21 s
	STAN	16	22 %	33 s
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	14	19 %	48 s
27. 9. 2016	ČSSD	7	19 %	1 min 17 s
	KSČM	8	22 %	59 s
	Národní demokracie	10	27 %	26 s
	Piráti a SZ	6	16 %	1 min 10 s
	Svobodní a Soukromníci	6	16 %	48 s
29. 9. 2016	JsmePRO! Kraj 2016	14	23 %	40 s
	Komunistická strana Československa	20	32 %	30 s
	ProKraj	18	29 %	28 s
	TOP 09	10	16 %	51 s
30. 9. 2016	Alternativa pro občany	25	40 %	33 s
	NOVÝ SEVER	22	35 %	33 s
	ODS	16	25 %	53 s

Tabulka č. 17: Typ dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	DSSS - NE imigrantům, PROTI nepřizpůsobivým, PRO pořádek!	30 %	50 %	20 %	3	5	2	10
	koalice SPD a SPO	25 %	67 %	8 %	3	8	1	12
	Severočeši.cz	21 %	57 %	21 %	3	8	3	14
	Starostové a Sportovci pro Ústecký kraj	30 %	60 %	10 %	3	6	1	10
26. 9. 2016	Ilegálním imigrantům NE - peníze raději pro naše děti	19 %	50 %	31 %	3	8	5	16
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	12 %	58 %	31 %	3	15	8	26
	STAN	19 %	69 %	13 %	3	11	2	16
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	21 %	57 %	21 %	3	8	3	14
27. 9. 2016	ČSSD	43 %	57 %		3	4		7
	KSČM	38 %	38 %	24 %	3	3	2	8

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
	Národní demokracie	30 %	50 %	20 %	3	5	2	10
	Piráti a SZ	50 %	33 %	17 %	3	2	1	6
	Svobodní a Soukromníci	50 %	33 %	17 %	3	2	1	6
29. 9. 2016	JsmePRO! Kraj 2016	21 %	50 %	29 %	3	7	4	14
	Komunistická strana Československa	15 %	40 %	45 %	3	8	9	20
	ProKraj	17 %	56 %	28 %	3	10	5	18
	TOP 09	30 %	40 %	30 %	3	4	3	10
30. 9. 2016	Alternativa pro občany	12 %	48 %	40 %	3	12	10	25
	NOVÝ SEVER	18 %	55 %	27 %	4	12	6	22
	ODS	19 %	56 %	25 %	3	9	4	16

Tabulka č. 18: Valence dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	DSSS - NE imigrantům, PROTI nepřizpůsobivým, PRO pořádek!	100 %			10			10
	koalice SPD a SPO	100 %			12			12
	Severočeši.cz	100 %			14			14
	Starostové a Sportovci pro Ústecký kraj	100 %			10			10
26. 9. 2016	Ilegálním imigrantům NE - peníze raději pro naše děti	100 %			16			16
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	100 %			26			26
	STAN	100 %			16			16
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	100 %			14			14
27. 9. 2016	ČSSD	100 %			7			7
	KSČM	100 %			8			8
	Národní demokracie	90 %		10 %	9		1	10
	Piráti a SZ	100 %			6			6
	Svobodní a Soukromníci	100 %			6			6
29. 9. 2016	JsmePRO! Kraj 2016	100 %			14			14
	Komunistická strana Československa	90 %	5 %	5 %	18	1	1	20
	ProKraj	100 %			18			18
	TOP 09	100 %			10			10
30. 9. 2016	Alternativa pro občany	100 %			25			25
	NOVÝ SEVER	100 %			22			22
	ODS	100 %			16			16

Tabulka č. 19: Zacílení dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	DSSS - NE imigrantům, PROTI nepřizpůsobivým, PRO pořádek!		100 %		10	10
	koalice SPD a SPO		100 %		12	12
	Severočeši.cz		100 %		14	14
	Starostové a Sportovci pro Ústecký kraj		100 %		10	10
26. 9. 2016	Ilegálním imigrantům NE - peníze raději pro naše děti		100 %		16	16
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	4%	96 %	1	25	26
	STAN		100 %		16	16
	Úsvit s Blokem proti islamizaci		100 %		14	14
27. 9. 2016	ČSSD		100 %		7	7
	KSČM		100 %		8	8
	Národní demokracie	10%	90 %	1	9	10
	Piráti a SZ		100 %		6	6
	Svobodní a Soukromníci		100 %		6	6
29. 9. 2016	JsmePRO! Kraj 2016		100 %		14	14
	Komunistická strana Československa		100 %		20	20
	ProKraj		100 %		18	18
	TOP 09		100 %		10	10
30. 9. 2016	Alternativa pro občany		100 %		25	25
	NOVÝ SEVER		100 %		22	22
	ODS		100 %		16	16

Tabulka č. 20: Tematické rámce dotazů

strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostraničné vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
DSSS - NE imigrantům, PROTI nepřizpůsobivým, PRO pořádek!	10			90 %		30 %				
koalice SPD a SPO	12			92 %		33 %				
Severočeši.cz	14			93 %		29 %				7 %
Starostové a Sportovci pro Ústecký kraj	10			90 %		30 %				
Ilegálním imigrantům NE - peníze raději pro naše děti	16			94 %		19 %				6 %
NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	26			88 %		27 %				
STAN	16			81 %		25 %				
Úsvit s Blokem proti islamizaci	14			93 %		36 %				
ČSSD	7			71 %		71 %				
KSČM	8			88 %		57 %				
Národní demokracie	10			80 %		50 %				10 %
Piráti a SZ	6			83 %		50 %				
Svobodní a Soukromníci	6			83 %		67 %				
JsmePRO! Kraj 2016	14			93 %		21 %				7 %
Komunistická strana Československa	20			80 %		40 %				10 %
ProKraj	18			89 %		39 %				6 %
TOP 09	10			90 %		40 %				
Alternativa pro občany	25			64 %		36 %				24 %
NOVÝ SEVER	22			77 %		18 %				18 %
ODS	16			75 %	6 %	25 %				13 %

Kvalitativní analýza neodhalila zjevně de/favorizační přístup moderátorky vůči některému z mluvčích, přesto odhalila výskyt profesních pochybení.

Chybou, opakující se napříč diskuzemi, bylo prezentování informací s nejasně definovaným zdrojem. Moderátorka jednotlivé tematické rámce uváděla s využitím statistických údajů, ovšem nesdělila, odkud daná čísla pochází, například: „(j)á jsem na začátek vybrala několik čísílek. Podle údajů ze srpna letošního roku, co se týče násilných a trestných činů, je Ústecký kraj ve všech statistikách v té první třetině.“ (23. 9., čas 48:10, podobně i v debatě z 26. 9., čas 42:40 nebo v debatě z 27. 9., čas 24:16).

Ve dvou případech moderátorka nedostatečně specifikovala parametry výzkumu, na který ve svých promluvách odkazovala. V debatě z 27. 9. Adam Bartoš v závěru diskuze rozporuje důležitost diskutovaných témat, moderátorka oponuje slovy: „(j)á vás mohu ujistit o tom, že ta témata vzešla na základě nějakého sociologického průzkumu, co zajímá naše obyvatele“ (čas: 59:10). Posлуhač se tak dozvídá, že výběr témat nebyl nahodilý, ale byl dán výsledky sociologického šetření mezi obyvateli daného kraje, moderátorka však parametry daného průzkumu nijak blíže nespecifikuje. Podobně v debatě z 29. 9. moderátorka výběr diskutovaných témat vysvětluje výsledky blíže nespecifikovaného průzkumu: „(v)ybrali jsme témata podle toho, co naše posluchače zajímá, podle toho, co vychází i z průzkumů jako to, co je nejvíce trápí“. (29. 9. 2016, čas: 1:01)

Častěji se vyskytující chybou bylo také kladení sugestivních dotazů, například:

- „A má kraj nějaké přímo nástroje? Umíte si představit nějakou třeba finanční podporu kraje, nebo aby kraj podporoval odkoupení těch bytů nebo něco takového?“ (ProKraj, 29. 9. 2016, čas: 27:59)
- „Takže souhlasíte s tím, aby krajská zdravotní působila jako zastřešovatel velkých nemocnic, ale rád byste změnil nějaké principy fungování, nebo..?“ (TOP 09, 29. 9. 2016, čas: 46:30)
- „Takže si myslíte, že třeba personální změny by vedly ke zlepšení té situaci, o které mluvíme?“ (JsmePRO! Kraj 2016, 29. 9. 2016, čas: 49:40)
- „Takže byste dával více peněz do preventivních programů?“ (Národní demokracie, 27. 9. 2016, čas: 28:23)

V diskuzi z 29. 9. moderátorka porušila princip moderátorské nestrannosti, když na promluvu zástupce KSČ zareagovala slovy: „Vy máte pravdu, ale co s tímto může udělat třeba kraj?“ (29. 9., čas: 31:05). V kontextu diskuze se však jednalo o ojedinělý incident narušující nestrannost moderátorky.

4.1.2.3 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Olomouckého kraje

Ve dvou debatách vystoupilo celkem 17 zástupců politických subjektů kandidujících do zastupitelstva Olomouckého kraje. Představitelé čtyř subjektů v debatách i přes nabídku účasti nevystoupili. Konkrétně se jednalo subjekty:

- Československá strana socialistická a Volte pravý blok www.Cibulka.net (vylosovaná účast v debatě 27. 9. 2016)
- Národní demokracie a koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje (vylosovaná účast v debatě 30. 9. 2016)

Vzhledem k účasti pouhých dvou subjektů byla délka debaty z 27. 9. 2016 zkrácena na polovinu. Debaty moderovala Dita Vojnarová.

Tabulka č. 21: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum	stanice	počet zúčastněných subjektů	strana/ kandidující subjekt
23. 9. 2016	ČRo Olomouc	4	koalice Piráti + Změna + ProRegion – Kraj nové generace
			Občané pro Olomoucký kraj - Volba OK
			SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA
			Starostové pro Olomoucký kraj
26. 9. 2016	ČRo Olomouc	4	ČSSD
			Koruna Česká
			TOP 09
			Úsvit s Blokem proti islamizaci
27. 9. 2016	ČRo Olomouc	2	Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty
			Nezávislí a Moravané
29. 9. 2016	ČRo Olomouc	4	ANO 2011
			DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!
			NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI
			ODS
30. 9. 2016	ČRo Olomouc	3	koalice SPD a SPO
			KSČM
			Svobodní a Soukromníci

Stejně jako v debatách v jiných krajích, i debaty z Olomouckého kraje se věnovaly tématům důležitých pro daný kraj – v případě Olomouckého kraje se jednalo o témata dopravy a dopravní dostupnosti některých částí kraje, nezaměstnanosti, nízké ekonomické výkonnosti kraje a plánované výstavby plazmové spalovny odpadů. Skrz tyto oblasti moderátorka strukturovala debaty do tematických bloků.

Moderátorka debaty většinou koncipovala tak, že prostřednictvím hlavních dotazů zanášela jednotlivá témata a ponechávala respondentům poměrně rozsáhlý prostor k vyjádření, s příležitostnými tematickými korekcemi prostřednictvím vedlejších a doplňujících dotazů. Spontánní promluvy kandidátů či jejich promluvy po přihlášení se takřka nevyskytovaly.

Volnější styl moderace s nižším počtem položených dotazů se projevil mimo jiné i tím, že téměř pětina (18 %) všech promluv účastníků debat svou délkou překračovala 3 minuty- Nejdelší promluva pak měla 4 minuty a 27 sekund (ANO 2011 v diskuzi ze dne 29. 9.).

Z hlediska distribuce moderátorských dotazů, jejich valence i zacílení můžeme říci, že moderátorka přistupovala ke všem účastníkům debat korektním a vyváženým způsobem. Diskutujícím nebyly adresovány jiné než neutrální dotazy s věcným zacílením. Všichni hosté obdrželi v rámci jednotlivých debat stejný nebo srovnatelný počet hlavních dotazů.

Rozdíly lze pozorovat pouze v počtech vedlejších a doplňujících dotazů, přičemž celkově vyšší počty dotazů identifikujeme zejména u subjektů, které vykazují nižší souhrnnou stopáž

promluv. V tomto kontextu lze větší počet moderátorských dotazů interpretovat jako snahu moderátorky podnítit představitele daných subjektů k rozsáhlejší komunikační aktivitě či větší obsažnosti poskytnutých odpovědí.

Při pohledu na celkové stopáže promluv, poskytnutých jednotlivým představitelům kandidujících subjektů, se však opět setkáváme se situací, kdy někteří hosté získali výrazně více nebo naopak výrazně méně vysílacího času než jiní účastníci. Celkový rozptyl se pohybuje v širokém rozpětí 2 min. 21 s. (DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!) až 17 min. 48 s. (KSČM).

U subjektů s nejmenším souhrnným časem promluv (DSSS, Nezávislí a Moravané a koalice Piráti + Změna + ProRegion – Kraj nové generace) pozorujeme velmi nízkou či nižší průměrnou délku odpovědí při vyšším počtu obdržených dotazů. Celkovou nízkou stopáž promluv zástupců uvedených subjektů tak neinterpretujeme jako důsledek ne/aktivit moderátorky pořadu, ale primárně jako důsledek úsporného stylu zodpovídání dotazů ze strany jednotlivých mluvčích.

Na opačné pólu z hlediska stopáže stojí subjekty KSČM, Starostové Pro Olomoucký kraj a Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty, které vykazují nejvyšší stopáže promluv napříč diskuzemi v rámci daného kraje.

Za pochybení z hlediska kvantitativní reprezentace považujeme například situaci v debatě z 30. 9. 2016 (čas 16:43 a dále), kdy moderátorka poté, co nechala představitele KSČM odpovídat na hlavní dotaz nadstandardní 3 minuty a 52 sekund, mu následně adresovala další tři dotazy a poskytla mu další 3 minuty a 29 sekund pro zodpovězení těchto dotazů. Byť v tomto aspektu nespátřujeme prvek záměrné favorizace daného mluvčího, výslednou vysokou stopáž představitele dané strany lze považovat za důsledek dotazovacích aktivit (či absence korigujících aktivit) moderátorky a v tomto smyslu ji lze považovat za pochybení moderátorky pořadu.

Optikou moderátorského pochybení lze hodnotit i vysoké stopáže promluv zástupců subjektů Starostové Pro Olomoucký kraj (13 minut 26 sekund s průměrnou délkou odpovědí 2 min. 41 s.) a Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty (15 minut s průměrnou délkou odpovědí 2 min. 31 s.), kde vysoké hodnoty průměrných časů odpovědí indikují, stejně jako v případě zástupce KSČM, nedostatečné korigování délky promluv těchto mluvčích ze strany moderátorky. Ani v případě těchto dvou subjektů však další data o struktuře a povaze kladených dotazů neukazují na záměrnou favorizaci ze strany moderátorky pořadu.

Kvalitativní analýza neodhalila výskyt vážnějších profesních chyb nebo přítomnost de/favorizačního přístupu ze strany moderátorky vůči některému z kandidujících subjektů. V několika případech jsme při zahajování tematického bloku opět identifikovali prezentování statistických informací bez jejich korektního zdrojování: „(k)dyž zmíním to celkové číslo 5,7 % v Olomouckém kraji v současné době, to číslo je z posledních měření nejlepší, je to podle vás číslo, které už se nebude hýbat směrem dolů?“ (DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme, 29. 9., čas: 21:04).

V téže debatě se pak stejný problém spojil i se sugestivně formulovaným dotazem: *(I)idí bez práce ubýlo v Olomouckém kraji ve všech regionech až na Prostějovsko, kde zůstala nezaměstnanost na 3,8 % procentech, což je nejméně z celého našeho kraje. Naopak v žebříčku okresů s nejvyšší nezaměstnaností, kterému dosud vévodilo Jesenicko, se na první místo dostalo Přerovsko – to má 6, 7 %. Celková nezaměstnanost v Olomouckém kraji je pak 5,7 %. Jsme v lepších číslech. Dá se jít ještě níže? A jak vyřešit situaci na Přerovsku a Jesenicku? Jak zabránit odchodu lidí z našeho regionu? To vše spolu samozřejmě souvisí. Souhlasí se mnou Vladimír Stejskal, Ne ilegální imigraci – Peníze raději pro naše lidi?“ (29. 9, čas 15:36).*

Tabulka č. 22: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

	strana/ kandidující subjekt	celková stopáž diskuze, jíž se strana zúčastnila	celková stopáž promluv zástupce strany	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	podíl všech promluv zástupce strany na celkové stopáži (%)	podíl promluv – odpovědí na dotazy moderátora zástupce strany na celkové stopáži (%)
23. 9. 2016	koalice Piráti + Změna + ProRegion – Kraj nové generace	53 min 40 s	6 min 30 s	6 min 30 s	12%	12%
	Občané pro Olomoucký kraj - Volba OK	53 min 40 s	13 min 26 s	13 min 26 s	25%	25%
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	53 min 40 s	7 min 50 s	7 min 50 s	15%	15%
	Starostové pro Olomoucký kraj	53 min 40 s	16 min 5 s	16 min 5 s	30%	30%
26. 9. 2016	ČSSD	54 min 19 s	13 min 7 s	13 min 7 s	24%	24%
	Koruna Česká	54 min 19 s	8 min 42 s	8 min 42 s	16%	16%
	TOP 09	54 min 19 s	12 min 26 s	12 min 26 s	23%	23%
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	54 min 19 s	12 min 44 s	12 min 44 s	23%	23%
27. 9. 2016	Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty	26 min 48 s	15 min 5 s	15 min 5 s	56%	56%
	Nezávislí a Moravané	26 min 48 s	4 min 46 s	4 min 46 s	18%	18%
29. 9. 2016	ANO 2011	51 min 38 s	14 min 43 s	14 min 43 s	29%	29%
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	51 min 38 s	2 min 21 s	2 min 21 s	5%	5%
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	51 min 38 s	11 min 7 s	11 min 7 s	22%	22%
	ODS	51 min 38 s	14 min 5 s	14 min 5 s	27%	27%
30. 9. 2016	koalice SPD a SPO	51 min 40 s	14 min 57 s	14 min 57 s	29%	29%
	KSČM	51 min 40 s	17 min 48 s	17 min 48 s	34%	34%
	Svobodní a Soukromníci	51 min 40 s	9 min 10 s	7 min 31 s	18%	15%

Tabulka č. 23: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

datum	strana/kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi (%)	průměrná délka odpovědi
23. 9. 2016	koalice Piráti + Změna + ProRegion – Kraj nové generace	10	24%	39 s
	Občané pro Olomoucký kraj - Volba OK	7	21%	1 min 55 s
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	6	21%	1 min 18 s
	Starostové pro Olomoucký kraj	6	23%	2 min 41 s
26. 9. 2016	ČSSD	5	27%	2 min 37 s
	Koruna Česká	6	23%	1 min 27 s
	TOP 09	5	27%	2 min 29 s
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	6	35%	2 min 7 s
27. 9. 2016	Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty	6	65%	2 min 31 s
	Nezávislí a Moravané	11	19%	26 s
29. 9. 2016	ANO 2011	6	31%	2 min 27 s
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	10	19%	14 s
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	6	31%	1 min 51 s
	ODS	10	38%	1 min 25 s
30. 9. 2016	koalice SPD a SPO	10	31%	1 min 30 s
	KSČM	8	31%	2 min 14 s
	Svobodní a Soukromníci	8	24%	56 s

Tabulka č. 24: Typ dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	koalice Piráti + Změna + ProRegion – Kraj nové generace	57 %	29 %	14 %	4	3	3	10
	Občané pro Olomoucký kraj - Volba OK	67 %	17 %	17 %	4	2	1	7
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	67 %	17 %	17 %	4	1	1	6
	Starostové pro Olomoucký kraj	100 %			4	1	1	6
26. 9. 2016	ČSSD	83 %	17 %		5			5
	Koruna Česká	100 %			5	1		6
	TOP 09	83 %	17 %		5			5
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	67 %	33 %		5	1		6
27. 9. 2016	Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty	36 %	55 %	9 %	4	2		6
	Nezávislí a Moravané	83 %		17 %	4	6	1	11
29. 9. 2016	ANO 2011	50 %	20 %	30 %	5		1	6

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	83 %	17 %		5	2	3	10
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	50 %	40 %	10 %	5	1		6
	ODS	40 %	30 %	30 %	5	4	1	10
30. 9. 2016	koalice SPD a SPO	50 %	25 %	25 %	4	3	3	10
	KSČM	63 %	25 %	13 %	4	2	2	8
	Svobodní a Soukromníci	57 %	29 %	14 %	5	2	1	8

Tabulka č. 25: Valence dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	koalice Piráti + Změna + ProRegion – Kraj nové generace	100 %			10			10
	Občané pro Olomoucký kraj - Volba OK	100 %			7			7
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	100 %			6			6
	Starostové pro Olomoucký kraj	100 %			6			6
26. 9. 2016	ČSSD	100 %			5			5
	Koruna Česká	100 %			6			6
	TOP 09	100 %			5			5
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	100 %			6			6
27. 9. 2016	Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty	100 %			6			6
	Nezávislí a Moravané	100 %			11			11
29. 9. 2016	ANO 2011	100 %			6			6
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	100 %			10			10
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	100 %			6			6
	ODS	100 %			10			10
30. 9. 2016	koalice SPD a SPO	100 %			10			10
	KSČM	100 %			8			8
	Svobodní a Soukromníci	100 %			8			8

Tabulka č. 26: Zacílení dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	koalice Piráti + Změna + ProRegion – Kraj nové generace		100 %		10	10
	Občané pro Olomoucký kraj - Volba OK		100 %		7	7
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA		100 %		6	6
	Starostové pro Olomoucký kraj		100 %		6	6
26. 9. 2016	ČSSD		100 %		5	5
	Koruna Česká		100 %		6	6
	TOP 09		100 %		5	5
	Úsvit s Blokem proti islamizaci		100 %		6	6
27. 9. 2016	Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty		100 %		6	6
	Nezávislí a Moravané		100 %		11	11
29. 9. 2016	ANO 2011		100 %		6	6
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!		100 %		10	10
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI		100 %		6	6
	ODS		100 %		10	10
30. 9. 2016	koalice SPD a SPO		100 %		10	10
	KSČM		100 %		8	8
	Svobodní a Soukromníci		100 %		8	8

Tabulka č. 27: Tematické rámce dotazů

strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
koalice Piráti + Změna + ProRegion – Kraj nové generace	10		10 %	90 %						
Občané pro Olomoucký kraj - Volba OK	7	14 %		86 %						
SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	6			100 %						
Starostové pro Olomoucký kraj	6	17 %		67 %						17 %
ČSSD	5	20 %		60 %		20 %				
Koruna Česká	6	17 %		67 %		17 %				
TOP 09	5			100 %						
Úsvit s Blokem proti islamizaci	6			67 %		17 %				17 %
Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty	6			100 %						
Nezávislí a Moravané	11	9 %		91 %						
ANO 2011	6	17 %		83 %		17 %				
DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	10	30 %		60 %		40 %				
NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	6	17 %		83 %		33 %				
ODS	10			50 %		20 %				30 %
koalice SPD a SPO	10	10 %		70 %						20 %
KSČM	8	13 %		63 %						25 %
Svobodní a Soukromníci	8			63 %		25 %				13 %

4.1.2.4 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva kraje Vysočina

V celkem pěti debatách vystoupilo 20 představitelů politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách v rámci kraje Vysočina. Možnost vystoupit v pořadu se rozhodl nevyužít pouze Milan Kočík, kandidát strany Volte pravý blok www.cibulka.net, který byl na základě losu pozván do debaty 29. 9. 2016. V debatě tak diskutovali pouze reprezentanti tří kandidujících subjektů. Délka debaty nebyla upravena. V debatě ze dne 23. 9. 2016 pak došlo kvůli zdržení na dálnici D1 k opožděnému příchodu Jana Borkovcové, kandidátky za Úsvit s Blokem proti islamizaci, která se k debatě připojila až ve 34. minutě. Do této chvíle tak v diskusi diskutovali pouze zástupci tří kandidujících subjektů. V dalších debatách ze dne 26. 9.

a 27. 9. diskutovali vždy čtyři představitelé kandidujících subjektů, debaty ze dne 30. 9. se pak na základě losu zúčastnili zástupci pěti kandidujících subjektů.

Debaty moderoval Milan Kopecký.

Tabulka č. 28: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum	stanice	počet zúčastněných subjektů	strana/ kandidující subjekt
23. 9. 2016	ČRo Brno	4	koalice SPD a SPO
			ODS
			Strana soukromníků České republiky
			Úsvit s Blokem proti islamizaci
26. 9. 2016	ČRo Brno	4	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!
			Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje
			Koruna Česká
			Starostové pro občany
27. 9. 2016	ČRo Brno	4	ANO 2011
			KDU-ČSL
			NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI
			Žijeme Vysočinou - TOP 09 a SZ
29. 9. 2016	ČRo Brno	3	Česká pirátská strana
			Národní demokracie
			ZMĚNA pro Vysočinu
30. 9. 2016	ČRo Brno	5	ČSSD
			KSČM
			Moravané
			Starostové pro Vysočinu
			Strana svobodných občanů

Z hlediska počtu dotazů adresovaných jednotlivým kandidátům můžeme konstatovat, že moderátor v rámci jednotlivých debat adresoval hostům podobný počet hlavních dotazů, rozdíly pozorujeme v počtech vedlejších a doplňovacích dotazů. Tyto však do značné míry vycházely z charakteru předchozích odpovědí respondentů a nepovažujeme je za výraz nevyváženého přístupu k jednotlivým diskutujícím.

Celkově nejmenší počet dotazů byl adresovaný kandidátce Úsvitu s Blokem proti islamizaci v debatě ze dne 23. 9. 2016. Jak již ale bylo zmíněno v úvodu kapitoly, Jana Borkovcová se kvůli zdržení dostavila do studia až na posledních 15 minut vysílání. Moderátor jí za tuto dobu adresoval 5 dotazů, včetně výzvy či možnosti představit sebe sama a program strany v rámci jedné minuty tak, jak to bylo umožněno všem ostatním účastníkům v úvodu debaty. Následně se kandidátka zapojila do debaty v rámci aktuálně probíraného tematického bloku (k

předchozím tématům probíraných s ostatními kandidáty v čase její nepřítomnosti se již moderátor nevracel).

Nejvyšší počet dotazů v rámci všech pěti debat, celkově až 32, bylo směřováno na Josefa Kořínka, kandidáta České pirátské strany. Průměrná délka jeho odpovědí, která činí pouze 9 sekund, však ukazuje, že tento vysoký počet moderátorských dotazů byl především snahou přimět kandidáta více hovořit. Moderátor tedy k jednotlivým hostům z tohoto hlediska přistupoval korektně a vyváženě.

Co se týče distribuce času, většina zúčastněných subjektů se pohybuje ve srovnatelném časovém rámci. Rozdíly ve stopáži promluv interpretujeme jako důsledek odlišného mluvního stylu jednotlivých diskutujících i jejich rozdílné schopnosti zužitkovat prostor poskytnutý moderátorem. Tímto způsobem lze vysvětlit, jak již bylo zmíněno, právě nízkou stopáž promluvy kandidáta České pirátské strany (s celkovou stopáží promluv v délce 4 minuty 45 sekund), ale i nízkou stopáž promluvy kandidátů Strany svobodných občanů (souhrnně 4 minuty 32 sekund, průměrná délka odpovědi 18 sekund), DSSS – Imigranty a islám v ČR nechceme! (celková délka promluvy 6 minut a 28 sekund, průměrná délka odpovědi 16 sekund) a NE ILEGÁLNÍ MIGRACI – PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI (celková délka promluvy 6 minut a 12 sekund, průměrně 25 sekund). Celkovou nízkou stopáž promluv kandidátů daných subjektů tak, vzhledem k jejich spíše úspornému vyjadřovacímu stylu, nepovažujeme za projev nevyváženosti.

Stejně tak z hlediska struktury a povahy dotazů lze konstatovat, že moderátor k představitelům zúčastněných subjektů přistupoval vyváženě. Všechny dotazy byly neutrálně laděné, s věcným zacílením a tematickým zaměřením primárně na politické postoje kandidátů. Žádný z kandidátů nebyl tematicky rámován odlišným způsobem.

Kvalitativní analýza neodhalila přítomnost de/favorizačního přístupu ze strany moderátora vůči některému ze zúčastněných subjektů, přesto odhalila výskyt několika menších profesních pochybení.

Chybou, opakující se napříč diskuzemi, bylo prezentování informací s nejasně definovaným zdrojem. Moderátor některé tematické rámce uváděl s odvoláním se na program kandidujících stran bez toho, aby tyto strany přímo jmenoval: „(j)eden z kandidujících subjektů do krajských voleb má v plánu...“ (29. 9. 2016 v čase 10:05). Obdobně uvádí, že „v mnoha programech různých stran jsem se dočetl o podpoře rodiny...“ (27. 9. 2016, čas 14:07) či „ve volebních materiálech některých stran jsou otázky bezpečnosti, migrace a domobran...“ (27. 9. 2016 čas 39:20). Vyskytly se i situace, kdy moderátor k uvedení dalšího tematického okruhu použil informace, které nelze spojit s konkrétním zdrojem: „(o)dborníci sice říkají, že Vysočina není zrovna ideálním krajem, ...“ (30. 9. 2016, čas 28:46) či „Hodně se mluví o řemeslech, učilištích...“ (29. 9. 2016 v čase 10:54).

V jednom případě pak také moderátor nerozporoval tvrzení, které zaznělo v promluvě hosta, kandidáta Národní demokracie, který v debatě ze dne 29. 9. 2016 v čase 36:15 uvedl, že v Německu jsou mezi migranty desítky tisíc radikálních bojovníků.

Tabulka č. 29: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

	strana/ kandidující subjekt	celková stopáž diskuze, jíž se strana zúčastnila	celková stopáž promluv zástupce strany	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	podíl všech promluv zástupce strany na celkové stopáži (%)	podíl promluv – odpovědí na dotazy moderátora zástupce strany na celkové stopáži (%)
23. 9. 2016	koalice SPD a SPO	48 min 32 s	13 min 40 s	13 min 40 s	28 %	28 %
	ODS	48 min 32 s	9 min 23 s	9 min 23 s	19 %	19 %
	Strana soukromníků České republiky	48 min 32 s	7 min 22 s	7 min 22 s	15 %	15 %
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	48 min 32 s	3 min 39 s	3 min 39 s	8 %	8 %
26. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	50 min 1 s	6 min 28 s	6 min 28 s	13 %	13 %
	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje	50 min 1 s	8 min 25 s	7 min 58 s	17 %	17 %
	Koruna Česká	50 min 1 s	7 min 33 s	7 min 16 s	15 %	15 %
	Starostové pro občany	50 min 1 s	10 min 53 s	9 min 23 s	22 %	22 %
27. 9. 2016	ANO 2011	47 min 21 s	10 min 38 s	10 min 38 s	22 %	22 %
	KDU-ČSL	47 min 21 s	9 min 26 s	8 min 33 s	20 %	18 %
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	47 min 21 s	6 min 12 s	6 min 12 s	13 %	13 %
	Žijeme Vysočinou - TOP 09 a SZ	47 min 21 s	8 min 24 s	8 min 24 s	18 %	18 %
29. 9. 2016	Česká pirátská strana	48 min 17 s	4 min 45 s	4 min 45 s	10 %	10 %
	Národní demokracie	48 min 17 s	11 min 29 s	11 min 8 s	24 %	23 %
	ZMĚNA pro Vysočinu	48 min 17 s	14 min 33 s	14 min 33 s	30 %	30 %
30. 9. 2016	ČSSD	50 min 19 s	10 min 0 s	9 min 45 s	20 %	19 %
	KSČM	50 min 19 s	8 min 30 s	8 min 8 s	17 %	16 %
	Moravané	50 min 19 s	7 min 15 s	7 min 15 s	14 %	14 %
	Starostové pro Vysočinu	50 min 19 s	7 min 50 s	6 min 31 s	16 %	13 %
	Strana svobodných občanů	50 min 19 s	4 min 32 s	4 min 24 s	9 %	9 %

Tabulka č. 30: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

	strana/ kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi (%)	průměrná délka odpovědi
23. 9. 2016	koalice SPD a SPO	14	24 %	59 s
	ODS	15	25 %	38 s
	Strana soukromníků České republiky	25	42 %	18 s
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	5	8 %	44 s
26. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	25	26 %	16 s
	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje	26	27 %	19 s
	Koruna Česká	26	27 %	17 s
	Starostové pro občany	18	19 %	36 s
27. 9. 2016	ANO 2011	21	33 %	30 s
	KDU-ČSL	12	19 %	43 s
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	15	24 %	25 s
	Žijeme Vysočinou - TOP 09 a SZ	15	24 %	34 s
29. 9. 2016	Česká pirátská strana	32	39 %	9 s
	Národní demokracie	26	31 %	26 s
	ZMĚNA pro Vysočinu	27	30 %	35 s
30. 9. 2016	ČSSD	13	20 %	45 s
	KSČM	13	20 %	38 s
	Moravané	12	18 %	36 s
	Starostové pro Vysočinu	13	20 %	30 s
	Strana svobodných občanů	15	23 %	18 s

Tabulka č. 31: Typ dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	koalice SPD a SPO	71 %	29 %		10	4		14
	ODS	60 %	33 %	7 %	9	5	1	15
	Strana soukromníků České republiky	33 %	29 %	38 %	8	10	7	25
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	100 %			5			5
26. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	32 %	40 %	28 %	8	10	7	25
	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje	32 %	36 %	32 %	8	9	8	26
	Koruna Česká	33 %	38 %	29 %	8	9	7	26
	Starostové pro občany	41 %	47 %	12 %	7	8	2	18
27. 9. 2016	ANO 2011	38 %	38 %	24 %	8	8	5	21

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
	KDU-ČSL	67 %	33 %		8	4		12
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	40 %	47 %	13 %	6	7	2	15
	Žijeme Vysočinou - TOP 09 a SZ	53 %	27 %	20 %	8	4	3	15
29. 9. 2016	Česká pirátská strana	28 %	56 %	16 %	9	18	5	32
	Národní demokracie	37 %	52 %	11 %	10	14	3	27
	ZMĚNA pro Vysočinu	36 %	52 %	12 %	9	13	3	25
30. 9. 2016	ČSSD	54 %	46 %		7	6		13
	KSČM	62%	31 %	8 %	8	4	1	13
	Moravané	67 %	33 %		8	4		12
	Starostové pro Vysočinu	54 %	38 %	8 %	7	5	1	13
	Strana svobodných občanů	53 %	40 %	7 %	8	6	1	15

Tabulka č. 32: Valence dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	koalice SPD a SPO	100 %			14			14
	ODS	100 %			15			15
	Strana soukromníků České republiky	100 %			25			25
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	100 %			5			5
26. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	100 %			25			25
	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje	100 %			26			26
	Koruna Česká	100 %			26			26
	Starostové pro občany	100 %			18			18
27. 9. 2016	ANO 2011	100 %			21			21
	KDU-ČSL	100 %			12			12
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	100 %			15			15
	Žijeme Vysočinou - TOP 09 a SZ	100 %			15			15
29. 9. 2016	Česká pirátská strana	100 %			32			32
	Národní demokracie	100 %			26			26
	ZMĚNA pro Vysočinu	100 %			27			27
30. 9. 2016	ČSSD	100 %			13			13
	KSČM	100 %			13			13
	Moravané	100 %			12			12
	Starostové pro Vysočinu	100 %			13			13
	Strana svobodných občanů	100 %			15			15

Tabulka č. 33: Zacílení dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	koalice SPD a SPO		100 %			14
	ODS		100 %			15
	Strana soukromníků České republiky		100 %			25
	Úsvit s Blokem proti islamizaci		100 %			5
26. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!		100 %			25
	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje		100 %			26
	Koruna Česká		100 %			26
	Starostové pro občany		100 %			18
27. 9. 2016	ANO 2011		100 %			21
	KDU-ČSL		100 %			12
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI		100 %			15
	Žijeme Vysočinou - TOP 09 a SZ		100 %			15
29. 9. 2016	Česká pirátská strana		100 %			32
	Národní demokracie		100 %			26
	ZMĚNA pro Vysočinu		100 %			27
30. 9. 2016	ČSSD		100 %			13
	KSČM		100 %			13
	Moravané		100 %			12
	Starostové pro Vysočinu		100 %			13
	Strana svobodných občanů		100 %			15

Tabulka č. 34: Tematické rámce dotazů

strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
koalice SPD a SPO	14			43 %		57 %				
ODS	15			60 %		40 %				
Strana soukromníků České republiky	25			48 %		48 %				8 %
Úsvit s Blokem proti islamizaci	5			20 %		80 %				
DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	25			68 %		16 %	4 %			12 %
Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje	26			62 %		4 %	4 %			31 %
Koruna Česká	26			50 %		12 %	4 %			35 %
Starostové pro občany	18			56 %		17 %	6 %			28 %
ANO 2011	21			48 %		33 %				29 %
KDU-ČSL	12			67 %		42 %				17 %
NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	15			67 %		27 %				13 %
Žijeme Vysočinou - TOP 09 a SZ	15			60 %		40 %				13 %
Česká pirátská strana	32			69 %		22 %	3 %			6 %
Národní demokracie	26			60 %		28 %	4 %			16 %
ZMĚNA pro Vysočinu	27			56 %		32 %	4 %			12 %
ČSSD	13			46 %		46 %				15 %
KSČM	13					85 %				15 %
Moravané	12			58 %		25 %				17 %
Starostové pro Vysočinu	13			38 %		46 %				15 %
Strana svobodných občanů	15			47 %		20 %				33 %

4.1.2.5 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Královehradeckého kraje

Celkem čtyř debat se zúčastnilo dohromady 16 zástupců subjektů kandidujících do zastupitelstva daného kraje. Představitel strany DSSS-Imigranty, islám v ČR nechceme! se z účasti v debatě z 30. 9. 2016 ze zdravotních důvodů omluvil. Všechny debaty tak měly stejný počet účastníků (4). Debaty moderovala Jiřina Mužíková.

Tabulka č. 35: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum	stanice	počet zúčastněných subjektů	strana/ kandidující subjekt
26. 9. 2016	ČRo Hradec Králové	4	KSČM
			NEZÁVISLÍ
			ODS
			TOP 09
27. 9. 2016	ČRo Hradec Králové	4	ČSSD
			Národní demokracie
			STAROSTOVÉ A VÝCHODOČEŠI
			Svobodní a Soukromníci
29. 9. 2016	ČRo Hradec Králové	4	koalice SPD a SPO
			Piráti a Strana zelených + Změna pro Královehradecký kraj
			SPR-RSČ M. Sládka, Patrioti, HOZK
			Úsvit s Blokem proti islamizaci
30. 9. 2016	ČRo Hradec Králové	4	ANO 2011
			Koalice pro Královehradecký kraj - KDU-ČSL - Hradecký demokratický klub - Volba pro město
			NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI
			Volte Pr.Blok www.cibulka.net

V rámci všech debat diskutující odpovídali na dotazy položené moderátorkou, okrajově se také vyskytly promluvy po přihlášení, v nichž někteří kandidáti reagovali na promluvy předřečníků.

Z hlediska počtu dotazů adresovaných jednotlivým kandidátům můžeme konstatovat, že moderátorka v rámci jednotlivých debat adresovala hostům podobný počet hlavních dotazů, rozdíly pozorujeme pouze v počtech vedlejších a doplňovacích dotazů.

Co se týče distribuce času, většina zúčastněných subjektů se pohybuje ve srovnatelném časovém rámci. Rozdíly ve stopáži promluv interpretujeme jako důsledek odlišného mluvního stylu jednotlivých diskutujících i jejich rozdílné schopnosti zužitkovat prostor poskytnutý moderátorkou. Tímto způsobem lze vysvětlit i velmi nízký podíl promluv představitele subjektu Volte Pravý Blok www.cibulka.net, který při srovnatelném počtu dotazů vykazuje velmi nízkou průměrnou délku odpovědí (pouhých 19 sekund). Celkovou nízkou stopáž promluv daného subjektu (4 minuty 57 sekund) tak nepovažujeme za projev nevyváženosti.

Stejně tak z hlediska struktury a povahy dotazů lze konstatovat, že moderátorka k představitelům zúčastněných subjektů přistupovala vyváženě. Všechny dotazy byly neutrálně laděné, s věcným zacílením a tematickým zaměřením primárně na politické postoje kandidátů. Žádný z kandidátů nebyl tematicky rámován odlišným způsobem.

Kvalitativní analýza neodhalila přítomnost de/favorizačního přístupu ze strany moderátorky vůči některému ze zúčastněných subjektů. Ojedinele jsme pak zaznamenali výskyt sugestivních dotazů, například: „(s)ociální demokracie, Jiří Štěpán. Předpokládám, že Vy budete rekonstrukci náchodské nemocnice obhajovat?“ (ČSSD, 27. 9. 2016, čas: 29:27)

Tabulka č. 36: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

	strana/ kandidující subjekt	celková stopáž diskuze, již se strana zúčastnila	celková stopáž promluv zástupce strany	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	podíl všech promluv zástupce strany na celkové stopáži (%)	podíl promluv – odpovědí na dotazy moderátora zástupce strany na celkové stopáži (%)
26. 9. 2016	KSČM	55 min 0 s	11 min 4 s	11 min 4 s	20 %	20 %
	NEZÁVISLÍ	55 min 0 s	9 min 30 s	9 min 30 s	17 %	17 %
	ODS	55 min 0 s	10 min 52 s	10 min 52 s	20 %	20 %
	TOP 09	55 min 0 s	13 min 39 s	13 min 39 s	25 %	25 %
27. 9. 2016	ČSSD	56 min 0 s	11 min 51 s	11 min 11 s	21 %	20 %
	Národní demokracie	56 min 0 s	11 min 42 s	11 min 29 s	21 %	21 %
	STAROSTOVÉ A VÝCHODOČEŠI	56 min 0 s	8 min 46 s	8 min 46 s	16 %	16 %
	Svobodní a Soukromníci	56 min 0 s	10 min 55 s	10 min 55 s	19 %	19 %
29. 9. 2016	koalice SPD a SPO	56 min 0 s	11 min 30 s	9 min 15 s	21 %	17 %
	Piráti a Strana zelených + Změna pro Královéhradecký kraj	56 min 0 s	12 min 38 s	9 min 7 s	23 %	16 %
	SPR-RSČ M. Sládka, Patrioti, HOZK	56 min 0 s	10 min 28 s	9 min 23 s	19 %	17 %
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	56 min 0 s	11 min 52 s	10 min 14 s	21 %	18 %
30. 9. 2016	ANO 2011	55 min 50 s	14 min 21 s	13 min 3 s	26 %	23 %
	Koalice pro Královéhradecký kraj - KDU-ČSL - Hradecký demokratický klub - Volba pro město	55 min 50 s	14 min 30 s	13 min 21 s	26 %	24 %
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	55 min 50 s	10 min 46 s	10 min 46 s	19 %	19 %
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	55 min 50 s	4 min 57 s	4 min 29 s	9 %	8 %

Tabulka č. 37: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

	strana/ kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi (%)	průměrná délka odpovědi
26. 9. 2016	KSČM	12	29 %	55 s
	NEZÁVISLÍ	10	24 %	57 s
	ODS	9	22 %	1 min 12 s
	TOP 09	10	24 %	1 min 22 s
27. 9. 2016	ČSSD	12	20 %	56 s
	Národní demokracie	15	25 %	46 s
	STAROSTOVÉ A VÝCHODOČEŠI	12	20 %	44 s
	Svobodní a Soukromníci	21	35 %	31 s
29. 9. 2016	koalice SPD a SPO	7	19 %	1 min 19 s
	Piráti a Strana zelených + Změna pro Královéhradecký kraj	10	28 %	55 s
	SPR-RSČ M. Sládka, Patrioti, HOZK	10	28 %	56 s
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	9	25 %	1 min 8 s
30. 9. 2016	ANO 2011	10	21 %	1 min 18 s
	Koalice pro Královéhradecký kraj	10	21 %	1 min 20 s
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	14	29 %	46 s
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	14	29 %	19 s

Tabulka č. 38: Typ dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
26. 9. 2016	KSČM	50 %	30 %	20 %	5	3	4	12
	NEZÁVISLÍ	56 %	33 %	11 %	5	3	2	10
	ODS	50 %	30 %	20 %	5	3	1	9
	TOP 09	50 %	17 %	33 %	5	3	2	10
27. 9. 2016	ČSSD	40 %	27 %	33 %	6	2	4	12
	Národní demokracie	50 %	33 %	17 %	6	4	5	15
	STAROSTOVÉ A VÝCHODOČEŠI	29 %	19 %	52 %	6	4	2	12
	Svobodní a Soukromníci	71 %	29 %		6	4	11	21
29. 9. 2016	koalice SPD a SPO	50 %	20 %	30 %	5	2		7
	Piráti a Strana zelených + Změna pro Královéhradecký kraj	50 %	20 %	30 %	5	2	3	10
	SPR-RSČ M. Sládka, Patrioti, HOZK	56 %	22 %	22 %	5	2	3	10
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	50 %	30 %	20 %	5	2	2	9
30. 9. 2016	ANO 2011	40 %	30 %	30 %	5	3	2	10
	Koalice pro Královéhradecký kraj	36 %	29 %	36 %	4	3	3	10
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	36 %	21 %	43 %	5	4	5	14
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	50 %	30 %	20 %	5	3	6	14

Tabulka č. 39: Valence dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
26. 9. 2016	KSČM	100 %			12			12
	NEZÁVISLÍ	100 %			10			10
	ODS	100 %			9			9
	TOP 09	100 %			10			10
27. 9. 2016	ČSSD	100 %			12			12
	Národní demokracie	100 %			15			15
	STAROSTOVÉ A VÝCHODOČEŠI	100 %			12			12
	Svobodní a Soukromníci	100 %			21			21
29. 9. 2016	koalice SPD a SPO	100 %			7			7
	Piráti a Strana zelených + Změna pro Královéhradecký kraj	100 %			10			10
	SPR-RSČ M. Sládka, Patrioti, HOZK	100 %			10			10
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	100 %			9			9
30. 9. 2016	ANO 2011	100 %			10			10
	Koalice pro Královéhradecký kraj	100 %			10			10
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	100 %			14			14
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	100 %			14			14

Tabulka č. 40: Zacílení dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
26. 9. 2016	KSČM		100 %		12	12
	NEZÁVISLÍ		100 %		10	10
	ODS		100 %		9	9
	TOP 09		100 %		10	10
27. 9. 2016	ČSSD		100 %		12	12
	Národní demokracie		100 %		15	15
	STAROSTOVÉ A VÝCHODOČEŠI		100 %		12	12
	Svobodní a Soukromníci		100 %		21	21
29. 9. 2016	koalice SPD a SPO		100 %		7	7
	Piráti a Strana zelených + Změna pro Královéhradecký kraj		100 %		10	10
	SPR-RSČ M. Sládka, Patrioti, HOZK		100 %		10	10
	Úsvit s Blokem proti islamizaci		100 %		9	9
30. 9. 2016	ANO 2011		100 %		10	10
	Koalice pro Královéhradecký kraj		100 %		10	10
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI		100 %		14	14
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net		100 %		14	14

Tabulka č. 41: Tematické rámce dotazů

strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
KSČM	12	8 %		92 %		8 %				
NEZÁVISLÍ	10	10 %		80 %		20 %				
ODS	9	11 %		89 %		11 %				
TOP 09	10	10 %		80 %		20 %				
ČSSD	12	8 %		83 %		8 %				
Národní demokracie	15	7 %		73 %		20 %				
STAROSTOVÉ A VÝCHODOČEŠI	12	8 %		75 %		17 %				
Svobodní a Soukromníci	21	5 %		86 %		19 %				
koalice SPD a SPO	7	14 %		86 %						
Piráti a Strana zelených + Změna pro Královéhradecký kraj	10	10 %		90 %						
SPR-RSČ M. Sládka, Patrioti, HOZK	10	10 %		90 %						
Úsvit s Blokem proti islamizaci	9	11 %		78 %		11 %				
ANO 2011	10	10 %		80 %		10 %				
Koalice pro Královéhradecký kraj - KDU-ČSL - Hradecký demokratický klub - Volba pro město	10	10 %		80 %		10 %				
NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	14	7 %		86 %		7 %				
Volte Pr.Blok www.cibulka.net	14	7 %		86 %		7 %				

4.1.2.6 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Jihomoravského kraje

V celkem pěti debatách vystoupilo 21 představitelů politických stran, hnutí a koalic kandidujících v krajských volbách v rámci Jihomoravského kraje. Možnost vystoupit v pořadu využili představitelé všech kandidujících subjektů. S výjimkou debaty ze dne 30. 9., ve které debatovalo 5 mluvčích, v ostatních debatách vystoupili vždy čtyři představitelé kandidujících subjektů.

Debaty moderovala Hana Ondryášová.

Tabulka č. 42: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum	stanice	počet zúčastněných subjektů	strana/ kandidující subjekt
23. 9. 2016	ČRo Brno	4	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!
			Moravané
			Svoboda a síla
			Úsvit s Blokem proti islamizaci
26. 9. 2016	ČRo Brno	4	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a HOZK
			koalice SPD a SPO
			NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI
			Zelení a Piráti
27. 9. 2016	ČRo Brno	4	ČSSD
			Koalice TOP 09 a "Žít Brno"
			Starostové pro Jižní Moravu
			Volte Pr.Blok www.cibulka.net
29. 9. 2016	ČRo Brno	4	KDU-ČSL
			Konzervativní strana
			KSČM
			SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA
30. 9. 2016	ČRo Brno	5	ANO 2011
			Koruna Česká
			Národní demokracie
			ODS
			Svobodní a Soukromníci

Moderátorka diskuzi pojala způsobem, který kombinoval strukturované části (zodpovídání moderátorských dotazů) s časově omezenými diskuzními bloky, v rámci kterých mohli jednotliví kandidáti reagovat na výroky předřečníků či sdělit další informace k tématu, pokud se přihlásili o slovo.

V rámci jednotlivých debat obdrželi hosté shodný nebo velmi podobný počet hlavních dotazů a měli tedy srovnatelnou možnost vyjádřit se k diskutovaným tématům. Rozdíly, které se

promítají do celkového počtu dotazů adresovaných jednotlivým kandidátům, registrujeme pouze v počtech vedlejších a doplňujících dotazů.

Z hlediska povahy kladených dotazů lze konstatovat, že téměř všechny dotazy byly neutrálního vyznění a věcně zacíleny, výskyt kritických či předchozí tvrzení mluvčího zpochybňujících dotazů (ad hominem) jsme zaznamenali pouze ojediněle, vstřícné dotazy v debatách nezazněly vůbec. Výskyt vstřícných, kritických a osobně laděných dotazů nedosahují hodnot, které by indikovaly odlišný přístup k některému z kandidátů.

I v případě diskuzí s představiteli subjektů kandidujících v krajských volbách v Jihomoravském kraji byli představitelé zúčastněných stran dominantně rámováni prostřednictvím tematických rámců „hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta“ a „program strany“.

Co se týče prostoru, který jednotlivé subjekty obdrželi, nejvyšší podíl promluv ze všech účastníků vykazuje představitel ČSSD (souhrnně 13 minut a 52 sekund, z toho 10 minut a 7 sekund na zodpovídání moderátorských dotazů). Při bližším kvalitativním zkoumání jsme však zjistili, že moderátorka v debatě poskytla představiteli této strany, tehdejšímu hejtmanovi Michalovi Haškovi, prostor vyjádřit se ke kritičtěji laděným výrokům, které zazněly na adresu dosavadní politiky kraje či hejtmana osobně ze strany některých spoludiskutérů. V tomto kontextu nepovažujeme prostor, který zástupce ČSSD získal v debatě oproti ostatním účastníkům navíc, za projev nevyváženosti.

Za znak nevyváženosti v kvantitativní reprezentaci nepovažujeme ani souhrnné nízké stopáže promluv představitelů subjektů Sdružení pro republiku - republikánská strana Čech, Moravy a Slezska (celkem 5 minut 39 sekund), Úsvit s blokem proti islamizaci (6 minut 17 sekund) či Koruna česká (6 minut 42 sekund). Při pohledu na další údaje, jako je počet dotazů adresovaný těmto subjektům a zejména průměrné délky jejich odpovědí, považujeme výsledné nízké stopáže představitelů daných subjektů za vysvětlitelné odlišným mluvčím stylem diskutujících a nepovažujeme je za důsledek aktivity moderátorky pořadu.

Na základě analýzy stopáží promluv a struktury a povahy dotazů adresovaných jednotlivým stranám tak můžeme konstatovat, že moderátorka přistupovala k zástupcům zúčastněných stran vyváženě a poskytovala jim srovnatelný prostor pro vyjádření názorů. Tento prostor však byl jednotlivými diskutéry využit nestejným způsobem.

Kvalitativní analýza neodhalila přítomnost favorizačních nebo defavorizačních technik vůči některému z kandidátů, ani výskyt výraznějších profesních pochybení ze strany moderátorky diskuzí.

Tabulka č. 43: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

	strana/ kandidující subjekt	celková stopáž diskuze, jíž se strana zúčastnila	celková stopáž promluv zástupce strany	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	podíl všech promluv zástupce strany na celkové stopáži (%)	podíl promluv – odpovědí na dotazy moderátora zástupce strany na celkové stopáži (%)
23. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	48 min 20 s	7 min 19 s	7 min 19 s	15 %	15 %
	Moravané	48 min 20 s	10 min 2 s	8 min 40 s	21 %	18 %
	Svoboda a síla	48 min 20 s	10 min 22 s	9 min 7 s	21 %	19 %
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	48 min 20 s	6 min 17 s	6 min 3 s	13 %	13 %
26. 9. 2016	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a HOZK	51 min 55 s	8 min 38 s	8 min 12 s	17 %	16 %
	koalice SPD a SPO	51 min 55 s	10 min 26 s	10 min 26 s	20 %	20 %
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	51 min 55 s	8 min 33 s	8 min 33 s	16 %	16 %
	Zelení a Piráti	51 min 55 s	9 min 46 s	9 min 46 s	19 %	19 %
27. 9. 2016	ČSSD	53 min 0 s	13 min 54 s	10 min 7 s	26 %	19 %
	Koalice TOP 09 a "Žít Brno"	53 min 0 s	9 min 11 s	6 min 10 s	17 %	12 %
	Starostové pro Jižní Moravu	53 min 0 s	12 min 34 s	10 min 35 s	24 %	20 %
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	53 min 0 s	8 min 11 s	7 min 37 s	15 %	14 %
29. 9. 2016	KDU-ČSL	46 min 45 s	10 min 22 s	9 min 58 s	22 %	21 %
	Konzervativní strana	46 min 45 s	9 min 42 s	9 min 13 s	21 %	20 %
	KSČM	46 min 45 s	9 min 28 s	8 min 55 s	20 %	19 %
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	46 min 45 s	5 min 39 s	5 min 24 s	12 %	12 %
30. 9. 2016	ANO 2011	52 min 40 s	9 min 54 s	9 min 10 s	19 %	17 %
	Koruna Česká	52 min 40 s	6 min 42 s	6 min 42 s	13 %	13 %
	Národní demokracie	52 min 40 s	7 min 17 s	7 min 17 s	14 %	14 %
	ODS	52 min 40 s	8 min 47 s	8 min 47 s	17 %	17 %
	Svobodní a Soukromníci	52 min 40 s	8 min 12 s	7 min 28 s	16 %	14 %

Tabulka č. 44: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

	strana/ kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi (%)	průměrná délka odpovědi
23. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	18	27 %	24 s
	Moravané	14	21 %	37 s
	Svoboda a síla	14	21 %	39 s
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	21	31 %	17 s
26. 9. 2016	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a HOZK	15	23 %	33 s
	koalice SPD a SPO	16	25 %	39 s
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	18	28 %	29 s
	Zelení a Piráti	15	23 %	39 s
27. 9. 2016	ČSSD	7	20 %	1 min 27 s
	Koalice TOP 09 a "Žít Brno"	8	23 %	46 s
	Starostové pro Jižní Moravu	8	23 %	1 min 19 s
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	12	34 %	38 s
29. 9. 2016	KDU-ČSL	9	16 %	1 min 6 s
	Konzervativní strana	12	21 %	46 s
	KSČM	10	18 %	54 s
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	26	46 %	12 s
30. 9. 2016	ANO 2011	13	22 %	42 s
	Koruna Česká	18	31 %	22 s
	Národní demokracie	11	19 %	40 s
	ODS	8	14 %	1 min 6 s
	Svobodní a Soukromníci	9	15 %	50 s

Tabulka č. 45: Typ dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	39 %	44 %	17 %	7	4	3	18
	Moravané	50 %	29 %	21 %	7	5	2	14
	Svoboda a síla	50 %	36 %	14 %	8	6	7	14
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	38 %	29 %	33 %	7	1	7	21
26. 9. 2016	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a HOZK	47 %	7 %	47 %	7	6	3	15
	koalice SPD a SPO	44 %	38 %	19 %	7	5	6	16
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	39 %	28 %	33 %	7	4	4	18
	Zelení a Piráti	47 %	27 %	27 %	5		2	15
27. 9. 2016	ČSSD	71 %		29 %	5	1	2	7
	Koalice TOP 09 a "Žít Brno"	63 %	13 %	25 %	5	1	2	8
	Starostové pro Jižní Moravu	63 %	13 %	25 %	5	3	4	8
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	42 %	25 %	33 %	7	1	1	12
29. 9. 2016	KDU-ČSL	78 %	11 %	11 %	7	1	4	9
	Konzervativní strana	58 %	8 %	33 %	7		3	12
	KSČM	70 %		30 %	7	4	15	10
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	27 %	15 %	58 %	6	2	5	26
30. 9. 2016	ANO 2011	46 %	15 %	38 %	6	3	9	13
	Koruna Česká	33 %	17 %	50 %	6	2	3	18
	Národní demokracie	55 %	18 %	27 %	6	1	1	11
	ODS	75 %	13 %	13 %	6	1	2	8
	Svobodní a Soukromníci	67 %	11 %	22 %	7	4	3	9

Tabulka č. 46: Valence dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	100 %			18			18
	Moravané	93 %		7 %	13		1	14
	Svoboda a síla	100 %			14			14
	Úsvit s Blokem proti islamizaci	95 %		5 %	20		1	21
26. 9. 2016	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a HOZK	100 %			15			15
	koalice SPD a SPO	88 %		13 %	14		2	16
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	94 %		6 %	17		1	18
	Zelení a Piráti	100 %			15			15
27. 9. 2016	ČSSD	100 %			7			7
	Koalice TOP 09 a "Žít Brno"	100 %			8			8
	Starostové pro Jižní Moravu	100 %			8			8
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net	100 %			12			12
29. 9. 2016	KDU-ČSL	100 %			9			9
	Konzervativní strana	100 %			12			12
	KSČM	100 %			10			10
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	100 %			26			26
30. 9. 2016	ANO 2011	92 %		8 %	12		1	13
	Koruna Česká	100 %			18			18
	Národní demokracie	100 %			11			11
	ODS	100 %			8			8
	Svobodní a Soukromníci	100 %			9			9

Tabulka č. 47: Zacílení dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
23. 9. 2016	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!		100 %		18	18
	Moravané	7 %	93 %	1	13	14
	Svoboda a síla		100 %		14	14
	Úsvit s Blokem proti islamizaci		100 %		21	21
26. 9. 2016	Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a HOZK		100 %		15	15
	koalice SPD a SPO	6 %	94 %	1	15	16
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI		100 %		18	18
	Zelení a Piráti		100 %		15	15
27. 9. 2016	ČSSD		100 %		7	7
	Koalice TOP 09 a "Žít Brno"		100 %		8	8
	Starostové pro Jižní Moravu		100 %		8	8
	Volte Pr.Blok www.cibulka.net		100 %		12	12
29. 9. 2016	KDU-ČSL		100 %		9	9
	Konzervativní strana		100 %		12	12
	KSČM		100 %		10	10
	SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA		100 %		26	26
30. 9. 2016	ANO 2011		100 %		13	13
	Koruna Česká		100 %		18	18
	Národní demokracie		100 %		11	11
	ODS		100 %		8	8
	Svobodní a Soukromníci		100 %		9	9

Tabulka č. 48: Tematické rámce dotazů

strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	18			61 %		39 %				
Moravané	14	7 %		36 %		64 %				
Svoboda a síla	14			57 %		43 %				
Úsvit s Blokem proti islamizaci	21			62 %		43 %				
Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a HOZK	15			80 %		20 %				
koalice SPD a SPO	16			81 %		31 %				
NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	18			78 %		22 %				
Zelení a Piráti	15			87 %		13 %				
ČSSD	7			71 %		29 %				
Koalice TOP 09 a "Žít Brno"	8			75 %		25 %				
Starostové pro Jižní Moravu	8			75 %		25 %				
Volte Pr.Blok www.cibulka.net	12			75 %		25 %				
KDU-ČSL	9			89 %		22 %				
Konzervativní strana	12			75 %		25 %				
KSČM	10			80 %		20 %				
SDRUŽENÍ PRO REPUBLIKU - REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČECH, MORAVY A SLEZSKA	26			85 %		15 %				
ANO 2011	13			85 %		23 %				
Koruna Česká	18			89 %		28 %				
Národní demokracie	11			82 %		27 %				
ODS	8			63 %		38 %				
Svobodní a Soukromníci	9			78 %		22 %				

4.1.2.7 Předvolební debaty se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstva Zlínského kraje

Pěti předvolebních debat s představiteli stran, hnutí a koalic kandidujících do zastupitelstva Zlínského se zúčastnilo celkem 17 představitelů kandidujících subjektů. Nabídku účasti v debatách nevyužili tři subjekty: Úsvit – Národní koalice a Sdružení pro Republiku – Republikánská strana Čech, Moravy a Slezska s vysolovanou účastí v debatě 16. 9. 2016 a Koalice Republikánů Miroslava Sládka, Patriotů České republiky a Hnutí občanů za kraje s vysolovanou účastí v debatě 21. 9. 2016.

V debatách z 19., 20. a 22. 9. 2016 vystoupili vždy čtyři mluvčí, debaty ze dne 21. 9. 2016 se zúčastnili zástupci tří kandidujících subjektů. V debatě, která proběhla 16. 9. 2016, pak vystoupili pouze dva hosté.

Jak ilustruje tabulka 50, stopáž debat s nižším počtem účastníků byla zkrácena. Délka debaty z 16. 9. 2016 se dvěma účastníky byla zkrácena na 44 minut, délka debaty z 21. 9. 2016, ve které vystoupili tři hosté, byla zkrácena na 47 minut a 44 sekund. Stopáže debat se čtyřmi hosty se pak pohybovaly v rozpětí 52 až 53 minut. Debaty moderoval Roman Verner.

Tabulka č. 49: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum	stanice	počet zúčastněných subjektů	strana/ kandidující subjekt
16. 9. 2016	ČRo Brno	2	ANO 2011
			KDU-ČSL
19. 9. 2016	ČRo Brno	4	KSČM
			Moravané
			NEZÁVISLÍ
			STAN
20. 9. 2016	ČRo Brno	4	ČSSD
			DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!
			ODS
			Svobodní a Soukromníci
21. 9. 2016	ČRo Brno	3	Národní demokracie
			Otevřený kraj
			TOP 09
22. 9. 2016	ČRo Brno	4	Koruna Česká
			NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI
			SPO
			Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)

Stejně jako v debatách z jiných krajů moderátor prostřednictvím dotazů debaty tematicky strukturoval dle problémů či oblastí důležitých pro daný kraj, v omezené míře pak připouštěl i další vyjádření mluvčích, pokud se přihlásili o slovo.

Kvantitativní reprezentaci subjektů na úrovni jednotlivých debat lze označit za vyváženou. Na úrovni jednotlivých debat všichni mluvčí obdrželi srovnatelný počet hlavních dotazů, rozdíly se vyskytují pouze v počtech vedlejších a doplňovacích dotazů adresovaných jednotlivým mluvčím.

V prostoru, který na úrovni jednotlivých debat získali zástupci zúčastněných kandidujících subjektů, sice pozorujeme rozdíly, tyto však neinterpretujeme jako projev nevyvážené reprezentace.

Jak ukazuje tabulka 51, počty dotazů adresovaných představitelům jednotlivých kandidujících subjektů korespondují s průměrnou délkou odpovědí diskutujících. Strany, které obdržely menší počet dotazů, zpravidla vykazují větší průměrnou délku promluv a naopak strany s větším počtem adresovaných dotazů vykazují kratší průměrnou stopáž odpovědí.

Kratší délku promluv u subjektu DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme! v debatě z 20. 9. 2016 vysvětlujeme úsporností mluvního stylu představitele strany, který souhrnně v debatě hovořil pouze 6 minut a 43 sekund, a to i přesto, že inkasoval nejvyšší počet dotazů ze všech účastníků dané diskuze. Stejným způsobem, tedy úsporností projevu, lze vysvětlit i nízkou stopáž promluv zástupce strany NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI v debatě z 22. 9. 2016.

V tomto smyslu můžeme říci, že stranám byl na úrovni jednotlivých debat poskytnut srovnatelný prostor pro vyjádření.

Při souhrnném pohledu napříč všemi vysíláními v rámci daného kraje je však nutno konstatovat, že představitelé stran KDU-ČSL a ANO 2011, vystoupivší v debatě z 16. 9. 2016, která čítala pouze dva hosty, získali v souhrnu zřetelně větší prostor pro prezentaci svých názorů (KDU-ČSL více než 19 minut, ANO 2011 souhrnně 17 minut 25 sekund) než hosté debat z 19., 20. a 22. 9., v nichž se o stopáž pořadu (delší přibližně o 8 minut), dělily čtyři subjekty. Výraznější nezkrácení délky debaty z 16. 9. 2016 tak způsobilo nevyváženost v prostoru, který zúčastněné subjekty, kandidující v krajských volbách ve Zlínském kraji, od ČRo v rámci daného pořadu získali.

Z hlediska struktury a povahy dotazů adresovaných jednotlivým subjektům pak nepozorujeme žádné významné rozdíly indikující přítomnost odlišného přístupu moderátora vůči některému z mluvčích. Všem mluvčím byly v naprosté většině adresovány neutrální dotazy s věcným zacílením, primárně orientované na názory a postoje kandidátů a program strany či subjektu, který v debatách reprezentovali.

Ani kvalitativní analýza neodhalila výskyt de/favorizačního přístupu moderátora vůči některému ze zúčastněných subjektů, ojediněle se vyskytly pouze drobnější profesní prohřešky spočívající v kladení sugestivně laděných dotazů či stavění dotazů na argumentech či informacích s nejasně definovaným zdrojem:

- „A nešli byste Vy, v případě vedení kraje, do nějaké další podpory právě třeb,a dejme tomu, strojírenských oborů na středních školách, jak už to kraj doposud dělá, a nesnažili se třeba usnadnit dopravu do toho místa, jakkoli motivovat ty lidi, aby tam pracovali?“ (NEZÁVISLÍ, 19. 9. 2016, čas: 21:09)

- „Mikrofon doputoval k Miloslavovi Navrátilovi z TOP 09, který je z Valašského Meziříčí, a já si myslím, že i tam jsou problémy s dopravou poměrně zásadní.“ (TOP 09, 21. 9. 2016, čas: 23:22) /v kontextu debaty o dopravních problémech v kraji moderátor předznamenává respondentovi odpověď/
- „Pane Mařáku, předpokládám, že Vy asi statuty měnit nemíníte.“ (KSČM, 19. 9. 2016, čas: 11:10) /v kontextu debaty o možné změně právního statusu nemocnic v kraji/
- „Pojďme k dalšímu tématu a to je odliv lidí z regionu, obecně statisticky řečeno, mladí lidé odcházejí. Jak byste řešili, jak byste motivovali mladé lidi, talentované lidi, aby v regionu zůstávali? A začne pan Michal Berg z hnutí Otevřený kraj, prosím.“ (21. 9. 2016, čas: 35:23)
- „Obecně se uvádí, že z kraje odešlo během několika posledních let asi 10 000 lidí, aktivních. Přemýšleli jste o tom při tvorbě vašich politických programů a máte na to nějaké řešení?“ (Koruna Česká, 22. 9. 2016, čas: 40:33)

Tabulka č. 50: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

	strana/ kandidující subjekt	celková stopáž diskuze, již se strana zúčastnila	celková stopáž promluv zástupce strany	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	podíl všech promluv zástupce strany na celkové stopáži (%)	podíl promluv – odpovědí na dotazy moderátora zástupce strany na celkové stopáži (%)
16. 9. 2016	ANO 2011	44 min 10 s	17 min 25 s	17 min 25 s	39 %	39 %
	KDU-ČSL	44 min 10 s	19 min 5 s	19 min 5 s	43 %	43 %
19. 9. 2016	KSČM	52 min 13 s	10 min 28 s	9 min 13 s	20 %	18 %
	Moravané	52 min 13 s	11 min 3 s	10 min 8 s	21 %	19 %
	NEZÁVISLÍ	52 min 13 s	8 min 28 s	7 min 47 s	16 %	15 %
	STAN	52 min 13 s	9 min 11 s	8 min 19 s	18 %	16 %
20. 9. 2016	ČSSD	52 min 58 s	10 min 18 s	10 min 18 s	19 %	19 %
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	52 min 58 s	6 min 43 s	6 min 43 s	13 %	13 %
	ODS	52 min 58 s	10 min 19 s	10 min 1 s	19 %	19 %
	Svobodní a Soukromníci	52 min 58 s	11 min 34 s	11 min 28 s	22 %	22 %
21. 9. 2016	Národní demokracie	47 min 40 s	11 min 19 s	11 min 19 s	24 %	24 %
	Otevřený kraj	47 min 40 s	11 min 43 s	11 min 43 s	25 %	25 %
	TOP 09	47 min 40 s	11 min 17 s	10 min 50 s	24 %	23 %
22. 9. 2016	Koruna Česká	52 min 8 s	9 min 11 s	9 min 11 s	18 %	18 %
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	52 min 8 s	6 min 40 s	6 min 40 s	13 %	13 %
	SPO	52 min 8 s	8 min 21 s	8 min 21 s	16 %	16 %
	Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)	52 min 8 s	12 min 26 s	12 min 26 s	24 %	24 %

Tabulka č. 51: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

	strana/ kandidující subjekt	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi (%)	průměrná délka odpovědi
16. 9. 2016	ANO 2011	13	59 %	1 min 20 s
	KDU-ČSL	9	41 %	2 min 7 s
19. 9. 2016	KSČM	10	22 %	55 s
	Moravané	11	24 %	55 s
	NEZÁVISLÍ	15	33 %	31 s
	STAN	9	20 %	55 s
20. 9. 2016	ČSSD	10	19 %	1 min 2 s
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	18	35 %	22 s
	ODS	11	21 %	55 s
	Svobodní a Soukromníci	13	25 %	53 s
21. 9. 2016	Národní demokracie	19	41 %	36 s
	Otevřený kraj	15	33 %	47 s
	TOP 09	12	26 %	54 s
22. 9. 2016	Koruna Česká	17	24 %	32 s
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	19	27 %	21 s
	SPO	17	24 %	29 s
	Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)	18	25 %	41 s

Tabulka č. 52: Typ dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
16. 9. 2016	ANO 2011	46 %	31 %	23 %	5	4		13
	KDU-ČSL	56 %	44 %		5	5		9
19. 9. 2016	KSČM	50 %	50 %		6	4	1	10
	Moravané	55 %	36 %	9 %	5	6	4	11
	NEZÁVISLÍ	33 %	40 %	27 %	5	4		15
	STAN	56 %	44 %		5	5		9
20. 9. 2016	ČSSD	50 %	50 %		6	7	5	10
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	33 %	39 %	28 %	6	5		18
	ODS	55 %	45 %		6	5	2	11
	Svobodní a Soukromníci	46 %	38 %	15 %	7	7	5	13
21. 9. 2016	Národní demokracie	37 %	37 %	26 %	7	7	1	19
	Otevřený kraj	47 %	47 %	7 %	7	4	1	15
	TOP 09	58 %	33 %	8 %	7	6	4	12
22. 9. 2016	Koruna Česká	41 %	35 %	24 %	7	8	4	17

datum	strana/kandidující subjekt	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	37 %	42 %	21 %	7	8	2	19
	SPO	41 %	47 %	12 %	7	7	4	17
	Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)	39 %	39 %	22 %	5	4		18

Tabulka č. 53: Valence dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
16. 9. 2016	ANO 2011	100 %			13			13
	KDU-ČSL	100 %			9			9
19. 9. 2016	KSČM	90 %		10 %	9		1	9
	Moravané	100 %			11			11
	NEZÁVISLÍ	100 %			15			15
	STAN	100 %			9			9
20. 9. 2016	ČSSD	100 %			10			10
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	100 %			18			18
	ODS	100 %			11			11
	Svobodní a Soukromníci	100 %			13			13
21. 9. 2016	Národní demokracie	100 %			19			19
	Otevřený kraj	93 %	7 %		14	1		14
	TOP 09	100 %			12			12
22. 9. 2016	Koruna Česká	100 %			17			17
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	100 %			19			19
	SPO	100 %			17			17
	Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)	100 %			18			18

Tabulka č. 54: Zacílení dotazů

datum	strana/kandidující subjekt	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
16. 9. 2016	ANO 2011		100 %		13	13
	KDU-ČSL		100 %		9	9
19. 9. 2016	KSČM	10 %	90 %	1	9	10
	Moravané		100 %		11	11
	NEZÁVISLÍ		100 %		15	15
	STAN		100 %		9	9
20. 9. 2016	ČSSD	10 %	90 %	1	9	10
	DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!		100 %		18	18
	ODS		100 %		11	11
	Svobodní a Soukromníci		100 %		13	13
21. 9. 2016	Národní demokracie		100 %		19	19
	Otevřený kraj		100 %		15	15
	TOP 09		100 %		12	12
22. 9. 2016	Koruna Česká		100 %		16	16
	NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI		100 %		19	19
	SPO		100 %		17	17
	Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)		100 %		18	18

Tabulka č. 55: Tematické rámce dotazů

strana/kandidující subjekt	počet dotazů	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma
ANO 2011	13			62 %		54 %				
KDU-ČSL	9			67 %		44 %				
KSČM	10			56 %		44 %				11 %
Moravané	11			64 %		45 %				
NEZÁVISLÍ	15			53 %		47 %				13 %
STAN	9			67 %		33 %				11 %
ČSSD	10	10 %		50 %		60 %				
DSSS - Imigranty a islám v ČR nechceme!	18			39 %		67 %				6 %
ODS	11			55 %		73 %				
Svobodní a Soukromníci	13			46 %		69 %				
Národní demokracie	19			42 %		68 %				5 %
Otevřený kraj	15			67 %		67 %				
TOP 09	12			50 %		58 %				
Koruna Česká	16			76 %		47 %				12 %
NE ILEGÁLNÍ IMIGRACI - PENÍZE RADĚJI PRO NAŠE LIDI	19			89 %		37 %				
SPO	17			71 %		41 %		6 %		12 %
Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD)	18			78 %		50 %				

4.1.3 Předvolební diskuzní pořady ČRo – shrnutí

Cílem analýzy diskuzních pořadů ČRo bylo ověřit, zda na úrovni jednotlivých vysílání i celku pořadu docházelo k objektivní a vyvážené reprezentaci subjektů, kandidujících v senátních či krajských volbách, a zda byl vůči nim uplatněn nestranný přístup.

Na úrovni jednotlivých vysílání jsme v několika případech identifikovali nerovnováhu v prostoru, který v diskuzi obdrželi představitelé kandidujících stran či jednotliví senátní kandidáti. Ve sledovaných vysíláních Senátních duelů kandidátů postupujících do druhého kola senátních voleb se tento problém vyskytl v duelech Michaela Canova (STAN+SKL) a Marka Vávry (ANO 2011), Zdeňka Škromacha (ČSSD) a Anny Hubáčkové (KDU-ČSL), Stanislava Juránka (KDU-ČSL) a Jiřího Duška (ANO 2011) a Jana Mládky (ČSSD) a Jaroslava Větrovského (ANO 2011), ve kterém Jan Mládek díky vyššímu počtu obdržených dotazů získal o 3 minuty větší prostor než jeho protikandidát, což lze chápat jako dílčí pochybení moderátora diskuze. Rozdílné stopáže promluv kandidátů v rámci dalších zmíněných duelů nepovažujeme - v kontextu dalších kvantitativních ukazatelů jako je počet a typ obdržených dotazů a průměrná délka odpovědi, za projev nevyváženosti či důsledek odlišného přístupu moderátorů diskuzí.

Výskyt nerovnováhy z hlediska stopáží promluv poskytnutých účastníkům diskuzí jsme zaznamenali i ve zkoumaných předvolebních debatách se zástupci subjektů kandidujících do zastupitelstev sedmi krajů. Zde jsme situaci, kdy někteří hosté získali výrazně více nebo naopak výrazně méně vysílacího času než ostatní účastníci diskuzí v rámci daného kraje, identifikovali v debatách ze čtyř krajů (Liberecký, Ústecký, Olomoucký a Zlínský kraj).

Příčiny zjištěných nevyvážeností v poskytnutém prostoru jsou dvojího charakteru. Na jedné straně lze rozdíly dle získaných dat interpretovat jako dílčí pochybení moderátorů pořadu na úrovni jednotlivých vysílání, kteří nedostatečně regulovali délku promluv některých kandidátů.

Dalším zdrojem nerovnováhy v poskytnutém čase se však ukazuje také rozdílný počet účastníků jednotlivých debat. Data z kvantitativní analýzy ukazují, že pokud je rozdíl mluvčích v jednotlivých debatách větší než jeden, pak nezkrácení stopáže daných debat vytváří riziko, že účastníci diskuzí s nižším počtem hostů získají větší prostor pro prezentaci svých názorů, což narušuje princip vyváženosti v prvku kvantitativní reprezentace kandidujících subjektů v předvolebním vysílání pro daný volební celek.

Tato situace nastala v debatě s představiteli stran kandidujících do zastupitelstva Zlínského kraje z 16. 9. 2016 s pouhými dvěma účastníky, která sice byla zkrácena na 44 minut, nicméně stále vysoká výsledná stopáž poskytla účastníkům dané debaty výrazně větší prostor pro prezentaci svých názorů než v případě účastníků dalších debat. Podobnou situaci jsme identifikovali také v nezkrácené debatě z Ústeckého kraje z 30. 9. 2016, v níž tři vystoupivší subjekty získaly celkově více prostoru než účastníci debaty z 27. 9. 2016, kde se o vysílací čas dělilo celkem pět subjektů.

Hodnoty dalších indikátorů, sledovaných v rámci kvantitativní analýzy, ani výsledky kvalitativní analýzy však neukázaly, že by zjištěná nerovnováha v kvantitativní reprezentaci subjektů na

úrovni jednotlivých vysílání či celku vysílání v rámci jednotlivých krajů byla projevem cílené či systematické favorizace či defavorizace dotčených politických subjektů.

Celkový pohled na zkoumaná vysílání navíc ukazuje, že pochybení neměla nijak systematický charakter v tom smyslu, že by byl větší prostor systematicky poskytován konkrétní politické straně. V pozici subjektů, které v některých vysíláních krajských debat inkasovaly větší prostor, se vyskytly různé strany, sdružení či koalice, subjekty regionálního i celostátního charakteru.

Kvalitativní analýza určených vysílání předvolebních diskuzních pořadů ČRo odhalila výskyt různých profesních chyb moderátorů. Zaznamenali jsme sugestivně laděné dotazy, používání argumentů, které nebyly podloženy zdrojem nebo byl zdroj uveden nepřesně, ojediněle se vyskytly také výroky s defavorizačním vyzněním vůči příjemcům sdělení, ironické dotazy a chyby ve vedení diskuze. Dílčí pochybení odhalená kvalitativní analýzou však neměla systematickou podobu a nevedla k takové míře de/favorizace kandidujících subjektů, kterou bychom mohli označit za porušení nestrannosti a objektivity.

Lze tak konstatovat, že v celku analyzovaných vysílání určených pořadů nedošlo k výrazné favorizaci či defavorizaci subjektů kandidujících v senátních nebo krajských volbách.

Identifikované rozdíly v kvantitativní reprezentaci v předvolebních diskuzích ze čtyř uvedených krajů však lze považovat za narušení principu vyváženosti v oblasti kvantitativní reprezentace kandidujících subjektů.

4.2 Povolební zpravodajsko-publicistické a diskuzní pořady ČRo

V této a následujících kapitolách se věnujeme zpravodajsko-publicistickým a diskuzním pořadům, odvysílaných v době po skončení voleb do krajských zastupitelstev ze 7. - 8. 10. 2016. Dle zadání analýzy se jedná o následující pořady:

- Volební studio ČRo Plus a Radiožurnálu vysílané 8. 10. 2016 v době 16-20 hodin (mimo zpravodajské relace, které byly v tomto čase odvysílány)
- Den podle – „speciál“ ze dne 9. 10. 2016
- Názory a argumenty (nedělní diskuse – speciál s tématem voleb) vysílaný dne 9. 10. 2016 v době 18:10–19 hod.

U všech diskusních, zpravodajských a publicistických pořadů jsme se primárně zaměřili na sledování objektivitu a vyváženosti. Pro posouzení objektivitu a vyváženosti sledovaných pořadů byla využita zejména metoda kvalitativní obsahové analýzy. V rámci kvalitativní analýzy jsme se zaměřili na identifikaci a popis profesních faulů a pochybení kmenových novinářů ČRo. Cílem je ověřit, zda byly v rámci zkoumaných pořadů dodrženy zásady objektivního a vyváženého informování a zda nedocházelo k profesním chybám, které negativně postihují objektivitu, vyváženost, faktičnost a nestrannost.

V rámci této části kvalitativní analýzy se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...) na straně moderátora / komentátora / reportéra ČRo
- sugestivní otázky (vkládání odpovědi do samotné otázky)
- informační nepřipravenost a/nebo věcná nepřesnost na straně moderátora/komentátora/reportéra ČRo
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj neuveden nebo uveden nepřesně)
- neschopnost moderátora korigovat “fauly” (např. zesměšňování či užití vulgarizmů) na straně diskutujících
- neschopnost diskuzi soudcovat
- neovládnutí emocí moderátora/komentátora/reportéra ČRo (ironie, sarkasmus, zesměšňování)
- zjevné projevy moderátora/komentátora/reportéra ČRo de/favorizující zemi/stranu/ politika nebo politický/hodnotový proud
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění nebo jiných údajů/statistik

Takto vedená analýza poskytne informace pro zodpovězení otázky, zda si moderátoři uvedených pořadů počínali nestranně, zda posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na skutečnost, o níž informují, a zda se nedopouštěli favorizace či naopak defavorizace ať už některých respondentů, nebo subjektů, o kterých se v pořadech hovořilo.

Dále budeme sledovat strukturu a počet mluvčích, kteří ve sledovaných pořadech vystoupili. U pořadu Volební Studio ČRo Plus a Radiožurnálu nás bude také zajímat, kterým aktérům voleb byl umožněn přímý vstup do vysílání, jaké bylo zpravodajské pokrytí voleb ve vztahu ke

kandidujícím subjektům a zda nebyly ve zpravodajském pokrytí agendy voleb potlačeni či vyloučeni někteří relevantní aktéři voleb.

Diskurzivní analýza, kterou provádíme u vysílání pořadů Den podle a Názory a argumenty, se pak zaměří na komunikační strategie, skrze které moderátoři v interakci s mluvčími konstruovali reprezentaci voleb a jednotlivých aktérů.

4.2.1 Volební studio ČRo Plus a Radiožurnálu

Český rozhlas ve společném vysílání stanic ČRo Plus a Radiožurnálu 8. 10 2016, tedy v den skončení voleb do krajských zastupitelstev a prvního kola senátních voleb, odvysílal speciální volební vysílání s názvem Volební studio. Jednalo se o kombinovaný pořad prezentující průběžně dostupné výsledky voleb do krajských zastupitelstev a prvního kola voleb do 1/3 Senátu, pořad dále nabídl vstupy z volebních štábů, reakce a komentáře pozvaných komentátorů a politologů a oslovených politiků.

Pořad byl odvysílán v čase od 16 do 20 hodin, tedy po uzavření volebních místností. Pořad moderovali Jan Pokorný a Jan Bumba.

V první fázi analýzy nás zajímalo, jaké bylo pokrytí volební agendy a jaká byla struktura mluvčích, kteří v pořadu přímo vystoupili. Jak ilustruje tabulka 56, v rámci zpravodajského pokrytí jednotlivých štábů se ČRo v rámci daného vysílání soustředil výhradně na politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, mimoparlamentní kandidující subjekty nebyly pokryty. Výběr subjektů s reportérským pokrytím nebyl v pořadu nijak osvětlen. Hlavní část zpravodajských vstupů probíhala z centrálních volebních štábů politických stran, v případě zajímavých volebních výsledků v jednotlivých krajích byly vysílány reportáže z krajských volebních štábů – konkrétně ČSSD (Brno, Vysočina), ANO (Brno, Ústí nad Labem), KDU-ČSL (Zlín) a KSČM (Ústí nad Labem).

Tabulka č. 56: Pokrytí volebních štábů kandidujících stran a počty zpravodajských vstupů dle kandidujících stran

strana/kandidující subjekt	centrální volební štáb	krajské volební štáby	celkem
ANO 2011	2	2	4
ČSSD	3	2	5
KDU-ČSL	2	1	3
KSČM	1	1	2
ODS	2		2
STAN	1		1
TOP 09	2		2
celkem	13	6	19

Průběžné výsledky voleb ve studiu komentovali komentáři ČRo - Petr Hartman, Petr Nováček a Petr Holub a analytička ČRo Marie Bastlová. V pozici expertů pak figurovali oslovení politologové působící na vysokých školách v různých regionech ČR.

Tabulka č. 57: Komentátoři, kteří v pořadu vystoupili

komentátoři
Petr Nováček, komentátor ČRo
Marie Bastlová, analytička ČRo
Petr Hartman, komentátor ČRo
Petr Holub, komentátor ČRo a Echo 24

Tabulka č. 58: Expertní mluvčí, kteří v pořadu vystoupili

expertní mluvčí
Jan Outlý, politolog, Metropolitní univerzita Praha
Jiřina Pavlíková, politoložka, Ostravská univerzita
Vít Hloušek, politolog, Masarykova univerzita v Brně
Lukáš Novotný, politolog, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Přímý vstup do vysílání byl zprostředkován i zástupcům kandidujících subjektů. Z hlediska formátu měly téměř všechny promluvy charakter rozhovoru, v případě Miroslava Kalouska byla odvysílána část jeho prohlášení, které v reakci na výsledky voleb poskytl médiím.

Tabulka č. 59: Přítomnost ve vysílání, stopáž a průměrná délka promluvy reprezentantů kandidujících subjektů

strana/kandidující subjekt	mluvčí	přítomnost ve vysílání (počet)	celková stopáž promluv
ODS	Petr Fiala	1	3 min 13 s
ANO 2011	Andrej Babiš	1	6 min 10 s
TOP 09	Miroslav Kalousek	1	2 min 6 s
KDU-ČSL	Pavel Bělobrádek	1	3 min 8 s
KSČM	Vojtěch Filip	1	2 min 11 s
ČSSD	Michal Hašek	1	4 min 18 s
STAN	Petr Gazdík	1	3 min 46 s
SPD / koalice SPD a SPO	Tomio Okamura	1	5 min 3 s

Jak z tabulky vyplývá, přímo v pořadu vystoupili opět pouze představitelé politických stran zastoupených v Parlamentu ČR, což implikuje představu možného opomíjení mimoparlamentních či regionálních subjektů, které v krajských volbách kandidovaly.

Jak však ukazují výsledky krajských voleb, struktura mluvčích – politiků koresponduje s výsledky voleb do krajských zastupitelstev⁷. Možnost vyjádřit se k výsledkům voleb získali představitelé subjektů, které v celostátním souhrnu i v rámci jednotlivých krajů získaly největší počty hlasů⁸. V tomto smyslu tak lze konstatovat, že pořad nabídl dostatečně širokou perspektivu pro reflexi volebních výsledků optikou relevantních stran a subjektů.

V rámci kvalitativní analýzy jsme se zaměřili na identifikaci profesních pochybení a faulů indikujících možnou přítomnost de/favorizačního přístupu vůči některým aktérům voleb či ztrátu nestranné přístupu ze strany moderátorů pořadu.

Moderátoři většinou zachovávali korektní a nestranný postoj a dopouštěli se pouze dílčích pochybení.

V jednom případě jsme zaznamenali prvek defavorizace vůči KSČM, spočívajícím ve způsobu, kterým reportér Martin Karlík v čase 95:10 prezentoval průběžné výsledky voleb: *(t)ak v ostatních krajích, tedy v devíti krajích vede ANO, ve dvou je to potom ČSSD, v jednom – Zlínském kraji, je to KDU-ČSL, v Libereckém jsou na prvním místě Starostové pro Liberecký kraj. Jinak na druhém místě v některých krajích jsou to třeba Starostové a nezávislí, případně ČSSD a nebo dokonce i KSČM, což je případ právě toho Ústeckého kraje.*“ je nutno ovšem dodat, že v prezentaci průběžných volebních výsledků se jednalo o ojedinělý incident.

V jednom případě moderátoři také neovládli emoce a ironickým způsobem reagovali na obsáhlý výklad Andreje Babiše (ANO 2011), co je dle jeho mínění firma. Moderátor se na závěr rozhovoru loučí s A. Babišem slovy: *(p)ane předsedo, děkujeme za rozhovor a rozbor toho, co je to firma, děkujeme, na shledanou*“. Následně se moderátoři telefonicky spojují s analytičkou ČRo ve volebním štábu ANO slovy: *„(a) ve volebním štábu hnutí ANO je také naše analytička Marie Bastlová, Marie, dobrý den. Pojdme si ještě jednou říct, co je to firma, Marie.“* /smích moderátorů ve studiu/ (ANO 2011, čas: 77:22).

V jednom případě také jeden z moderátorů nesprávně pojmenoval vítěznou stranu v Libereckém kraji: *ve dvou krajích to vypadá, že zvítězila ČSSD, v jednom KDU-ČSL a v Libereckém to tedy vypadá na Sdružení pro Liberecký kraj, ale všude jinde je hnutí ANO. Co tomu říkáte? Váš celkový pohled na tyto průběžné volební výsledky.*“ (čas: 34:48)

Ojediněle se vyskytly také sugestivní dotazy typu: *„(ř)ekl byste to tak, pane předsedo, že to povolební vyjednávání, při tom volebním výsledku, který mají občanští demokraté v krajských volbách, bude ještě těžší než obstát v těch volbách vůbec?“* (ODS, čas: 163:31)

⁷ Výsledky voleb do zastupitelstev krajů jsou k dispozici na stránkách ČSÚ věnovaných volbám v ČR: <http://www.volby.cz/pls/kz2016/kz2?xjazyk=CZ&xdatum=20161007>

⁸ Za výraz reprezentace vítězného subjektu Starostové pro Liberecký kraj považujeme vystoupení Petra Gazdika (STAN). Podobně za reprezentaci volebně úspěšných subjektů Koalice pro Pardubický kraj a Koalice pro Olomoucký kraj v pořadu považujeme vystoupení předsedy KDU-ČSL, tedy strany, která je zastoupena v obou koaličních subjektech.

Popsaná pochybení mají charakter dílčích prohřešků a z hlediska četnosti, ani míry závažnosti je nelze ve svém celku považovat za porušení nestrannosti a objektivního a vyváženého informování posluchačů na úrovni celého pořadu.

Kvalitativní analýza pořadu se dále zaměřila na komentáře a hodnocení kmenových komentátorů ČRo, které v pořadu zazněly. Politický komentář je z principu hodnotící, subjektivní a vyjadřuje názory, postoje a soudy komentátora a v tomto smyslu jej nelze posuzovat kritérii nestrannosti a vyváženosti. Zkoumáno však bylo, zda jsou hodnotící postoje komentátorů vedeny korektně, neodchylují se od známých věcných skutečností a jsou vedeny bez klamavé manipulace s fakty, jímž má být hodnocení odůvodněno⁹. Analýza v tomto smyslu neodhalila pochybení.

4.2.2 Názory a argumenty

Názory a argumenty jsou publicistickým pořadem stanice ČRo Plus, vysílaným každý všední den v 18:30, v sobotu a v neděli v 18:10. Stopáž pořadu činí od pondělí do pátku vždy 30 minut, v sobotu a v neděli 50 minut.

Hlavní těžiště pořadu tvoří rozhlasové komentáře a analýzy aktuální politické situace. Komentáře jsou zaměřeny jak na domácí, tak zahraniční události. V sobotu dává pořad prostor diskusnímu fóru mimoparlamentních stran. Komentáře a analýzy jsou zařazovány tak, aby obsáhly celé názorové spektrum české společnosti. Proto do pořadu přispívá kromě kmenových redaktorů také celá řada známých komentátorů, politologů a sociologů, včetně renomovaných novinářů z prestižních médií.

Nedělní vysílání mají charakter diskuze u kulatého stolu věnující se aktuálním domácím či zahraničním tématům.

Předmětem analýzy je vysílání pořadu z neděle 9. 10. 2016, které se v rámci diskusního kulatého stolu věnovalo hlavní události týdne – volbám do krajských zastupitelstev a prvního kola voleb do třetiny Senátu Parlamentu ČR.

Stopáž analyzovaného vysílání činila 46 minut a 18 sekund. Diskuzi moderoval Radko Kubičko.

Tabulka č. 60: Hosté, kteří se diskuze zúčastnili

Hosté v diskuzi
Vladimíra Dvořáková, politoložka, VŠE
Josef Mlejnek, politolog, FSV UK
Lukáš Jelínek, politolog, Masarykova demokratická akademie
Petr Hartman, komentátor ČRo
Petr Holub, komentátor Echo 24

⁹ Viz články 6.13 a 6.14 Kodexu Českého rozhlasu.

V rámci analýzy debaty jsme se zaměřili na to, jaké diskurzivní strategie byly uplatňovány v reflexi voleb a jejich aktérů, jakou reprezentaci voleb a jednotlivých aktérů vytvářely a zda v diskuzi výrazným způsobem nepřevážila optika jednostranně negativně či pozitivně postihující některé z kandidujících subjektů.

Debatě dominoval rámeček, který prezentoval nadstranický pohled na volby a zakládal diskurz, které bychom mohli pojmenovat jako systémový. V rámci něj je v kontextu voleb zvýznamňován komplexnější pohled na českou politickou a stranickou scénu, tato optika se projevuje také tím, že výsledky voleb a jednotlivých stran jsou vztahovány k tomu, co mohou znamenat pro sněmovní volby na podzim roku 2017. Výsledky krajských voleb tak nestojí jen samostatně, ale jsou prezentovány jako indikátor možných výsledků sněmovních voleb.

Dané diskurzivní schéma dále zvýznamňuje fragmentaci stranického systému v ČR a prezentuje výsledky voleb jako potvrzení trendu oslabování tradičního pravo-levého ideologického dělení stran v rámci českého stranického systému.

Významnou aktivitou voleb je chování aktérů-voličů a nízká volební účast. Ta je prezentována jako výraz určitého deficitu občansko-politické participace či voličské únavy z množství voleb, případně malé důležitosti, kterou voliči krajským a senátním volbám připisují.

Prezentovanými aktéry voleb jsou kromě zmíněných voličů politické strany a vyšší ideologické entity – pravice a levice. Samotné volby jsou prezentovány jako souboj mezi ČSSD a ANO, v širší rovině pak jako střet tradičních zavedených politických subjektů a hnutí ANO.

Výsledky voleb jsou pak primárně prezentovány jako vítězství hnutí ANO a neúspěch vyšších ideologických entit – pravice a levice. Výsledky jsou prezentovány jako výraz možné de-ideologizace politiky, reprezentovaném hnutím ANO, kterému odpovídá oslabení tradičního pravo-levého dělení stranického spektra na socioekonomické dělicí linii, ve kterém se pohybují strany jasněji profilované v této dimenzi - ČSSD, KSČM, ODS či TOP 09. V tomto kontextu je zvýznamňován zejména volební úspěch ANO 2011 a volební neúspěch stran ČSSD, TOP 09 a KSČM.

Z hlediska konstruovaných identit lze v debatě pozorovat diskurz jinakosti, který vytváří dichotomii ANO versus tradiční, zavedené strany. ANO je v protikladu k ostatním prezentováno jako nový subjekt s novými tvářemi v politice, strana protestního charakteru, subjekt s nestandardní strukturou, strana jednoho muže, subjekt s propracovaným volebním a politickým marketingem, hnutí ideologicky neukotvené a tedy méně čitelné a předvídatelné. V protikladu pak stojí zavedené politické strany, ideologicky a programově ukotvené, ale také poněkud statické a personálně zkonstatované.

Tabulka č. 61: Oblasti jinakosti - ANO versus tradiční strany

ANO	OSTATNÍ
hnutí	strana
protestní	zavedené
strana postavená na jednom člověku	tradiční stranické a rozhodovací struktury
nové	staré
nové tváře, neokoukaní	zavedené persony
aktivní, dynamické, rostoucí	statické
ideologicky neukotvené	ideologicky ukotvené

Byť daná dichotomie vytváří určitou nečitelnost a nejistotu u hnutí ANO a některé atributy připisované ANO mají negativní konotace, z hlediska Geeho diskurzivní oblasti politiky tyto dichotomické pozice celkově nejsou jednoznačně konotovány se správným či špatným, respektive dané promluvy nezakládají jasné negativní či pozitivní pozice vůči subjektům, které reprezentují. I když tedy diskurzivní strategie moderátora konstruuje ANO skrz atributy, z nichž některé mají negativní konotace, negativita vyznění nemá takovou intenzitu, na základě které bychom mohli usuzovat na protibabišovský či proti-ANO spin, který by daný subjekt v debatě dominantně konstruoval.

Stejně jako v jiných analyzovaných pořadech, i v případě této diskuze jsme se monitorovali výskyt profesních chyb a faulů ze strany moderátora diskuze. Moderátor svou roli pojal způsobem, který prostřednictvím úvodních širších komentářů-promluv vytvářel rámec pro diskutování zanášených témat. V rámci daných promluv se však pohyboval na pomezí role moderátora a komentátora a některé výroky-dotazy tak měly atributy komentáře s hodnotícími prvky. Byť chápeme, že tento přístup měl posloužit k lepší strukturaci diskuze, daný postup lze v dílčích případech považovat za porušení principu nestrannosti moderátora, jak jej definuje Kodex ČRo¹⁰. Jak ilustrují příklady níže, daná pochybení se vztahovala k více politickým stranám, aktérům voleb.

- „*Ano, hovořilo se tady o tom, že některé strany se hlásí k pravici, jsou to ty tradiční pravicové strany, jako byla dříve ODS, jako určitý fenomén nebo hegemon a TOP 09, která jí začala konkurovat, tak zdá se, že ODS se přece jenom trochu vzpamatovává, zatímco TOP 09 padá do naprosté nicoty a její předseda Miroslav Kalousek tvrdí, že to je proto, že nedostal svoje voliče k urnám, což je taková zvláštní věc. Takže k české pravici – jak vůbec vidíte to rozvrstvení české politiky, kde levice upadá, pravice upadá a šíří se tedy spíše ty strany nesytemové nebo strany netradiční. Petr Hartman.*“ (čas: 23:56)

¹⁰ Moderátoři diskusních pořadů Českého rozhlasu jsou povinni zachovávat nestrannost. Posлуhač by neměl z jejich vystupování v pořadu poznat, jaký zaujímají postoj k probíranému problému nebo k diskutujícím. Moderátoři vždy usilují o otevřenou výměnu názorů mezi pozvanými diskutujícími, současně však dbají na dodržování pravidel čestně vedené diskuse (článek 7.4 Kodexu Českého rozhlasu).

- „No ale teď, když přejdeme k levici, tak tam ta situace taky není příliš růžová, jak jsme si tady řekli. ČSSD v určité krizi, teď ztratí skoro polovinu hejtmanů, nebo možná ještě více. Na celostátní úrovni různé spory, taky nic moc, a s KSČM mluvil tady Josef Mlejnek dokonce o vymírání té voličské základny nebo přinejmenším k její neochotě už chodit vůbec k volbám, což se u krajských voleb ukázalo, a bylo to paradoxní zvláště tím, že v minulých volbách KSČM zaznamenala velké úspěchy, dokonce jednoho hejtmana a tak dále, kterému se taky nepodařilo uhájit vlastně volební vítězství, velice zvláštní věc. Takže levice, Petře Holube, co ta druhá noha?“ (čas 31:38)
- „Ale přejděme tedy plynule k tomu hnutí ANO, protože je to vítěz voleb, samozřejmě, byť ne tedy nějaký třeskutý, jak já říkám tím slovem. Dvacet procent nebo pětina voličů není zas tolik, ale je to vítěz. A je to politická strana, která je často kritizována, ať už tedy Miroslavem Kalouskem, tím zvláštním způsobem, nebo námi komentátory politology, že není úplně standardní, že to strana, která je postavená skoro jako firma, že její majitel, předseda Andrej Babiš, ji ovládá téměř absolutně, a že tam nejsou ty klasické demokratické stranické mechanismy – 100 % hlasů pro předsedu atd. Jak se na to tedy dívat? Je tady nejsilnější Hnutí ANO, které není politickou stranou, je to hnutí, i když ne úplně populistické, pořád se říká tedy ANO, nikoliv NE, ale je to hnutí, které si přebírá to, co si lidé myslí, nemá žádné ideologické ukotvení. Co to může mít za vliv na politiku, Petře Hartmanne?“ (čas: 37:50)
- „Vladimíro Dvořáková, co s ANEM? ANO je taková podivná trošku strana, pořád se netransformovala ve stranu, byť Andrej Babiš ji řídí velmi obratně a nerozpadá se jako Věci veřejné a další, ale přesto to je strana, kterou, řekněme, označujeme za netradiční, a je to strana, která opravdu je založena na jednom člověku stále.“ (čas: 40:00)

4.2.3 Den podle

Den podle je publicistický pořad, ve kterém moderátorské osobnosti a jejich hosté komentují a glosují události dne i témata, která dlouhodobě ovlivňují náš život. Jde o autorský pořad, živě moderovaný proud, rozhovory, reportáže, komentáře, kterým udává tón osobnost u mikrofonu společně s redakčním týmem, tedy editorem a produkčním. Každý den pořad moderuje jedna osobnost.

Pořad vysílá ČRo Plus denně v pondělí až pátek, stopáž pořadu se pohybuje kolem 50 minut. Předmětem analýzy je speciální povolební vysílání s tématem voleb vysílané 9. 10. 2016 v době od 16 do 18 hodin.

Speciální vysílání moderovala Barbora Tachecí. Přímo ve studiu poskytovala komentáře k diskutovaným tématům i vyjádřením mluvčích, kteří ve vysílání vystoupili, Marie Bastlová, analytička ČRo.

Pořad se v úvodní části věnoval agendě povolebního vyjednávání krajských koalic, konkrétně v Královehradeckém a Středočeském kraji, kde měla probíhat jednání o vytvoření vládnoucích krajských koalic bez v krajích vítězné strany ANO 2011. K danému tématu měli možnost vyjádřit se vždy obě strany – tedy jak krajští představitelé ANO, tak krajští představitelé některé ze stran jednajících o možné koalici bez vítěze voleb v kraji. V tomto smyslu tak pořad umožnil vyváženě zaznít oběma optikám či postojům. Lídryně kandidátky ANO 2011 ve Středočeském kraji, Jaroslava Jermanová, dané možnosti nevyužila.

Volby byly také reflektovány genderovou optikou. S datovým redaktorem ČRo Janem Bočkem a Veronikou Šprincovou z Fóra 50 % bylo diskutováno zastoupení žen na kandidátkách, a to jak v krajských volbách, tak v širší časové perspektivě.

Část druhé hodiny vysílání se věnovala výsledkům prvního kola senátních voleb. Komentáře a promluvy kmenových žurnalistů ČRo (moderátorka, analytička) k senátním volbám i senátním kandidátům nebyly povahy, která by negativně či pozitivně postihovala kandidáty, kteří postoupili do druhého kola voleb. Ve stejném duchu proběhly i dva rozhovory s neúspěšnými kandidáty z prvního kola senátních voleb – Františkem Stárkem a Stanislavem Humlem. Volena byla nekontroverzní témata neovlivňující případné rozhodování voličů ve druhém kole senátních voleb v obvodech, v nichž neúspěšní kandidáti kandidovali.

Pozitivně lze také vnímat skutečnost, že možnost komentovat volby v pořadu získali zástupci pravicového i levicového tisku. V tomto smyslu lze konstatovat, že pořad nabídl dostatečně širokou paletu perspektiv v reflexi krajských a prvního kola senátních voleb a vyvážený prostor pro vyjádření aktérů k aktuálnímu povolebnímu tématu – vyjednávání koalic ve vybraných krajích.

Tabulka č. 62: Novináři a komentátoři, kteří v pořadu vystoupili

komentátoři
Marie Bastlová, analytička ČRo
Jaroslav Plesl, šéfredaktor MF Dnes
Alexandr Mitrofanov, komentátor, Právo
Jan Boček, datový redaktor Českého rozhlasu

Tabulka č. 63: Expertní mluvčí, kteří v pořadu vystoupili

experti
Petr Jurek, politolog
Veronika Šprincová, Fórum 50 %
Lubomír Kopeček, politolog, Masarykova univerzita

Tabulka č. 64: Politici, kteří v pořadu přímo vystoupili

strana/subjekt	mluvčí	přítomnost ve vysílání (počet)	celková stopáž promluv
ANO 2011	Jiří Mašek, dvojka na kandidátce ANO v Královéhradeckém kraji	1	5 min 52 s
ČSSD	Jiří Štěpán, lídr ČSSD v Královéhradeckém kraji	1	5 min 20 s
STAN	Dana Drábová, Jihočeský kraj		
Nestraník za ODS	František Stárek, neúspěšný kandidát do Senátu v obvodu Praha 6	1	3 min 48 s
ČSSD	Stanislav Huml, neúspěšný kandidát do Senátu v obvodu Mělník	1	2 min 35 s

I v analýze vysílání tohoto pořadu nás zajímaly komunikační strategie kmenových novinářů ČRo užití k reprezentaci voleb a jejich aktérů. Většina promluv se vztahovala k tématu krajských voleb. Ty byly prezentovány primárně jako jasné vítězství hnutí ANO a výrazný neúspěch ČSSD (*fiasko, dostali na frak téměř ve všech krajích*). ANO a ČSSD jsou tak prezentováni jako hlavní aktéři krajských voleb. Výsledky dalších kandidujících subjektů tato optika činí méně významnými a v pořadu je jim věnován menší prostor.

Podobně jako v případě debaty v pořadu *Názory a argumenty* se i zde setkáváme s dichotomií ANO – standardní strany. Tato diskurzivní strategie pak opět vytváří identitu ANO v odlišnosti vůči zavedeným politickým stranám. Prezentuje ANO jako subjekt, který je nestandardní, je to strana jednoho muže – Andreje Babiše, subjekt bez hlubšího programového ukotvení, který dokáže voliče oslovit efektivním politickým marketingem. Hnutí ANO je prezentováno na jedné straně jako fenomén, na který tradiční politické strany mají problém reagovat, na druhé straně jeho volební zisky vyvolávají obavy a mohou představovat, díky povaze hnutí a kumulaci moci v rukou Andreje Babiše, potenciální riziko pro stávající systém^{11 12}.

¹¹ „V momentě, kdy bychom připustili, že je pravděpodobné nebo pravděpodobnější než co jiného, že stávající politické strany se prostě budou měnit velmi pomalu, velmi neochotně, pakliže vůbec, to znamená, že Ano Andreje Babiše bude mít zelenou. Tak jak to tady tak může za deset let vypadat? (moderátorka, čas: 23:55).

¹² „Ale řekněte teď, z vašeho pohledu, sociální demokraté tomu někde říkají krajské tsunami hnutí Ano, v každém případě takové to vítězství všude možně, téměř všude, abychom byli upřímní, bojíte se toho nebo ne?“ (moderátorka, čas: 45:35)

„No, dobře, ale přece k moci se formou volby dostalo v naší historii evropské i světové spoustu politiků, kteří nemuseli znamenat to dobro, že?“ (moderátorka, čas: 46:12)

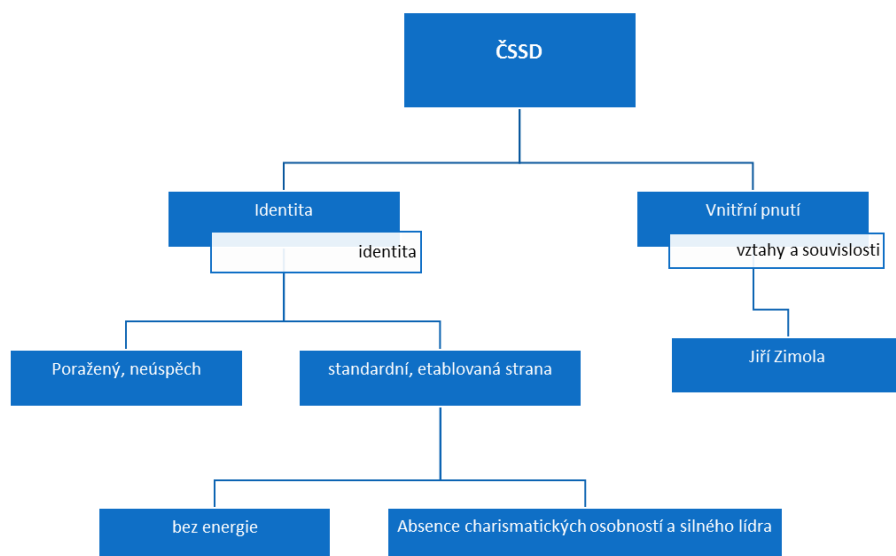
„Tak, v tuto chvíli, když Andrej Babiš má už v tuto chvíli tak velmi propojený konglomerát moci, mediální, ekonomické, politické, teď k tomu přidáme nově i kraje, tak je to pro tuto zemi dobře nebo ne?“ (moderátorka, čas: 46:31)

Obrázek č. 1: Diskurzivní schéma – ANO 2011

ČSSD je pak v komunikační strategii prezentována především skrz oblast identity, konkrétně identity poražené strany v sestupné trajektorii, strany, která je tradiční, etablovaná, ale působící poněkud strnule, bez energie, bez nových tváří a silného, charismatického lídra, který by dokázal jednoduše oslovit voliče. Na základě voleb je pak v oblasti souvislostí rozehrávána především oblast vztahů uvnitř strany samotné a přítomnost odpůrců Bohuslava Sobotky, kteří patrně po očekávaném neúspěchu v letošních sněmovních volbách budou usilovat o nahrazení Bohuslava Sobotky v čele strany. V dané optice je pak zvýznamňováno vítězství ČSSD v Jihočeském kraji (jakožto protiklad celkového neúspěchu strany ve volbách), které z hejtmana Zimoly činí možného budoucího kandidáta na předsednický post.

Obrázek č. 2: Diskurzivní schéma – ČSSD

Z hlediska valenčního vyznění reprezentačních schémat obou stran, prezentovaných jako hlavních aktérů voleb, tak lze konstatovat, že jejich prezentace měla spíše negativní vyznění. Za důležité nicméně považujeme zmínit, že oddělování hnutí ANO od politického establishmentu je prvkem, skrz který se profiluje samotné ANO, obavy z přílišné kumulace moci v rukou jednoho člověka lze považovat za legitimní. Jak v případě ANO, tak v případě ČSSD, míra negativity prezentace nedosahovala intenzity, na základě které bychom usuzovali na výraznou či systematickou defavorizaci některého z dotčených subjektů.

V rámci analýzy vysílání jsme se dále zaměřili na výskyt profesních chyb a faulů na straně moderátorky pořadu. Problematická místa jsme identifikovali ve třech případech. V rozhovoru s Danou Drábovou moderátorka pronáší hodnotící soud nad výsledky tohoto uskupení ve Středočeském kraji: „*STAN, Starostové a nezávislí, získali v tomto kraji Středočeském přes 18 %, což je hrozně hezký výsledek. Ale v té souvislosti se vás musím zeptat, jestli už víte, jestli můžete být současně zastupitelkou a šéfkou Úřadu pro jadernou bezpečnost?*“ (čas: 42:50).

V témže rozhovoru pak moderátorka formuluje dotazy, které mají jednak sugestivní charakter, ale zejména defavorizační vyznění vůči hnutí ANO, protože implicitně prezentují ANO jako hrozbu: „*(a)le řekněte teď, z vašeho pohledu, sociální demokraté tomu někde říkají krajské tsunami hnutí Ano, v každém případě takové to vítězství všude možně, téměř všude, abychom byli upřímní, bojíte se toho nebo ne?*“ (moderátorka, čas: 45:35). Poté, co Dana Drábová odpoví, že ne, moderátorka klade dotaz: „*(n)o, dobře, ale přece k moci se formou volby dostalo v naší historii evropské i světové spoustu politiků, kteří nemuseli znamenat to dobro, že?*“ (moderátorka, čas: 46:12)

V rozhovoru s Lubomírem Kopečkem pak moderátorka prezentuje defavorizující tvrzení vůči bývalému hejtmanovi Jihomoravského kraje Michalovi Haškovi, které nijak konkrétně nedokládá a odvolává se pouze na obecné povědomí: „*(j)á tomu rozumím, mně jde o to, že jestliže prostě Michal Hašek nasekal spoustu chyb, všichni to vědí, včetně lhaní, tak a potom ty noviny o tom píší, pochopitelně, tak jestli je to negativní kampaň, když píší o něčem, co se skutečně stalo?*“ (čas: 87:55)

I přes popsané profesní chyby celkově můžeme konstatovat, že identifikovaná moderátorská pochybení nedosahují četnosti, které by indikovaly výrazný defavorizační přístup moderátorky pořadu vůči dotčeným subjektům.

5. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Shrnutí výsledků kvantitativní a kvalitativní analýzy umožňuje zodpovědět hlavní výzkumnou otázku.

HVO: Postupoval Český rozhlas při pokrývání volební agendy v určených pořadech v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu a v Kodexu Českého rozhlasu?

Zodpovězení této otázky strukturujeme do dvou bloků, do kterých byla členěna i vlastní analýza – pořadů s předvolební dramaturgií (Senátní duely, Krajské debaty) a povolebních zpravodajsko-publicistických pořadů (Volební studio ČRo Plus a Radiožurnálu, speciální vysílání pořadu Názory a argumenty a Den podle k tématu voleb). Každému bloku přináležejí příslušné vedlejší výzkumné otázky, které pomáhají zodpovědět otázku hlavní.

PŘEDVOLEBNÍ VYSÍLÁNÍ ČRO

A/ Poskytl ČRo v rámci zkoumaného předvolebního vysílání objektivní, vyvážený a nestranný obraz kandidujících subjektů, respektive jejich představitelů?

Z hlediska zastoupení kandidujících subjektů ve zkoumaných předvolebních diskuzních pořadech věnovaných senátním nebo krajským volbám můžeme konstatovat, že neuplatněním žádného filtračního kritéria poskytl ČRo všem subjektům stejnou možnost přístupu do vysílání předvolebních diskuzních pořadů. Výsledkem je rovnovážné zastoupení kandidujících subjektů v analyzovaných diskuzních pořadech ČRo.

V rámci vlastní analýzy jsme však na úrovni debat, pokrývajících předvolební agendu v daných volebních celcích (kraj, senátní obvod), identifikovali výskyt debat, v nichž někteří mluvčí získali výrazně více, nebo naopak výrazně méně vysílacího času než ostatní účastníci diskuzí v rámci daného volebního celku.

Tuto situaci jsme identifikovali zejména v předvolebních debatách s představiteli subjektů kandidujících ve čtyřech krajích - Libereckém, Olomouckém, Ústeckém a Zlínském. Zjištěné nevyváženosti v kvantitativní reprezentaci lze na základě dalších kvantitativních indikátorů vyhodnotit jednak jako dílčí pochybení moderátorů diskuzí, kteří nedostatečně korigovali délku promluv některých kandidujících subjektů (debaty z Olomouckého a Libereckého kraje), zdrojem nerovnováhy v kvantitativní reprezentaci kandidujících subjektů se však také ukázal rozdílný počet účastníků jednotlivých debat (debaty ze Zlínského a Ústeckého kraje).

Analýza ukázala, že pokud je rozdíl mluvčích v jednotlivých debatách větší než jeden, pak při výrazném nezkrácení stopáže daných debat vyvstává riziko, že účastníci diskuzí s nižším

počtem hostů získají větší prostor pro prezentaci svých názorů, což narušuje princip vyváženosti v prostoru poskytnutém subjektům kandidujících v daném volebním celku.

Tato situace nastala v debatě s představiteli stran kandidujících do zastupitelstva Zlínského kraje z 16. 9. 2016 s pouhými dvěma účastníky, která sice byla zkrácena na 44 minut, nicméně stále vysoká výsledná stopáž poskytla účastníkům dané debaty výrazně větší prostor pro prezentaci svých názorů než v případě účastníků dalších debat. Podobnou situaci jsme identifikovali také v nezkrácené debatě z Ústeckého kraje ze dne 30. 9. 2016. v níž tři vystoupivší subjekty získaly celkově více prostoru než účastníci debaty z 27. 9. 2016, kde se o vysílací čas dělilo celkem pět subjektů.

Z hlediska struktury a povahy kladených dotazů pak můžeme konstatovat, že v analyzovaném předvolebním vysílání ČRo jsme ve valenci, zacílení a tematickém zaměření dotazů neidentifikovali odchylky, které by indikovaly porušení objektivitu a vyváženosti.

Podobně moderátorská pochybení, odhalená v předvolebním vysílání kvalitativní analýzou (sugestivně laděné dotazy, používání argumentů nepodložených zdrojem, dílčí výskyty defavorizace, ironické výroky, chyby ve vedení diskuze), neměla systematickou podobu a nevedla k takové míře de/favorizace kandidujících subjektů, kterou bychom mohli označit za porušení moderátorské nestrannosti.

Lze tak konstatovat, že ve většině analyzovaného předvolebního vysílání přistupovali moderátoři ke kandidujícím subjektům či jejich představitelům korektně, objektivně a vyváženě. Identifikované rozdíly v kvantitativní reprezentaci v předvolebních diskuzích ze čtyř uvedených krajů však lze považovat za narušení principu vyváženosti v oblasti kvantitativní reprezentace kandidujících subjektů.

Zjištěná nerovnováha v kvantitativní reprezentaci však neměla systematický charakter v tom smyslu, že by v celku analyzovaných vysílání zvýhodňovala konkrétní politickou stranu či strany. Sejně tak hodnoty dalších indikátorů, ani kvalitativní analýza nenaznačují, že by byla projevem cílené či systematické favorizace či defavorizace dotčených politických subjektů.

POVOLEBNÍ VYSÍLÁNÍ ČRO

C/ Vytvořil Český rozhlas ve zkoumaném povolebním vysílání podmínky pro vyjadřování širokého spektra názorů a hledisek?

V pořadu Volební studio ČRo Plus a Radiožurnálu získali možnost vyjádřit se k výsledkům voleb představitelé všech stran, které v celostátním souhrnu a v rámci jednotlivých krajů získaly největší počty hlasů. V pořadech vystoupili kromě kmenových komentátorů ČRo i novináři pravicových i levicových novin a množství politologů z různých ústavů a univerzit. V rámci reflexe voleb byla zanášena perspektiva lokální (krajská) i celostátní, stranická, širší politická a politologická i genderová. V tomto smyslu lze konstatovat, že v rámci zkoumaného

povolebního vysílání Český rozhlas posluchačům nabídl dostatečně širokou paletu mluvčích, názorů a perspektiv s vyváženým prostorem poskytnutým představitelům kandidujících stran.

B/ Jaké komunikační strategie byly využity v reprezentaci voleb a jejích aktérů ve zkoumaném povolebním vysílání ČRo? Nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována určitá politická strana nebo hnutí či názorová perspektiva a jiné potlačovány?

Pořad Názory a argumenty volby reflektoval zejména v širší perspektivě možných proměn české politické a stranické scény, Den podle „speciál“ dával větší prostor optice, která volby reflektovala jako souboj dvou vládních stran – ČSSD a ANO. Vedle těchto reprezentačních strategií se však uplatňovaly i jiné, akcentující další aktéry a aspekty voleb.

Analýza komunikačních strategií moderátorů pak neukázala, že by užitá schémata konstruovala obraz aktérů voleb, který by měl vůči daným subjektům jednoznačně pozitivní či negativní konotace. I když v obou sledovaných pořadech byla identifikována diskurzivní schémata, vydělující hnutí ANO od zavedených politických stran skrz atributy, z nichž některé mají negativní konotace, výsledná reprezentace tohoto subjektu nemá z hlediska valence takové vyznění, na základě kterého by bylo možno usuzovat na nevyváženost či podjatost v reprezentaci tohoto subjektu v analyzovaném povolebním vysílání.

E/ Objevil se v určeném vysílání favorizující či defavorizující přístup k některým aktérům voleb či reprezentantům názorových perspektiv svědčící o ztrátě nestrannosti či dokonce podjatosti?

Moderátoři většinou zachovávali korektní a nestranný postoj a dopouštěli se pouze dílčích pochybení. Jednalo se o defavorizační promluvy vůči některým aktérům voleb, neovládnutí emocí, kladení sugestivních dotazů a narušování principu moderátorské nestrannosti, projevující se výskytem hodnotících prvků v komunikátech moderátorů. Tato pochybení ovšem nedosáhla četnosti ani intenzity, které by indikovaly systematický de/favorizační přístup moderátorů pořadů vůči některému z aktérů voleb.

D/ Poskytl Český rozhlas ve sledovaném povolebním vysílání objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů?

Na základě výše uvedeného tak lze konstatovat, že v celku zkoumaného povolebního vysílání ČRo poskytl objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů.

6. LITERATURA

- Bateson, G. (1954) 2006 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press. (online) Cit. 3. 5. 2013. Dostupné z: http://sashabarab.com/syllabi/games_learning/bateson.pdf
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 – 58.
- Foster, S. (2010) *Political communication*. Edinburg University Press. 72
- GEE, James P. 1999. *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and method*. London – New York: Routledge.
- Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
- Haug, M., Koppang, H. & Svennevig, J. (2010) 'Moderator Bias in Television Coverage of an Election Campaign with no Political Advertising', *Nordicom Review* 31 (2): 79-94.
- Hutchby, I. (2006) *Media Talk: Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press.
- Isotalus, P. (2009) 'Agreement and Disagreement in Focus: A Cultural Perspective on Televised Election debates', in R. Wilkins & P. Isotalus (Eds.) *Speech Culture in Finland*, (pp.191-208). Lanham, LD: University Press of America.
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) 'Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.' *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
- Lee, C. & Benoit, W.L. (2005) 'A Functional Analysis of the 2002 Korea Presidential Debates', *Asian Journal of Communication*, 15: 115-132.
- Levinson, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Matthes, J., Kohring, M. (2008) 'The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity', *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
- McKinney, M.S. & Carlin, D. B. (2004) 'Political Campaign Debates', in L.L. Kaid (Ed.) *Handbook of Political Communication Research* (pp. 203-234). Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.

- Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: *Media a společnost*. Praha.
- Volek, J. (2010) *Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image*. In *B. Dobek-Ostrowska, M. Głowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
- Volek, J. (2000) *Analýza diskusních pořadů pro RRTV ČR*. Brno: FSS MU.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.

7. PŘÍLOHY

I. Kódovací klíč: diskuse

A. IDENTIFIKAČNÍ PROMĚNNÉ

A1. Jméno kodéra – *vypište*

A2. Datum – den (formát: DDMM)

A3. Typ volby:

Označte, ke kterému typu voleb se diskuzní pořad vztahuje.

1 senátní → vyberte číslo volebního obvodu (999 – nevedeno)

2 krajské → v rámci proměnné kraj vyberte KRAJ, ve kterém kandidují hosté pořadu

3 senátní i krajské

B. IDENTIFIKACE PŘÍSPĚVKU

B1. Název pořadu

- 1 Krajské debaty se zástupci stran kandidujících do krajského zastupitelstva
- 2 Senátní duely postupujících dvojic kandidátů

B2. MÉDIUM

2 ČRo 1 Radiožurnál	10 ČRo Ostrava
3 ČRo Regina	11 ČRo Pardubice
4 ČRo PLUS	12 ČRo Plzeň
5 ČRo Brno	13 ČRo Regina
6 ČRo České Budějovice	14 (jen) ČRo Region
7 ČRo Hradec Králové	15 ČRo Region- Střední Čechy
8 ČRo Karlovy Vary	16 ČRo Region- Vysočina
9 ČRo Olomouc	17 ČRo Sever

B3. Celková stopáž pořadu (v sekundách):

C. IDENTIFIKACE DOTAZU

C1. Znění dotazu

- Vypište znění dotazu

C2. Na koho je dotaz směřován?

- Vypsat jméno představitele politické strany/koalice:

C3. Na představitele které politické strany/kandidujícího subjektu je dotaz směřován?

Vyberte ze seznamu. Pokud respondent zastupuje jinou stranu, označte možnost jiné a do sloupce C3B.jiné запиšte přesně celý název strany nebo koalice (název, ne zkratku) tak, jak byl uveden moderátorem při představení hosta.

Pokud je respondent představen jako zástupce koalice, vypište plný název koalice. Pokud je představen jako nezávislý kandidující např. za ČSSD, značte ČSSD

POZOR na přesný zápis (existují např. Sdružení nezávislých kandidátů, Nezávislí, Nezávislí kandidáti atd.)

1	ČSSD
2	ANO 2011
3	KDU-ČSL
4	TOP 09
5	ODS
6	Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)
7	Úsvit
8	Strana svobodných občanů
9	Česká pirátská strana
10	Starostové a nezávislí (STAN)
11	Strana zelených
88	jiné, VYPIŠTE:

4. Typ dotazu

- 1= hlavní dotaz (zadání tematického rámce)
- 2= vedlejší dotaz (= rozvíjení tématu nastoleného hlavním dotazem)
- 3= doplňovací dotaz (výzva k upřesnění odpovědi)

C5. Míra polemičnosti dotazu

- 1= neutrální dotaz
- 2= vstřícný dotaz (nahrávka)
- 3= kritický dotaz (kritická osobní otázka, která zpochybňuje kredibilitu kandidáta, respektive upozorňuje na informaci, která by mohla zpochybnit jeho obraz)

C6. Zacílení dotazu

- 1= ad hominem (tvrzení/otázka, která má tendenci zpochybnit stanovisko mluvčího/strany)
- 2= ad rem (= obecně zjišťování)

C7. Je dotaz zaměřený na profesní kompetence kandidáta?

- 0= Ne
- 1= Ano

C8. Je dotaz zaměřený na osobnostní rysy, morální integritu kandidáta?

0= Ne

1= Ano

C9. Je dotaz zaměřený na hodnotové, politické postoje kandidáta?

0= Ne

1= Ano

C10. Je dotaz zaměřený na strategii, chování kandidáta v kampani?

0= Ne

1= Ano

C11. Je dotaz zaměřený na program strany?

0= Ne

1= Ano

C12. Je dotaz zaměřený na vztahy strany s ostatními stranami/kandidáty?

0= Ne

1= Ano

C13. Je dotaz zaměřený na vnitrostranické vztahy?

0= Ne

1= Ano

C14. Je dotaz zaměřený na strategie, chování strany v kampani?

0= Ne

1= Ano

C15. Je dotaz zaměřený na jiné téma?

0= Ne

1= Ano

C16. Stopáž odpovědi respondenta – v sekundách

Diskuse a rozhovory – kvalitativní část

Jméno kodéra	
Název relace	
Datum	
Čas	

U každého pořadu hodnotíme výskyt níže uvedených profesních chyb. Kromě popisu situace je třeba uvést přesný čas, kdy se chyba vyskytla, a politickou stranu, které reprezentant byl v diskusi chybou ovlivněn.

Profesní chyby na straně moderátora	Čas	pol. strana	Popis, vysvětlení
A/ nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...)			
B/ sugestivní otázky (vkládání odpovědi do samotné otázky)			
C/ informační nepřípravenost a/nebo věcná nepřesnost dotazu			
D/ nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně)			
E/ používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem			
F/ neschopnost diskusi soudcovat, odhalovat rozpory v postojích účastníků – pouze v diskusích, ne v rozhovorech			
G/ neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků			
H/ neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli			
I/ neovládnutí emocí (ironie, sarkasmus, zesměšňování) na straně moderátora			
J/ defavorizace politické strany/ představitele (např. zesměšňování, dehonestace) ze strany moderátora			
K/ favorizace politické strany/ představitele ze strany moderátora			
L/ nekorektní interpretace dat VVM (nejsou uvedeny parametry a kontext výzkumu: interval sběru dat, velikost vzorku, znění položených otázek, přečeňování jednoho měření jako by šlo o trend, neopravení nekorektní interpretace hostů pořadu, prezentace volební prognózy v době hlasování)			
M/ Respondent nedostal možnost vyjádřit se k hlavnímu dotazu jako další hosté, (měl možnost pouze reagovat na téma vnesené předřečníkem)			